

31415

(ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును)

Vol. 12 }
సంపుటము ౧౨ }

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూలై నెల 20-వ తేది స్థానువారము
శ్రీ క్రొధననామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస బహుళ అమావాస్య 30.

{ No. 93
{ సంచిక ౯౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పిల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పలు బారడోలును, పోట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బీలో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0—10—0; డజన్ 1-కి ర్పు 6—4—0. ప్రతియింట నుండవగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

కాసు బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీ నిచ్చెదము.

మానవ పరివర్తనలలో లోలాకులు, దుద్దులు, అంటుపోగులు, చంపనములు, పతకములు, మోపులు, బంగారుమెడచెయ్యులు, చెయ్యి అడ్డిగలు, వెంకి కాలు
గొలుసులు, మిరియాలగొలుసులు, మెల్లతొడులు, టంబరు, కాఫీనెటు మొదలైనవి తయారుగనుచ్చవి. వివరములను ఈధిశన విభాసములను గ్రాయుదు.

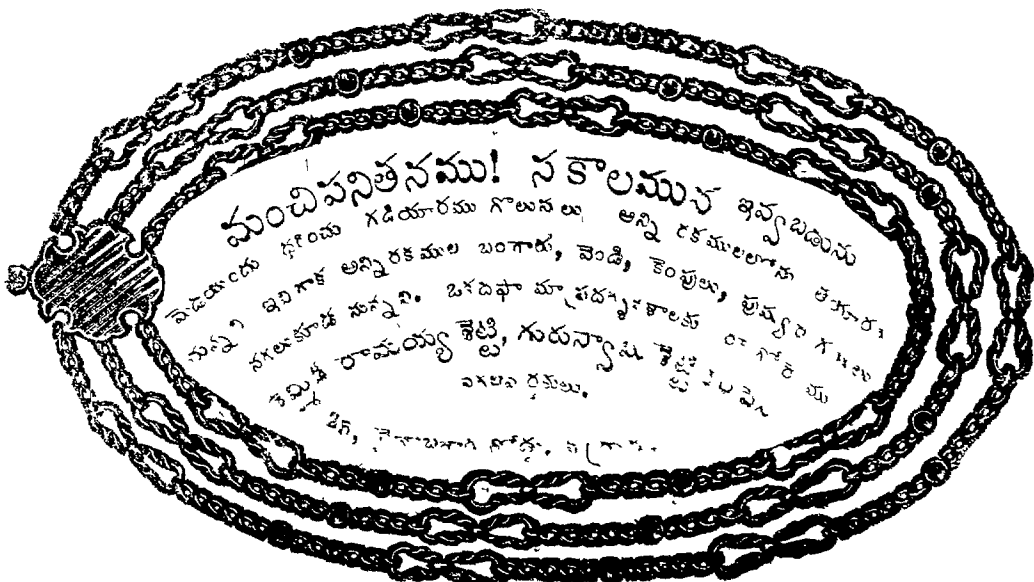
కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు.

ప్రాప్తిరు:

ది ఆంధ్రజ్యోతి ల రి మాన్యుఫాక్చరింగు కంపెనీ,

హైదరాబాదు: బెజవాడ.

ప్రశ్న: 51, చైనాబజారులోడు, మద్రాసు.

సర్వమును జూచి, నీహి వెండికి, మొదటిరకం పుచ్చరాక
కంపులకు పూచీనిచ్చెదము.

పల్లింగ్ టన్ సినిమా

18-7-25 శనివారమునుండి 24-7-25 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3 గం-15 ని. మాడ
ప్రవర్తనము గలదు.

పాతీస్, కొత్త శీరియల్

రూత్ రోలండు ఇన్
(4 వ క గము)

NOW IS THE TIME TO INSURE.

Asiatic Government Security Life Assurance Co., Ltd.

Invests all available Funds in granting Loans to Policy-Holders, after 3 yearly premiums are paid to the extent of sum assured repayable in 100 monthly instalments, of Rs. 16 Each on Joint Security of their Life Policies and Immoveable properties. (2) **PREMIUM LOWEST. ABSOLUTE SECURITY.**

(2) **PREMIUM LOWEST. ABSOLUTE SECURITY.**
Loans Granted in 1923 and 1924 more than one Lakh of Rupees.

Wanted Agents Everywhere on Liberal Terms. For particulars apply to —

V RANGASWAMY Esq. B.A., B.L.,
Secretary, Asiatic Buildings, **Bangalore.**
A. RODGERS Esq
Chief Agents, Mysore Province, **Madras.**

Messrs. P. K. RUO & Sons.

Chief Agents, Madras Presidency,
289, Thambu Chetty Street, Madras

చెన్నపురి }
కార్యోదేశము }
4-7-1925

ఇ. హెచ్. ఎమ్. బవరు,
అధ్యక్షుడు, గుంటూరు.

మేనేజింగు ప్రొఫెసరు

కలకత్తా సభలు

మహాత్మా నిరాజీనామా

నూలు చందానుగూర్చిన చర్చ

నూలువడుకు సంఘమును మహాత్మాడు ప్రత్యేకముగ నేర్పరచుట

స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసులో కలసిపోయి ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును వదులుకొనుట

అఖిలభారత దాసు స్మారకనిధి కర్షకులు, గ్రామ పునర్నిర్మాణమునకు వినియోగపడుట (మా ప్రత్యేకవిలేఖరి)

స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వాహకసభ

కలకత్తా, జూలై 16 — ఈ నెల 15 వ తేదీన అఖిల భారత స్వరాజ్య కార్యనిర్వాహక సభకుగాను మదరాసునుండి శ్రీమన్ యస్ శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, నేలం ఆదినారాయణ శ్రేష్ఠి, అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావు, గాకిచెర్ల హరిసర్వోత్తమ రావు, ఎంగళామి అయ్యంగారు గార్లు 18 వ తేదీన కలకత్తా మెయిలులో బయలుదేరి 14 వ తేదీ మధ్యాహ్నం వాస్తవమై యి. సి. వెంటటపతిరాజుగారు సచ్చి వీరితో చేరి ఏలందరు 15 వ తేదీన ఒంటిగంటకు కలకత్తాచేరి. త్రోవలో ఏలందరు దిలి బి మోషెస్ రామచంద్రరావు పంతులుగారు, విశాఖపట్నమునందు భూపతిరాజు వెంటటపతి రాజుగారు వీరితో మాట్లాడివెళ్లిరి. జాతీయవాదుల నందరను బర్మెన్ హెడ్లు ప్రభువుయొక్క ఉపన్యాసఫలితముగా స్వరాజ్యవాదులుగా మారవలసినదని భూపతిరాజు వెంటటపతిరాజు గారు కోరుతున్నారు. కాని మోషెస్ రామచంద్రరావు ప్రభువులు ఇంకను అర్థము వచ్చుచున్నారట. ఈసంగతి త్రోవలో రూఫిగా తెలిసినది. రామచంద్రరావుగారు కాంగ్రెసులో నింకను చేరలేదు. భూపతిరాజు వెంటటపతిరాజుగారు త్వరలో స్వరాజ్యపక్షానికి కలసి పోయెదనని గట్టిపడంతి బయలుదేరినది.

15 వ తేదీ మధ్యాహ్నం 8 గంటలకు కీర్తిశేఖరుల దేశ బంధు చింతనదాసుగారి అల్లుడు రాయగారి ఇంట్లో స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వాహకసభ కూడినది. దాసుగారి భార్య వసంతదేవిగారు దాసుగారిగృహము విడిచి కూతురి యింట్లో నున్నారట. ఆసభకు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, నరసింహ చింతామణి కేలాకర్, ఆసే, శ్రీనివాస అయ్యంగారు, యం. ఆర్. జువకర్, రంగస్వామి అయ్యంగారుగార్లు సభ్యులగును, కాశీశ్వరరావు, వెంటటపతిరాజు, హరిసర్వోత్తమరావు, ఆది నారాయణ శ్రేష్ఠి, సేనగుప్తగారు ఇంక కొందరు వంగదేశపు స్వరాజ్యవాదులు ప్రేక్షకులుగను వచ్చిరి. సభ ప్రారంభము కాగానే మహాత్మాగాంధీగారును ప్రేక్షకులుగా విచ్చేసిరి. ఇంతేగాక ప్రతియంశమునిదను సలహానిచ్చుచుండిరి. సరోజినీదేవి గారును కొంత సేపటికి వచ్చిరి. మోతీలాలు నెహ్రూగారు ఉబ్బయ్యమతో కొంత బాగచెందుచున్నారు. జ్వరము బాగా నెమ్మదించినదని బలహీనముగా నున్నారు. మహాత్మాగారు బాగుగా ఆరోగ్యవంతులుగ నున్నారు. స్వరాజ్యపక్షంలో కేవలము సభ్యులుగా చేరకపోయినను దానికిగూడ మహాత్మాగారి గాత్రే సలహా నిచ్చి నడుపుచున్నారు. అచికాలములో స్వరాజ్యపక్షి యని నాచుకేసుము తీసివైచి కాంగ్రెసుకక్షి యని చేరిచ్చి ఇప్పటి స్వరాజ్య కక్షిచారి సిద్ధాంతములకు కాంగ్రెసు యొక్క సంపూర్ణ పలుకుబడిని బలమును ఇవ్వవలెనని మహాత్మా గారు చెబుచుచున్నారని వారితో ప్రత్యేకముగా ఈవిషయమై చర్చాదిన నానందిచివారికి స్పష్టపడినది. “శాసనసభలపహిష్కారము చాంగ్రెసువారు వదులుకొన్నందున నాబోటివారము శాసనసభలద్వారా సహాయనిరాకరణము చేయుటకు స్వరాజ్య పక్షిలో చేరినాము. లెక్కినవిషయములలో మాకును నిరాకరణ వాదనలను భేదములేదు” అని మహాత్మాగారితో సేనంటిని. “ఈ సంగతి నాకు తెలుసును” అని వారు సెలవిచ్చిరి.

శాసనసభా బహిష్కారమును తిరిగి సాగింప దలచు కొన్నారా? అని అడిగితిని. “ప్రస్తుతము అది సాధ్యము కాదు గావున స్వరాజ్యపక్షి కే నేను బలము కలగజేయుచున్నాను.” అని వారు సెలవిచ్చిరి. కాంగ్రెసుక్రిందికి పూర్తిగా స్వరాజ్య పార్టీని తీసికొని స్వరాజ్యపార్టీని తీసివేసినగాని శాసనసభ లలో చేరుటకు ఇంకను కొందరు నిరాకరణవాదులు వెనుక ముందులాడుచున్నారు. వారును స్వరాజ్యవాదులును పూర్తిగా ఒకటియై పోయినగాని ద్రవ్యమురాదు. కాంగ్రెసుకు బలముండుదు. శాసనసభలకును మంచి సభ్యులు దొరకరు. ఒకటిగా తాము చేయుట అవసరము కాదా అని సేను మనవిచేసితిని. “కొలదికాలములో అటుల జరుగుటచే యత్నించుచున్నాను. నా కీసంగతులు తెలుసును” అని వారు చెప్పిరి.

15 వ తేదీన రాత్రి 8 గంటలవరకు కార్యనిర్వాహకసభలో చర్చ జరిగినది. ఆ చర్చ ప్రతికలలో ప్రమరింపవలెదను. ఆ సాయంత్రము సభలోనుండగానే కలకత్తా కార్యోద్యమము దాసుగారి స్థానమున సేను గుప్తగారిని ఏల్లరుమనుగా ఎన్నుకొని నటుల బంగాళి యువకులు వచ్చి మాకందరకు చెప్పిరి. అందరు సేను గుప్తగారిని అభినందించిరి. సేను గుప్తగారు కార్యోద్యమము వెళ్లనే లేదు. ఇచటనే యుండిరి. సేను గుప్తగారు దాసుగారి శిష్యులలో నెక్కువపలుకుబడి గలవారు. బహు సమ్రత, వినయము గలవారు. యువకులనందరను ఆకర్షించుకొని గలిగినటుల కనబడినారు. మహాత్మాగారికి పరమ శిష్యుడు. స్వరాజ్య పార్టీవారు ఎట్టి ఉద్యోగములను స్వీకరించగూడదనియు, దాసుగారి మార్గమునే అనుసరించి ప్రతిరాష్ట్రములోను సంస్కరణములను భగ్గుముగా వింపవలెననియు పట్టుదల గలవారు. దాసుగారి మరణమునకు చింత, బర్మెన్ హెడ్లు ప్రభువుగారికి జవాబు ఈరెంటినిగూర్చి యే ఆరాత్రి చర్చ జరిగినదట. వచ్చినవారిలో మహాత్మాగారి కును ఉద్యోగవాంఛ వదలలేదు గాని ఏమైనను సరే అఖిల భారత స్వరాజ్యపార్టీవారి తీర్మానములకు బద్ధులై నడుముకట్టు కొనుటకు సిద్ధముగా నున్నారు. దీనికి నాయకులు ఆసీ, కేలాకర్, జయకర్, గార్లు, గాని వీరు తప్ప తక్కిన మహాత్మాగారి వారును ఉద్యోగముల స్వీకరించుటకు ఇష్టపడుటలేదు. బంగాళము, మద్రాసు, ఆంధ్ర, బీహారు, అలహాబాదు రాష్ట్రములు గట్టిగా నున్నవి. మోతీలాలు నెహ్రూగారు ఉద్యోగములు స్వీకరించ కూడవని పట్టుదలగానున్నారు. కావున ఆ ఆపాయము సంపూర్ణముగా స్వరాజ్యపార్టీనుండి తొలగిపోయినది.

అఖిలభారత స్వరాజ్యసభ

తిరిగి 16 వ తేదీ ఉదయమున గూడ కార్యనిర్వాహక సభ కలిసి రెండు తీర్మానములు చేసినారు. రస్సారోడ్డులోని దాసుగారి స్వగృహములో మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు అఖిల భారత స్వరాజ్యసభవారు కలిసినారు. టంగుటూరు ప్రకాశం, వి. జె. పటేలు, డాక్టరు మాంజీ మొదలగువారు ఈరోజున క్రొత్తగా వచ్చినారు. పంజాబునుండి తప్ప తక్కిన అన్ని రాష్ట్రములనుండి ఘోషారు నూరుమంది ప్రతినిధులు వచ్చిరి. మహాత్మాగారు, జవహరిలాలు నెహ్రూ, బాంకరు, సరోజినీదేవిగార్లు సభకు వచ్చిరి. మహాత్మాగారు మధ్యమధ్య మాట్లాడుచుండిరి. దాసుగారి మరణమునకు చింతిల్లమ ఓర్పు నము గావింపబడెను. ఆ తీర్మానము చదువుచు, అభ్యుత్థులుగా

నుండు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు కంట తడిబెట్టిరి. చాలనుంది దుఃఖించిరి. తరువాత ఖడ్గరంజనము దాసుగారి ప్రతిమను కేలాకర్గారు మహారాష్ట్రులపక్షమున దాసుగారి కుమారుడగు చిరరంజనదాసుగారికి అర్పించిరి. బర్మెన్ హెడ్లు ప్రభువుకు ప్రత్యుత్తరముగా తీర్మానము చర్చించబడెను. అనేక సవరణలు వచ్చెను. తురకు శ్రీనివాసయ్యంగారు ఉపపాదించి నట్టియు, సేనుగుప్తగారిచే బలపరచబడినట్టియు అసలు తీర్మానమే మంజూరు చేయబడెను. ఫరీదుపురములో దాసుగారు దౌర్జన్యమును నిరసించుచు ప్రభుత్వమువారు స్వరాజ్యమునకు సరియైన పునాదులు వేసి త్వరలో స్వరాజ్యము ఇచ్చునటుల తగిన అంతరపులు ఏర్పరచి ఆత్మగౌరవకరమగు పరతుల నేర్పరచిన యెడల ప్రభుత్వము వారితో తోడ్పడుటకు సిద్ధముగా నున్నామనియు, అటుల జరుపనిచో ప్రభుత్వమును భగ్గుము గావింపుటయే గాక శాసనోల్లంఘనమునకు కడంగదుమనియు చెప్పినభావములను తామును ఒప్పుకొనుచున్నటుల సభవారు తీర్మానించిరి. అందుకు బర్మెన్ హెడ్ గారి ప్రసంగములో తగిన సానుభూతి లేదు గావున ప్రభుత్వమువారితో సహకారముచేయుట అసంభవమనియు, గావున స్వరాజ్యపక్షమువారు ఇదివరకు అవలంబించిన పద్ధతులే అవలంబించుచుండుననియు బర్మెన్ హెడ్ గారి ప్రసంగము ననుసరించి దేశముయొక్క అవసరములకు తగిన సంస్కరణములను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటు చేసినయెడల, తమకార్యాచరణపద్ధతులనుగూర్చి పునర్విమర్శ చేసికొనుటకు ఆక్షేపణ లేవనియు సభవారు తీర్మానించియున్నారు. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారిని చిత్తరంజనదాసుగారిస్థానమున అభ్యుత్థులుగాను నెహ్రూగారిస్థానమున రంగస్వామి అయ్యంగారిని కార్యదర్శిగాను సేనుగుప్తగారిని కార్యనిర్వాహక సభ్యునిగాను నేతగ్రీకముగా నెన్నుకొనిరి.

సభ ముగిసెను. బర్మెన్ హెడ్లు ప్రభువుకు ప్రత్యుత్తరముగా భారత శాసనసభలో సేను చెప్పవలెనో యోచించుటకు 17 వ తేదీ ఉదయము 9 గంటలకు స్వరాజ్య అసెంబ్లీ సభ్యులు కూడ వలెనని నెహ్రూగారు చెప్పిరి.

నూలుచందా

ఇందులో మహాత్మాగారి రొక సంగతిని ప్రస్తావించిరి. “కేలాకర్ మొదలగు మహారాష్ట్ర నాయకులు నూలుచందాను తొలగించవలె నని కోరుచున్నారు. వివిధ రాష్ట్రములనుండి స్వరాజ్యవాదులు వచ్చినారు. కావున వారి యభిప్రాయము తెలిసికొనగోరెదను. నూలుచందా అక్కరలేదని వారు కోరినచో నేను తీసివేయుటకు సిద్ధముగా నున్నాను. ముందు ఎప్పుడో కాంగ్రెసులో చర్చ జరిగి తీసివేయుటకున్న త్వరలోనే అఖిలభారత కాంగ్రెసుకుమిటిలో పెట్టి నిర్ధారణ చేయుట మంచిది. అఖిలభారత కాంగ్రెసుకుమిటికి సమస్త అధికారములు గలవు. దాసుగారి ఒడంబడికకు వ్యతిరేకముగ పోవుచున్నామే అని ఎవరును చింతించనక్కరలేదు. విద్యాధికుల అభిప్రాయము ప్రకారముపోవుటకే నేను సిద్ధపడుచున్నాను” అని మహాత్మాగారు నుడిచిరి. సేనుగుప్తగారు మహాత్మాగారు నూలుచందా తీసివేయుటకు ఆతురత చూపుట లేదనిన్ని ఒడంబడిక ప్రకారము నడుచుకొనుటకు సిద్ధముగా నున్నామనిన్నీ గాంధీగారు నూలుచందా ఉంచినను తీసివేసినను తాము ఒప్పుకొనెదమనిన్నీ వంగరాష్ట్రముతరపున చెప్పిరి. శ్రీనివాసయ్యంగారు నూలుచందా స్వరాజ్యవాదులకుమాత్రమే వర్తించదనిన్ని ఈ విషయములో నిరాకరణవాదులతోపాటు స్వరాజ్యవాదులును బరువుమోయుటకు సంసిద్ధులుగ నున్నామనియు చెప్పిరి. కాశీశ్వరరావుగారు నూలుచందాను తీసివేయ నవసరము లేదనియు ఇరుజైవేలగజములనుండి తగ్గించి, కొద్దివేలగజముల నుంచిన ఎక్కువమందిసభ్యులు చేరుదురనియు వినను ఇది స్వరాజ్యవాదులుగా ఆలోచింపలేదని కాదనియు, జిల్లాకాంగ్రెసుకుమిటిలకు అభిప్రాయమునకు పింపినచో అచట కాంగ్రెసుసభ్యులుగా స్వరాజ్యవాదులకూడ తోచిన అభిప్రాయము చెప్పి వోటు చేయుదురనియు చెప్పిరి. “నూలుచందావిషయములోను ఖడ్గరంజనయములోను మాకును నిరాకరణవాదులకును భేదములేదు గావున స్వరాజ్యవాదులనే ఈసంగతినిగూర్చి అడుగుట సరికాదు” అని గౌరీశంకర మిశ్రగారు చెప్పిరి. జిల్లాకాంగ్రెసు కమిటీలకు పంపినచో ఆలస్యముగననియు స్వరాజ్యవాదులుగా గాక కాంగ్రెసుసభ్యులుగాను దేశక్షేమమును కోరువారుగాను అభిప్రాయ మియ్యవలసినదనియు మహాత్మాగారు సెలవిచ్చిరి. “నూలుచందా తీసివేసినచో మారు కాంగ్రెసులో నెటులపనిచేసెదరు” అని ప్రకాశంగారు మహాత్మాగారిని అడుగగా నూలుచందాను పూర్తిగా తీసివేసినచో

తాను కాంగ్రెసులో సభ్యుడుగామాత్ర ముందుననియు దానిని నడుపుటకును ప్రస్తుతము స్వరాజ్యకక్షిని తానెట్లు పైనుండి సలహానిచ్చుచున్నాడో అటులనే తానుచేతుననియు వారు చెప్పిరి. ఖడ్గబట్టలను ధరించుటయు నిర్బంధముగా నుంచవలెనా లేక విచ్చిక్రముగా విడువలెనా యని మహాత్మాజీగారు ప్రశ్నింపిరి. ఆసంగతినిగూర్చి భేదాభిప్రాయమే లేనపుడు కాంగ్రెసు లో నిదివరకున్న తీర్మానము మార్చవలసినవనిలేదని ఏకాభిప్రాయ మిచ్చిరి. నూలుచందాను తీసివేయించినామను అప్రతిష్ట స్వరాజ్యవాదులకు రాగూడవనియు గాంధీగారికిని నిరాకరణవాదులకును అవినయము విధివేయుట యుక్తమనియు స్వరాజ్యవాదులలో చాలమంది గుసగుసలాడుకొన్నారు. నూలునుకొనియు చుట్టలో ప్రస్తుతము సరిగా జరుగుటలేదనియు నూలుచందాను ఉంచి ముఖ్యముగా నూలునుస్వయముగా వడికిచ్చుట, అటల చేయలేనివారు దానికిమృత్యును ఇచ్చుట అని రెండుతరగతులుగా పెట్టి శాసనసభల ప్రవేశమును కాంగ్రెసుక్రిందికే తెచ్చి రెండు పార్టీల నొకకాంగ్రెసుకక్షిగా చేయవలెనని గాంధీగారిసంకల్ప మైనట్లు వారిమాటలధోరణిని తెలిసినవి. ఇది రాబోవుకాంగ్రెసువరకు వేచియుండక ఈలోపలనే చేయవలెనని గట్టిగా ఉన్నది. 17 వ తేదీ ఉదయము 9 గంటలకు నూలుచందావిషయము లో యోచించుటకు తిరిగి సమావేశము జరుగను.

మహాత్మాజీగారితో కొంతసేపు సావకాశముగా మాట్లాడితిని. వారు బంగారము చాల బాగున్నదని చెప్పినారు. చాలమంది పనిచేయుచున్నవారు లున్నారనియు ఖడ్గ బాగుగా వృద్ధి చెందుచున్నదనియు చెప్పిరి. రెండుపార్టీలు ఏకమైనవో శాసనసభాప్రవేశమును కాంగ్రెసుక్రిందికే తెచ్చి నూలువదుకు శాఖను కాంగ్రెసు గౌరవనీయుక్రింద నొక విచ్చిక్రశాఖగా చేయుదు పనియు, ఇందువలన ప్రస్తుతస్వరాజ్యకక్షియొక్క స్థానము చాలాచురుకొత్తది కలుగుననియు సెలవిచ్చిరి. ఆంధ్రదేశమునకు స్వరలో వయోచేయవలెనని కోరితిని. ముందు బీహారు, ఆలహాబాదు రాష్ట్రములను దర్శించి అట్టోబరునెలలో ఆంధ్రదేశమును దర్శించుచు చెప్పిరి మృణిపలు తాలూకాబోర్డు పాఠశాలలలో విద్యార్థులందరిచేతను ప్రతిదినము నూలువడికించుట మిగిలి యుక్తముగా నున్నదని ప్రసంగవశమున సెలవిచ్చిరి.

17-వ తేదీన సమావేశము

నూలుచందా గూర్చిన చర్చ

17 వ తేదీ ఉదయమున దేశబంధు దాసుగారి గృహమున అఖిలభారత స్వరాజ్యసంఘము కలిసిరి. అన్నివిషయములను గూర్చియు చర్చించిరి మహాత్మాగాంధీ, సరోజినీదేవి, జమ్నాలాల్ బజాజ్, బొంబాయి, జవహరిలాలు నెహ్రూ, దాసుగారి సోదరి, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, ప్రకాశం, శ్రీనివాస య్యంగారు, కేల్కార్, ఆసి, మాంజి, కాశీశ్వరరావు, హరిసర్వోత్తమరావు, ఆదినారాయణశ్రేష్ఠి మొదలగువారెందఱును హాజరైరి. మహాత్మాగాంధీగారు కొన్ని ప్రశ్నలకు జవాబులుకోరిరి. జవాబులు ఇవ్వబడెను. మొదటిది, కాంగ్రెసు సభ్యత్వహక్కు ఇప్పటివలెనే ఉంచవలెనా లేక మార్చవలెనా? జవాబు మార్చవలెనా లేక సామ్యముగా మాత్రమే ఉంచవలెనా?

జవాబు. స్వయముగా వడికిన నూలుచందాగా కాంగ్రెసులో ఖాయముగా ఉంచవలెను. నూలుగాని దాని విలువగాని చందాగా నుండవలెను. ఇందుకు మాంజీగారు మొదలగు మహారాష్ట్రులు న్యతిరేకులు తక్కినవారందఱును సేకగ్రీవముగా అంగీకరించిరి ప్రశ్న — ఎంత నూలు లేక ఎంత చందా? దీని విషయమై గాంధీ, నెహ్రూ, శ్రీనివాస య్యంగారు, కేల్కారుగారు గొప్పించి వారి నిర్ధారణను తీర్మానరూపమున రాబోవు అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారి ఎదుట తెల్పెదరు. తర్వాతి ప్రశ్న — ఖడ్గము ధరించుట కాంగ్రెసు సభ్యత్వపు అర్హతలో ఖాయముగా నుండవలెనా? జవాబు — అధోసంఖ్యాకులు ఖడ్గమును అర్హతలో ఉంచితీరవలెను. ఆదివయమై మార్పు అక్కరలేదు.

ఈజవాబులు వచ్చిన తరువాత గాంధీగారు కొన్ని సంగతులను చెప్పిరి. నూలు వడికువారి సంఘమును స్థాపించి కాంగ్రెసులో భాగముగ నుంచెదమనియు స్వయముగా వడికువారి నూలు చందాను రొక్క చందాలో సగభాగమును దాని కిచ్చెదమనియు చెప్పిరి. అందఱును సమ్మతించిరి. ఇంతటినుండి స్వరాజ్యపార్టీకి ఇదివరకుగల స్థానమును నూలువదుకు సంఘమునకిచ్చి దానిని తానుపూర్తిగా వడిపెదనని గాంధీగారు చెప్పిరి. స్వరాజ్యపార్టీ ఇదివరకు చేయుచున్న రాజకీయపు పని అనగా శాసనసభల ప్రభుత్వముతో ప్రతిఘటన సలుపువని ఇంతటినుంచి అఖిలభార

త కాంగ్రెసు కమిటీవారే కాంగ్రెసుపేరనే చేయునట్లు తాను చేసెదననియు మహాత్ములవారు సెలవిచ్చిరి. ఈతీర్మానములన్నియు రాబోవు సెప్టెంబరు నెలలో అఖిలభారత కాంగ్రెసుకమిటీయెదుట పెట్టి మంజూరుచేయించెదరు. అప్పటినుండియు స్వరాజ్యపార్టీ వేరేయుండదు. కాంగ్రెసుకమిటీ పేరనే ఎన్నికలు మొదలైనవి జరుపబడును. ప్రస్తుత ఖాదీబోర్డుల పని నూలు వడికువారిసంఘములు చేయును. అందులో నూలు స్వయముగా వడికువారి సభ్యులగుదు. విచ్చిక్రముగా నూలునంగాను అంగీకరించుచు ఖడ్గ, రిండుటకు అంగీకరించు జాతీయవాదులు, లిబరలు, మొదలగు ఇతరులందఱును కాంగ్రెసులో చేరి శాసనసభల విషయములో ఎక్కువమంది చేసిన తీర్మానప్రకారము నడుమకొనుటకు అవకాశము గలదు అట్టివారందఱును కాంగ్రెసులో చేరి సహకారముచేపు త్రిప్పెదరేమనని యొకరు ప్రశ్నించిరి. అందుకు స్వరాజ్యపార్టీ కార్యక్రమముబట్టియు వారికి దేశములోగల పలుకుబడినిబట్టియు వారిమాట కాంగ్రెసులో సాగుచుండునని గాంధీగారు చెప్పిరి శాసనసభలలోను మృతిన పలుసభలలోను కాంగ్రెసుసభ్యులు ఖడ్గము ధరింపవలెనని అందఱును సమ్మతించిరి.

తన అమూల్యమగు సోదరుడగు దేశబంధు దాసుగారి మరణమువలనను బర్మెక్ హెడ్డగారి ఉపన్యాసగుణవనను తాను స్వరాజ్యకక్షి వారికి ఎక్కువ పలుకుబడి కలుగవలెనని కోరుచున్నాననియు స్వరాజ్యపార్టీవారు తనతో చేసికొన్న ఒడంబడికనుండి వారిని విముక్తి చేయుచున్నాననియు కాంగ్రెసు యొక్క రాజకీయ పనియొనర్తు ఇంతటినుంచి వాల్ల కాంగ్రెసుపేరనే నిర్వహింపవలెనని కోరుచున్నాననియు అఖిలభారత కాంగ్రెసు సభ్యులలో తాను పేరుకు అగ్రముడుగానున్నను స్వరాజ్య సంఘాగ్రుతుడగు మోతీలాలు నెహ్రూగారే నిజముగా నడువవలెననియు ఈవిధముగా తానొక యుత్తరము వ్రాయదలచుకొన్నాననియు గాంధీగారు చెప్పిరి. గాంధీగారు నిజమైన అగ్రములుగానే యుండి కాంగ్రెసుయొక్క రాజకీయ పనికూడ నిర్వహింపవలసినదనియు స్వరాజ్యపార్టీవారుకూడ గాంధీగారి నాయకత్వము క్రిందనే పనిచేసెదమనియు మోతీలాల్ నెహ్రూగారు చెప్పిరి.

గాంధీగారు స్వరాజ్యపార్టీవారితో కలిసిపోయినారు. వారికి నిజమైన ఆసలు నాయకులైనారు. ఆపార్టీవారును గాంధీగారి ఖడ్గము గ్రామపునర్నిర్మాణమును అనుసరించెదమని ఒప్పుకొన్నారు. స్వరాజ్యపార్టీ నాశనమయి గాంధీగారి నాయకత్వముక్రింద కాంగ్రెసులో కలిసిపోవుచున్నది. భక్త కాంగ్రెసుపార్టీ కాంగ్రెసువారే శాసనసభలలో ప్రవేశించి ప్రభుత్వమునకు ప్రతిఘటనము సలిపెదరు

అఖిలభారత దాసు స్మారకనిధి

అఖిలభారత దేశబంధుదాసుగారి స్మారకనిధిని ప్రోస చేయవలసియున్న దని గాంధీగారు సెలవిచ్చిరి. దానిని ఖడ్గము నిమిత్తమై వాడవలెనని గాంధీగారు కోరినారు. స్వరాజ్యపార్టీవారందఱును ఏకగ్రీవముగా అంగీకరించినారు. కాలనిర్ణయము మొత్తముయొక్క నిర్ణయము చేయకుండా అందరియొక్కతోడ్పాటుతో తానే సొమ్ము వసూలుచేసెదననియు దానిని ఖడ్గమునకును గ్రామపునర్నిర్మాణమునకును వినియోగించెదమనియు గాంధీగారు సెలవిచ్చిరి. ఒకకోటిగాని కొన్ని లక్షలుగాని వసూలు చేసెదమని సెలవిచ్చినారు. అందుకు ఏకమనస్కులై విడిపోయినారు.

కాంగ్రెసుకు కై! మహాత్మాగాంధీకి కై!

* * * * *

మహాత్ముని రాజీనామా

కలకత్తా, జూలై 18 — నిన్న జాతీయ మహాసభ కార్యనిర్వాహక వర్గమున-రి-ధి పూర్తికాగానే పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారికి మహాత్ముడు ప్రస్తుతము దేశీయ మహాసభయందు స్వరాజ్యపక్షము బలముగా నున్నది. కావున దాని యగ్రముడై జాతీయమహాసభాసంఘాగ్రుతుడగు నుండుట న్యాయము. కావున మీరంగీకరింప వలెనని చీటిని వ్రాసెనని తెలియుచున్నది. తానాసభ కగ్రముడగునో నుండవలెనోన లేదనెను ఈయుత్తరమువలన స్వరాజ్యవాదులందు కొంత యలజడి కలిగెను. కాని తుద కీ సంవత్సరమువరకు తానగ్రముడుగ నుండుటకు నిర్ణయంపబడెను. ఆగస్టులో కార్యసంఘము గూడువకు మహాత్ముడెగ్రముడుగా నుండును. కాని యీ సభలో నూలు సభ్యత్వమును దీసివేయుచో తాను సభాగ్రుతుడవడలకొని ప్రత్యేకము నూలువడికు సంఘము నేర్పఱును.

పండిత మోతీలాలుగారి యారోగ్యము

క్షయ బాధవలన రాత్రియంతయు నిద్రలేదు

కలకత్తా, జూలై 19 — పండితమోతీలాలు నెహ్రూగారికి క్షయబాధవలన రాత్రియంతయు నిద్రలేదు నైదుగంటలాయ నను దర్శించుటకు నచ్చువారునయము 9 గంటలు 11 గంటల వ్యవధి మాత్రమే నచ్చుట కంగీకరించిరి అలహాబాదునకు 21 వ తేదీని బయలుదేలుటకు పంతులు మాహిండుచున్నాడు. (అ. ప్రె.)

సింధురాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్ష కార్యదర్శియగు సిద్ధాద్గారు కలకత్తా స్వరాజ్యపక్ష సమావేశముకొరకు వచ్చి మజల సేటి సాయంకాలము కరాచీకి బయలుదేరిరి. (అ. ప్రె.)

పరిపాలకసభలలో స్త్రీలుకూడ పాల్గొనవలెను

జాతీయమహాసభకు విదేశీయ శాఖ, పారిశ్రామిక శాఖకూడ నుండవలెను

సరోజినీదేవిగారి యభిప్రాయము

కలకత్తా, జూలై 18: — అసోసియేటెడు ప్రచురణసంస్థ ప్రతినిధి యామెను సంబర్ధించగా “స్త్రీలు పురపాలకసభలు శాసనసభలు మొదలగువాటియందు ప్రాతినిధ్యము సంపాదించి పరిపాలనమున పాల్గొనవలయును. భారతముందు దేశీయమహాసభ స్థాపింపబడిన నాటినుండి స్త్రీలసభలందు పాల్గొనుచున్నాడు. జాతీయమహాసభ మోడరెనుశాఖల సేర్పాటులయనని కుతూహలపడుచున్నాను. విదేశీ, పారిశ్రామికశాఖల సేర్పరచవలయును

సమైక్యము చేయుట చాల యవగదాయకము. ఏలన, పారిశ్రామికనిధి హిందూదేశమున లేదు. కావున నట్టిసమైక్య వచ్చినప్పుడు పారిశ్రామికముల గతిలేక చాల బాధపడుదురు పారిశ్రామికుల యందును, యజమానులందును స్నేహభావ ముండవలయును. భారతముందు పారిశ్రామికసంస్థ వచ్చినదేశలందునలేకప్రమయి నది కాదు. ఏలన, భారతపరిశ్రామికులు స్వతిహాగా చాల ప్లప్తముగ గడుపుకొనువార”ని నుడివీరి. (అ. ప్రె.)

* * * * * మహాత్ముడు డాంగ్లేయసంఘసభను దర్శించుట

కలకత్తా, జూలై 19 — మహాత్ముడు జూలై 24 వ తేదీని యాంగ్లేయ సంఘముయొక్క కలకత్తాశాఖ సభ జరుగునప్పుడవటికి బోవును. కలకత్తామేయరు పరవికి స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడై యుండవలయు నను మహాత్ముని యాహ్వాన గారణము లేవో సభ్యులు ప్రశ్నించి తస్వయమును చర్చింతురు. (అ. ప్రె.)

బీజ్ బంద్: — నీలై పోయిన వీర్యమును గట్టిపరచుటకు లోకప్రసిద్ధి జెందినది స్వప్న చంగుగాని మూత్రముతోగాని వీర్యము స్థిరపగుచున్న యెడల క్షమాం నిశ్చయమును. ముసోతమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యాననముసంగును. ఎంతెబలహీనుని కయినను రెడగుంటలలో నరమలకు బలమునిచ్చి సంసారసుఖము అనుభవించునట్లు జేసి సంతానంతులుగజేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుండవలెను. 20 మాత్రలు సీ|| 1-కి 2-0-0 వి. పి. చార్జి వేరు.

ఆర్యవైద్యశ్రమం, 13, బైరాగిమరంపేటి, నుద్రాసు.

ఆయుర్వేదాపధ రత్నాకరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుతగ్రంథము కొద్దికోటిలరకు వెల 8-0-0 శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి ప్రిన్సిపాల్ అందు సీనియర్ డాక్టరు, చెజవాడ,

డా ర్లింగు లో

దేశబంధుదాసుగారి భవనమున నైదుదినములు నివసించుట

మ హా త్మ ని అ ను భ వ ము

(ఎంగుయిండియా 16—7—1925)

నా వాగ్దానము

“దేశబంధు దాసుగారి జీవితావసానమునకు ముందు నేను డార్లింగులో దేశబంధు దాసుగారి మందిరమునం దైదురోజులు నివసించినపుడు కలిగిన అనుభవమును ప్రకటించెదనని యిదివరకే వాగ్దానముచేసి యున్నాను. ఆయనతో జూలను మిక్కిలి పూర్వ దినములనుండి నాయభిప్రాయము. దినములు గడచినకొలదియు వాని మహిమగూడ పెంచుచున్నది. అంతకుపూర్వము నేన పుటపుడు దాసుగారి మందిరమున నివసించియుంటిని. ఆ పుట్టి సాహసర్యము రాజకీయము మాత్రమే. డార్లింగులో అటులగాదు. మే మిరువురమే యుంటిమి. దాసుగారు రాజకీ యములను విరమించి విక్రాంతిగొనుచుండిరి. ఆయనతో మాట లాడుటకే నేను వెళ్లియుంటిని. నేనుగూడ విక్రాంతినిమిత్తమే అనెడికి జ్ఞాతినను మాట కేవలము వ్యాఖ్యానము. దాసుగారు సుందీయుడనిచో నేను డార్లింగు వెళ్లియుండెదను. ఇట్టి సల అయిన నాకు పెన్నలుతో చీటిలను వ్రాసిపంపసాగె ను. “నేను సన్యాససంఘాగృహమును. మీరు నా అధికారమునకు లోబడియున్నారు. మీరు మీ సంచారస్థలములందు డార్లింగు గుఱుకూడ చేర్చవలెను. దీనిని అజ్ఞప్తిగానే మీరు భావింపవలె ను” అని ఒక చీటిలో హస్త్యధోరణిని దాసుగారు వ్రాసెను. “నే ను కార్యసంఘమువారినిగూడ తీసికొని రావలసియుండును” అని నేను వ్రాసితిని. “అనశ్చయగ తీసికొనిరందు. ప్రయాణ వ్యయములను వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు భరించెద రు. నేను వారికి బసలను ఏర్పాటు చేసెదను. సర్వోపరిగారి కి తొలివార్త నంపెదను” అని దాసుగారు నాకు తొలివార్త నంపిరి. వారినంపరిని తీసికొనివెళ్లుటకు నేను సమ్మతించలేదు. “కాంగ్రెసుసంఘసభ జరిగిన వెంటనే నేను డార్లింగు వచ్చెద” ననిదాసుగారికి తెలిపితిని. అట్లు రెండురోజులుమాత్రమే ఉండ దలచితిని గాని దాసుగారి బలవంతమువలన నైదురోజులుంటిని. “అసాము సంచారమును నిలిపివేయవలసినదని ప్రాకమగారికి తెలి యుజేయుమని” దాసుగారు వసంతిదేవిగారి కెరిగించిరి. వంగరాష్ట్ర సంచారమును మాడుదినములవరకును అపివేసితి మని దాసుగారే ప్రకటించిరి. ఎటులైన నవట మరీకొంతకాల ముండవలెనని ఆయన చూపిన ఉత్సాహమును వెల్లడించుటకే యాయంతముల నన్నిటిని వివరించితిని. నేనుగూడ నటులనే కోరుచుంటిని.

ఆయన చాల నీరసనీతిలోనుండి. ఆయనకు ఉపచర్య జరుగు బసరముగా నుండెను. అటులుండినను నాకును నాతో డవచ్చినవారికిని ఆవరణలో ఎట్టి లోపమును కలుగకుండ దా సుగారే స్వయముగా కనుగొనుచుండిరి. నాకు మేకపాలు సమృద్ధిగా లభించుటకు 5 మేకలను తెప్పించిరి. అదివరకు చాల సారులు వంగరాష్ట్రమున నన్నాదరించియుండిరి గాని డార్లింగు లో దాసుగారే స్వయముగా ఆదరించిరి. ఆయన ఆవరణ మనపూర్వకము. అతిథిపూజ వారి కుటుంబమునకునశ్చేతము. రమ్మ ర్మల అతిథిసేవనుగూర్చి దాసుగారు చాల సంతకలను తెలిపిరి. అపరిచితుల పట్లను రాజకీయ ప్రతికూలపట్లను దాసు గారికి గల అధికమగు ఆవరణావమును డార్లింగులోనే నేను గ్రహించగలిగితిని. దాసుగారు కోరినయెడనే ఖాదీప్రతిష్ఠాన. మువారను సతీశబాబుగారినిగూడ డార్లింగుకు పిలువనంపితినిరి సతీశబాబుకు బసయొక్కడ యేర్పరచెదరు?” అని నేను దాసుగా నడిగితిని. “వచ యుంటిలోనే” అని ఆయన యాశ్చర్య. “ఇదివరకే చాలమంది యున్నాముగదా యిబ్బండిగా నుండనేతా?” అని నేనంటిని. “ఏమియును యిబ్బండిలేదు. నాగదినే ఆయనకిచ్చెద ను” అని దాసుగారిని. దాసుగారు అస్వస్థులుగానున్నారు. వసంతిదేవికి కార్యభార మధికమగును అని నేను యూహిం పగా సతీశబాబుకు సమపాయమును గూర్చి దాసుగారు రాలో చింపసాగిరి.

“నేను తన్నుగూర్చి దురభిప్రాయపడితిని సతీశబాబు భరించుచుండనచ్చును. ఆయనకును నాకును బాత్తుగా పరిచయ

ములేదు. కావున ఆయన కింకాకచోట బసయిచ్చినచో ఆయ నను సరిగా చూడలేదని తలచునేమో. ఆయనకు మన యింటనే బసయేర్పరుపవలెను. ఇతర మిత్రులు నావిషయమున కేంకింపరు గాన వారికెవరు బసయేర్పర చినను చాగలేదు” అని దాసు గారినిరి.

మేము వంగరాష్ట్రమునందలి వివిధరాజకీయ పక్షముల నుగూర్చి మాట్లాడితిమి “స్వరాజ్యపక్షమువారు లంచగొండితన ము మున్నగు అక్రమ పద్ధతుల నవలంబించుచున్నారని చాల మంది నాతో చెప్పిరి. ఈరాష్ట్రమునుండి వెళ్లెడులోగా మరి యొకసారి తనబసకు రావలెనని సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు కోరిరి” అని నేను దాసుగారి కెరిగించితిని. “మీరు ముఖ్యముగా వెళ్లవలెను. లంచగొండితనము మున్నగు నిందలు కేవలము నిరా ధారములని నేను స్పష్టముగా తెలిపితిని బెనర్జీగారి కెరిగింపు డు. అట్టి నింద నొకదానినైన వారు భృనపరుపకలిగినచో నేను నాయకత్వమును వదిలివేయుటకు సిద్ధముగానున్నాను. వంగరా ష్రమున రాజకీయ కక్షలలో కార్యక్రమమును నిందాశోభణము ను చాల పెంచుగా నున్నది. స్వరాజ్యపక్షము అధ్యుతము గాను ఆకస్మికముగాను ప్రబలుటచే చాలమందికి యార్జ్యకలిగి నది. కావున మాపక్షముపైని మోపబడెడు నిందల నన్నిటి విని బాగుగా విచారించేసి మీరు తీర్పు చెప్పవలెను. అక్రమములు జరుగుచున్నవనిన మీరెటుల నమ్ముజాలరో నేనును అటులనే నమ్ముజాలను. అక్రమములవలన స్వరాజ్యమురాదని నే నెరుగు దును అన్నిపక్షములవారిని మీరు ఏకీభవింపజేయవలెను లేదా పరస్పరవిరోధములు తొలగునట్లులైన చేయవలెను. ముఖ్యము గా శ్యాంబాబు, సురేశబాబుగార్లతో మీరు మాటలాడవలెను. వారికి అవసరము కలిగినచో నాచెంతకు వచ్చి యేల చెప్ప రాదు? భిన్నాభిప్రాయములుండుట సహజముగాని విరోధము లుండుట సహజముకాదు.” అని దాసుగారు నడిపిరి. “ఫార్వ ద్దప్రతికవిషయ మీ? ఆ ప్రతికపైన గూడ నిట్టి నిందలు కలవు” అని నేనంటిని. “ఫార్వద్ద ప్రతికలో నట్టి అక్రమములు జరిగియుండవచ్చును. మీరు ఎంగుయిండియా ప్రతికను పరిశీలిం చునట్లు నేను ఫార్వద్ద ప్రతికను పరిశీలించుటలేదు. కాని ఆ నిందల నెవరైన నా కెరిగించినచో నేను వానినిగూర్చి విచార ణచేసెదను. ఫార్వద్ద ప్రతిక సాధారణమున నిందలకు ప్రత్యుత్త రములను మాత్రమే యిచ్చుచుండునుగాని అందులోకూడ హద్దు మీరుకు కపకాశము కలదు. ఆప్రతికలో ఒక విషయమున అత్యధికమగు అతిశయోక్తి ప్రకటింపబడె నని నాకు తెలిసినది. నేను దానినిగూర్చి చాల కఠినముగా సంపాదకునకు వ్రాసితిని” అని దాసుగారు నడిపిరి. ఈరీతిగా మేము సాకల్యముగా సంభాషించితిమి “ప్రతిపక్షులపట్ల న్యాయముగా మెలగవలెను. అన్ని పక్షములను విశవత్వమును కలిగింపవలెను” అనియే దాసుగారు కోరుచున్నారని నేను బాగుగా గ్రహింప గలిగితిని.

“అన్ని పక్షములసభను జరుపవలెనని కొందరు కోరుచు న్నారు. భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభను జరుపవలెనని కెల్లరుగారు వ్రాసిరి. మీ అభిప్రాయమేమి? అని నేను దాసుగారి నడిగితిని. “ఇప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమువారు నాలుచం దాకొరకు సాకల్యముగా పనిచేసి పూర్తిగా ప రీక్షిం ప వలెనుగాన భారతకాంగ్రెసు సంఘసభ ఆనవసరము. రాట్టము నుగూర్చి క్రమముగా నాకుగూడ అధికమగు నమ్మకము కలుగు చున్నది. దాని విషయమున పని యింకను పూర్తిగా జరుగ లేదు. వంగరాష్ట్రము న ఏ పక్షము వారు ను దానికి ప్రతికూలురుగా క న బడ లే దని మీరు గూడ తెలిపిరి. నేను అస్వస్థతచే పడిపోతినిగాని డేని రనో వంగరాష్ట్రమున రాట్టముల ప్రచారమును అత్యధికముగ సాగించియే యుండును. రాట్టముకొరకే అధికదీక్షతో పని చేయవలెననియు మీసహాయమును కోరవలెననియు నేను తల చియుంటి గాని పడిపోతిని. ఈ సంవత్సరము నాలుచందావర తును మారమునకు సరిగదా, అందరును మిక్కిలి శ్రద్ధతో

దానిని సాగించుటగూడ అవసరము. దీనినిగూర్చి నేను మహా రాష్ట్రనాయకులకుగూడ వ్రాసెదను” అని దాసుగారునిరి.

“నానాపక్ష నాయకుల సభగూడ యిప్పు డవసరము లేదు. బర్మెనుపొడు ప్రభువు మన దేశమునకుచాల మేలు చేయగలడని నేనాశించుచున్నాను. అతడు స్వతంత్రుడు. స్వ తంత్రకక్షిగలవారిని నేను ప్రేమించెదను. ఆతనిమాటలను బట్టి అతడు కేవలము దుర్మార్గుడని తలపగూడదు. ఇప్పుడు సభచేసిన ఏమైన చెప్పవలసియుండును. ఇండియామంత్రి ఉద్దేశించిన దానికంటె పెంచుగా కోరుట నాకీష్టములేదు. అందువలన అతనికి యిబ్బండి కలుగవచ్చును. మనము ఓరిమిని పూనవలెను. అందువలన మనకు నష్టమేమియును కలుగదు. ఆయనప్రకటన సంతృప్తికరముగా నుండనిచో నపుడు సర్వపక్షసభను జరిపి విధానమును నిర్ణయింపదగును— అని దాసుగారు నడిపిరి. ఈ వాదము నాకు చాల వింతగా కనబడెను. “మీరును మోతీలాలు నైహూగారును కోరవలెను. లేదా పెంచుమంది దేరియులైన కోరవలెను. లేనిచో నే నిట్టిసభను జరుపనుగాని మీకు గల నమ్మకముమాత్రము నాకులేదు. హిందువులకును మహమ్మదీయు లకును బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును, రాజకీయపక్ష ములకును విరోధములు కెరిగిపోవుచున్నవి. ఇప్పుడు మనదేశము చాల దుర్బలస్థితిలో నున్నది. ఆంగ్లేయులు దుర్బలుల కెన్న డును సదుపాయములను చేయరు. మన సామర్థ్యమును స్పష్టప రదినగాని ఆంగ్లేయులు మనకు స్వరాజ్యమునియ్యరు. అని నేను నుడిపితిని. దాసుగారికి ఆవేశము కలిగినది. మీరు న్యాయవాది వలె వాదించుచున్నారు. ఏదో గొప్పలాభము మనకు కలుగు నని నాకు గట్టిసమ్మకము కలిగినది. కాని కారణము తెలుపజాల ను.” అని దాసుగారినిరి. ఆంగ్లేయుల సద్వర్తనమునుగూర్చి నాకుగూడ చాల గౌరవముకలదు. వారిలో నాకు చాలమంది విశ్రులున్నారు గాని మీకు కలిగినంత దృఢవిశ్వాసము నాకు వారియందొకడు కలుగలేదు— అని నేను నుడిపితిని. ఆంగ్లేయు లకు దాసుగారు పరమవిశ్రుడనియు అట్టివిశ్రుని తామిప్పుడు గోలుపోతిమనియు వారు గ్రహింతురుగాక.

మేమిద్దరమును తారకేశ్వరమును గూర్చి చర్చించితిమి. ఆనవరమైనచో మేమిద్దరమును కలసి ప్రకటనమును చేయుటకు గూడ నిశ్చయించితిమి. డాక్టరు బిసెంటుగారిప్రకటననుగూర్చి మేము మొదటనే ఆలోచించితిమి. ఆప్రకారము దాసుగారు బిసెంటుగారికి లేఖను వ్రాసిరి.

గ్రామపురిస్థిర్యాము దాసుగారికి ప్రియతమముగాన దానికొరకు దాసుగారు 1½ లక్షల రూపాయలను సమకూర్చిరి గాన దానినిగూర్చియు ఖడ్గరునుగూర్చియు మేమధికముగా చ ర్చించితిమి. మీరుద్దేశించిన విధానమును ప్రతాపబాబు నాకు చూపించెను. అది అంతయు నుకొన సాగదు. అని నేను నుడిపితిని. దాసుగారు రావిధాన మును చూడలేదుగాని నేను చెప్పినపిమ్మట ఆయనగూడ యానసెను. అది సాగదని ప్రతాపబాబుకూడ నొప్పుకొనెను. మొదట గ్రామములలో రాట్టలను వ్యాపింపజేయుడు. అవి స్థిరపడినపిమ్మట రెక్కినవానిని అంగములుగా చేర్చుడు. గ్రామ సంస్కరణమునకు రాజకీయములతో సంబంధ ముండగూడదు. గాన సంపూర్ణాధికారమును స్థిరముగా నొసంగి యొకపాలక సంఘము నేర్పరుపవలెను. అందుకు మీరు సతీశబాబును నియ మింపదగును” అని నేను నుడిపితిని అందులకు. దాసుగారింగీకరిం చుటయేగాక నూచనల నన్నిటిని వ్రాసికొనిరి. వెంటనే పనిని ప్రారంభింపవలెనని గూడ నిశ్చయించిరి. “సతీశబాబు యిచ టికివచ్చిన, ఆయనతోగూడ ఆలోచించి పిమ్మట కాంగ్రెసు సంఘసభలో నుపపాదించదగును” అని దాసుగారు నుడిపిరి. ఆరీతిగా సతీశబాబుగారు వచ్చిరి. మేము మువ్వరమును కలసి మొదట ఆలోచించితిమి. పిమ్మట నా కేదోపని కలిగినందున దాసుగారు చాలసారులు సతీశబాబుతో సంభాషించిరి. గ్రామ సంస్కరణ సంఘమున సతీశబాబు ప్రధానసభ్యుడుగా నుండు నటులును సత్కారీ బాబు రెండవసభ్యుడుగా నుండునటులును, వారిద్దరును కలసి మూడవసభ్యుని నిర్ణయించుటకును, దాసు గారు సమకూర్చినధనమును కొంతభాగమును వెంటనే వారికి విశేషదుచనటులును జల్పిరిలో నాకొంగవడు ధనమున కొంత భాగము నే నాసంఘమున కిచ్చునటులును, అసంఘములను రిజిస్ట్రీ చేయుటకును గూడ నిశ్చయింపబడెను. ఆసంగతిని దాసు గారు వెంటనే ప్రతాపబాబుగారి కెరిగించి దానిని నెరవేర్చ వలెనని కోరిరి. రిజిస్ట్రీషను చట్టమును చదివెద మని గూడ తెలిపిరి.

“బర్మెనుపొడు ప్రభువు ఆశాభంగమును కలిగించినచో శాసనసభలో ఏమి చేయవలసినదియును నాకు తెలియదుకాని

బక్రీదు అల్లరులు

హిందువుల బాధ్యత

గాంధీమహాత్ముడు యంగ్లీషులలో నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

బక్రీదుకోసం కిద్దరుపూరులో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును కొట్లాట జరిగెను. జరిగిన కారణము ఏమిట? బక్రీదు కోసమును ఆవిషయమే యంగ్లీషుల పాతకులకు బక్రీదు బాధ పెట్టలేదు. అయితే కిద్దరుపూరునుండి రుసాకోడ్డుకు తిరిగివచ్చిన తరువాత మాత్రము అహింసాయోగము ప్రతినిధిత్వమాత్రము చాలదూరము నా అభిప్రాయముల దెల్పింది. అందు హిందువులు పనివార్లకే తప్పని యంతవరకును నేను దెబ్బయింటిని. నేను హిందువులది తప్పనినని కొందరు హిందువులు నన్ను దూషించుచు, నిందించుచు, ఉత్తరములు కోపముతో వ్రాసిరి. అందులో ఒకరు నన్ను మహమ్మదీయుని కేరుపెట్టుకోరాదాయనిరి. ఉత్తరములను గూర్చి యంత దూరమాలోచించుట యెందుకంటే నేను; దీనిని బట్టి జూచిన యెడల మన మతములందు మూఢ విశ్వాసము గల్గియుండుటవలన యెట్టి దుష్ఫలింపజేయుచున్నదో చూపుట. మనలో నేడైన తప్పున్నయెడల దానిని తెలిసికొన నొల్లము. ఏమతమువారైననుగాని చాలమంది అధికసంఖ్యాకులు యెట్టి స్థితిలో నుండునెడల ఆమతము చచ్చిపోవుచున్నదనియనవలయును. ఏలనగా ఆసత్యము మీదాధారపడియున్న దేదెగాని చాలకాలము నిలువజాలదు.

ఈ అల్లరులలో హిందువు పనివారలు చేసిన తప్పును దావకుండ బ్రెటర్లెట్టి హిందూమతమునకు నేను నేవజేసితిని చెప్ప సాహసించెదరు. ఆపనివారలే వారలముఖమెదుట నేను జెప్పినపు డేమియు అయిష్టము గనుపరచుచురి అట్లుగాక కృతజ్ఞతను దెల్పిరి. పశ్చాత్తాపపడిరి. చేసినతప్పు నొప్పుకొని తమ పాపగోరిరి.

నేను స్వయముగ కన్నులార చూచి నదానిని, మనస్సులో బాధించిన విషయమును బ్రతికి చెప్పకుండచేయునదేమి? తప్పుచేసినవారలను దామటకోసమని మిథ్యావాదములడనాని సర్వవ్యాపియైన ప్రతికా విశేషిరి అర్థరాత్రి వచ్చి సంభాషణ నొసంగమని కోరిన కాదననాని సత్యమును చెప్పవలసినపుడు దానిని చెప్పక వెనుక ముందావిన యెడల నేను హిందువుడనని చెప్పకుండునా, కార్యగ్రామ అన్యక్షపరమని నిర్వహించుటకు తగిన వాడనగుదునా, సత్యాగ్రహి నామధారణమును బూడిద పాలు జేసి యుండనా మహమ్మదీయులేమీ తప్పుజేసి తరువాత దావియుంచ ప్రయత్నము జేసెదరని నిస్సందేహముగ జెప్పగోరుహిందువులే ఆ తప్పును జేయకుండురూ కాక!

ఒక విశేషిరి వ్రాయుచున్నేను ఢిల్లీలో హిందువులు సహాయము కావలెనని కోరగా రాలేసెననియు, లక్నోలో నేనుండవలసిన అవసరముండగా తాటజేసితినియు, హిందువులపై రప్పబట్టచున్న సరికి ఆహ్వానితులగు పాలిగంధులన్నియు కల్పించితి ననియు దెల్పుచున్నాను. కిద్దరుపూరు నుండి హిందువొకడు హిందువుల పక్షమున నన్నా హృదయము జేయగా నే బాతినని దెలిసికొనుదు. జే. యం. నేకొన ప్రగారు గూడ నన్నురమ్మని పిలిచి నావెనుకవచ్చెను. నేనెంతపోలేక పోయిన నన్నుజనుగా దెబ్బలట జరుగచున్నదని తెలిసి యరుపక్షములలో నెవరుగాని నేను రావలెనని కోరినయెడల తప్పకుండ వారి రక్షణకుబోయియుండును. కొట్లాటలో ఏదో ఒక పక్షము మాత్రము సహాయము గావలెనని పిలిచినపుడే, రాలేనందును. కారణము మిగిలిన హిందువులకును మహమ్మదీయులకును నా మాటయందు విలువయుండదు. ఈరెండు స్థితులకును గల భేదబడిరి. నేను కుర్బీమీద కాళ్ళుదిగవేసి మార్చుంటిని. కాలుమీద కాలువేసుకొని గాని కాళ్ళు ముడుచుకొనిగాని మార్చుండుట నాకంటాని దాసుగా చెందుదుర గాని ఆ కుర్బీమీద అటుల మార్చుండ నవకాశములేదు గాన తనమంచముమీదనే ఎదుటి ప్రక్క నొకదిండును పరువును నేయించి నాకు సుఖించును సిద్ధము చేయించిరి. నన్ను దానిపైని మార్చుండజెల్పిరి.

నాకు వివాహమైనపుడు నా భార్యయును నేనును ఇటులే యేకశయ్యపైని ఎదురెదురుగా మార్చుంటిమి. ఇప్పుడు పాణిగ్రహణము మాత్రమే అవశిష్టము. వసంతదేవిగా రేమను కొందుకో అని నేనంటిని. దానిలో అందరను పకాలింప నవ్వెరి. ఆహా! ఆయింబు చట్టిన వ్యువుడు వినబడుకుండ పోయినదిగా! (మొ. క. గాంధీ)

మన స్వప్నముగ కాన్పించుచున్నది గాన ప్రత్యేకము జెలువ నక్కరలేదు.

నేను హిందువులది తప్పనిని ఖండించుటవలన మహమ్మదీయులు అమానుకులను బహిని కొట్టుటయు బహిరులో హిందూ దుకాణ దారులకొట్టును మహమ్మదీయు గుంఠాలు లూటి జేయుటయు సంభవించుచున్నది యీ వ్రాసినవారు వ్రాసిరి. నా వద్దకు కొందరువచ్చియు దెల్పిరి. హిందువులు తప్పుజేసినని ఖండించినపుడు మహమ్మదీయులు తప్పుజేయుట లేకుండునయెడల విచారము గల్గుచున్నది. అప్పటికిని నేను సత్యమార్గమునేయవలంబింతునగాని నేరబోను. మహమ్మదీయుల ధాటికి హిందువులే భయపడులేను? హిందువులు నా అహింస కాంతి పద్ధతులవలంబింపజాలకున్నయెడలవారికి చేత నైనవిధముననే ఆత్మరక్షణ జేసికొనుటయే మంచిపని అస్తి ఉన్నవారు కాంతి అహింసమార్గములవలంబించుట కష్టమనినే నొప్పుకొందును. మనము హిందువులమైనను మహమ్మదీయులమైనను పిరికితనమును పోగొట్టుకొని పౌరుషముగల్గి ఆత్మరక్షణముగా వింతుకొనుటకు నేర్చుకొనవలెను. ఇతరులు తమను వచ్చిరక్షింపవలెనని కోరినను తమను దాము రక్షించుకొనుటను నేర్చుకొనక పోవుటవలన గల్గు నుపద్రవముదాగుడు మూతలవలన రాకుండ నుండజాలదు. కిద్దరుపూరులో హిందువులను నేను ఖండించినపుడు తమపై నెదుర్కొన్న ఆత్మరక్షణకై పెనుగలాడినవారి నేమియు ననలేదు. హిందువులు పోట్లాటలోనికి దుముకకుండ యెన్నెన్నియో కష్టములు వచ్చినపుడు ఆత్మరక్షణము జేసికొనుచు ఆప్రయత్నములో చచ్చిపోయినయెడల వారి ధీరత్వము స్తూయమానముగ నుండెడిది. కాని కిద్దరుపూరులో వారత్యక్త సంఖ్యాకులుగ నుండి ముందు వారే పోట్లాటకు దిగుచుండిరి. మహమ్మదీయులే మియును పోట్లాటకు కారకులుగా లేదు. ఏవిధమైన ప్రాత్యాహము లేకుండనే దౌర్జన్యమునకు దిగినపుడు మాత్రము నేను నిస్సంకోయముగ ఖండించెదను. కోపాటులోను గల్గునాలోను వహమ్మదీయులు అనుసరముగ అట్టిపనులను జేసినందులకే ఖండించుచుంటిని

ఒక్కదెబ్బ తగిలినపుడు రెండుదెబ్బలువేయుట సరిగానే యున్నది. ఏవిధమైనటువంటి ప్రాత్యాహము ప్రాప్తములేకుండు మార్పున్నవాడు మార్పున్న పట్టునలేచి ఆమంతము దెబ్బలాటకు దిగుటయెట్టిదియో నాకు సమాధానము గుడురుటలేదు.

సతారా ఈనాందారుల కేంద్రసంఘము

భారత సాండుహక్కుకమిటీ సభ్యుల నియమమును ఆక్షేపించుట

సి. ప్లా, జూలై 19—భారత సాండుహక్కు కమిటీయందు మహారాష్ట్రదేశమువలె యుద్ధరంగుల తరఫున నొక సభ్యునియైనను భారత సాండుహక్కు కమిటీయందు నియమించ నందులకు సతారా యినాందారుల కేంద్రసంఘ కార్యదర్శి తీవ్రముగ నిరసించుచు తంతి నంపెను. ఐరోపా యుద్ధమందు మహారాష్ట్రవీరులు గావించిన అఖండసేవను ఉగ్రజించి, సాండుహక్కు కమిటీయందు మహారాష్ట్ర యుద్ధరంగుల తరఫున నొక ప్రతినిధిని సంఘముందు నియమించవలయునని కార్యదర్శి గొడుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

మాన సోల్లా సినిమాత్రలు
30 మాత్రలు 0-10-0 (ఏది అణాలు)
వెలసులభయ! (ప్రాప్తఖర్చులు ప్రత్యేకము) గూఢభీకము!
తీరములో ఉష్ణాధిగమ్యచే కలికా కైవర్కాల
కిమాత్రలు దివ్యావృత్తిము. అశీర్వము, అరుచి, ఆవుంపులు,
అగ్నిమాన్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలక్షయము, విక్రమ, పార్శ్వములు, శిరస్సు,
ప్రేళ్లు, అసలు మొదలగువానియందు గల్గెడి నొప్పులను
బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును
ఈమాత్రలు మేనానానొప్పులను చెంపనే మాన్పును.
ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి అవధానముగ జాగ్రత్త
నుగుటచేలను పరవహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
చిరునామా:— (1073)
ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
హస్త నిఘంటువు, ఎర్రపల్లె, పల్నాటి.

రాట్టమును గ్రామములలో వ్యాపింపజేయుటయును గ్రామములలో కట్టు బాటును కలిగించుటయును ప్రధానమనిమాత్రము నేనెరుుదును. మరల మనము పరిశ్రమలను గూర్చి శ్రద్ధవహింపవలెను. ఆరీతిగా శాసనసభ్యులకు బలమును గడింపవలెను. వంగయువకులను నేను వశపరుచుకొనవలెను. దౌర్జన్యముతో పనిలేకుండనే స్వరాజ్యమును బడయగలుగుదుమని నేను స్పష్టముగాను నిదర్శనపూర్వకముగాను చూపించవలెను. అందులకు దొరతనమువారు నాకు సహాయముచేసిన మేలు చేయుచున్న విచారములేదు. స్వరాజ్యమునకు అహింసయే ముఖ్యసాధన మను గట్టి నమ్మకము నాకుగూడ నిపుడు కలిగినది. అహింస లేకున్న శాసనోల్లంఘనము సాధ్యపడదు. శాసనోల్లంఘనము జరుగనిచో స్వరాజ్యము కాదు. శాసనోల్లంఘనమును మనఘ జరుప నక్కరలేదుగాని జరుపుటకు తగిన సామర్థ్యమును మాత్రము కలిగియుండవలెను. ఉద్రేకులకు యువకులకు నేను పనికల్పింపవలెను. శ్రద్ధచేయనిచో స్వరాజ్యపక్షమునందుగూడ అక్రమపద్ధతులు తలచూపవచ్చును. సత్యము సాటిలేనిదని నాగురువునవనే నేను నేర్చుకొంటిని అన్నివిషయములలోను సత్యము ముఖ్యము. మీరు కొన్ని రోజులైన నాగురువునొద్ద నుండవలెను. నాకుండినంత హెచ్చుగా మికాయన అనవరముండదు. అదివరకు నాకు మనోబలము చాల తక్కువగానుండెను, వస్తుతత్వమును సరిగా గ్రహింపజాలకుంటిని. గురువు కటాక్షము వలన నే యీరెండుశక్తులును నాకిప్పుడు కలిగినవి" అని దాసుగారు నుడివెరి.

దీనినిగూర్చి నేనధికముగా వివరింపజాలను. దాసుగారు భద్రవత్సంబంధములకు విషయములనుగూర్చి చాలరీపు మాటలాడిరి. బాగుగా ఆరోగ్యము కలిగినవిష్ణుట చేయదలచిన పనిని ప్రస్తుతము చేయుచున్న పనిని వివరించిరి. దాసుగారికి గల దైవభక్తిని నేనప్పుడే బాగుగా తెలిసికొనగలిగితిని. అట్టిభక్తి వంగీయులకు చాలమందికి సహజమైయున్న ఆయనకుగూడ నట్టి భక్తి కలదిని నేనిదివరకు గ్రహింపలేదు. నేను సామానునై ద్యకాలలోనున్న పుడును అంతకుపూర్వము నాలుగేండ్లక్రితమును దాసుగారు నన్ను చూచుటకు వచ్చిరి. "గంగాతీరమున కొక పర్ణకాలను నిర్మించి ఆచట నివసింపగోరెదను" అని ఆ రెండువారాయములును గూడ దాసుగారు తెల్పిరి. నేను పరిహాసపని తెలిచి మీరు పర్ణకాలను కట్టించిన నేనుగూడ వచెదనిని పలికితిని. డార్జిలింగ్ లో జరిగిన సంభాషణవలన నాసంకోయము తొలగిపోయినది. ఆయన విధిలేక రాజకీయములలో ప్రవేశించెనేగాని ఆయన ముఖ్యముగా కోరునది దైవచింతనమే యని నేను గ్రహింపగలిగితిని.

దాసుగారికిని నాకును డార్జిలింగ్ లో జరిగిన సంభాషణల నన్నిటిని నేనిచట వివరింపలేదు. ముఖ్యవిషయములను మాత్రమే వివరించితిని. వ్యక్తులనుగూర్చి ఆయన తెలిపిన భావములను నేనిచట వివరింపలేదు.

ప్రతి దినమును మేనుండరమును నూలు వడుకుమంటిమి దాసుగారి కుటుంబమువారందరను నూలు వడుకు చుండిరి. మహాదేవదేశాయి, సతీశబాబుగార్లును నేననుగూడ దాసుగారికి నేర్పితిమి. పొట్నాలోనే దాసుగారు నూలువడుక వారంభించిరి. దానిని నేనుగూడ కొకరిని పంపుడని రాక్షేంద్రప్రసాదుగారిని కోరిరిగాని అపుడు చాల జబ్బుగానుండెను. డార్జిలింగ్ లో బాగుగా వడుకగలుగుదునని ఆయన తెలచెను.

"నా ఎడమబుజము నొప్పియై త్రిమండును. ఆనొప్పి పోయినచో బాగుగా వడుకగలుగుదునగాని నాచేతులు బొత్తుగా స్పృశ్యము కాకుండనున్నవి. నా భార్య నడుగుదు" అని దాసుగారు రిని.

"నిజమే చేసెందుకతాళముతీయుటకుగూడ ఆయనచేత కాక నన్నే పిలిచెదరు అని వసంతదేవిగారునిరి.

"అదియే స్త్రీలలోనున్న చమత్కారము. భర్తలపై సంపూర్ణాధికారమును కలిగియుండుటకు వారిని కీలుబొమ్మలను చేసేవేసెదరు" అని నేనంటిని. అందులకు దాసుగారు కడుపుబ్బ నవ్వసారి. అందరనుగూడ నవ్వునట్టజాలకపోయిరి. ఏడ్చు పచ్చినను నవ్వునచ్చిననుగూడ దాసుగారు ఆపుకొనజాలరు. ఆయన దుఃఖము వచ్చినపుడు ఏకాంతస్థలమునకు పోవుచుండెను. ససంత దేవిగారును అటులే ఇంత ఆపదవచ్చినను ఆమె తనబిడ్డల యెదుటగూడ కన్నీరు విడుచుదు. నవ్వు వచ్చినపుడు మాత్రము దాసుగారు నిండు సభలలోగూడ పకపకనవ్వి అందుచునుగూడ నవ్వునటుల చేయుచుండిరి. మా సంభాషణకు దాసుగారి నవ్వే ప్రారంభమై యింటివారి నందరిని ఆకర్షించినది. దాసుగారు ఘంచముమీద కేర

కలకత్తా సభలు

కలకత్తా సభల గూర్చి మా ప్రత్యేక విలేఖరి వ్రాసిన వృత్తాంతము వేరొకచోట గాన వస్తును. సభలవర్తమానమును గ్రహించుట కది తోడ్పడగలదు. కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసభ యందు, మహాత్ముడు అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్ష పదవికి రాజీనామా నీయదలచి యొక లేఖను పంపెనని ఆసోసియేటెడ్ మెన్సు తంతివార్త చెలుపుచున్నది. కారణము విదితమే. స్వరాజ్య పక్షమువారు కాంగ్రెసులో సభికసంఖ్యాకులుగ నుండుటచేతను, సంతి మోతీలాల్ నెహ్రూగారు స్వరాజ్యపక్షసంఘమున కధ్యక్షు లగుటచేతను, కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసభకు గూడ సభ్యులుగ నుండుట న్యాయమని, మహాత్ముడు కోరెననియు, సంవత్సరాంతమువరకు మహాత్ముడే అధ్యక్షుడుగ నుండవలయు నని తుదకు నిర్ణయింపబడె ననియు చెలియుచున్నది. రాజోవు అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభలో నూలు చందాను దొలగించుచో, మహాత్ముడు రాజీనామా నిచ్చి నూలువడుకు సంఘ మును ప్రత్యేకముగ నేర్పరచునని సూచింపబడెను. ఇందాశ్చర్యమేమియు లేదు. నూలుచందాను తొలగించి, మహాత్ముని కేవల కౌన్సిలు సంచలనమును నడువవలయు నని కోరుట సమంజసము గానేరదు. కౌన్సిలు కార్యక్రమమునకు మహాత్ముడు ఏ మాత్రము అడ్డుపడడు. మీదుమిక్కిలి శక్తివంచన లేక సహాయపడునని గూడ తెలిసిన విషయమే.

నూలుచందాపరిస్థితి లెటు లున్నవి? గాంధీ-దాసు ఒడంబడికను తుదివరకు కొనసాగించి స్వరాజ్య బహిష్కారపక్షములమధ్య జరిగిన సంయోగమును బలపరచుట వివేకము. దేశబంధు దాసుగారు జీవించియున్నచో, ఈ విషయమై పునర్విమర్శన కవకాశ ముండెడిదిగాదు. అయినను గాంధీమహాత్ముడు చెలిపినట్లు, దాసుగారి మరణము ఒడంబడికను మరింత దిట్టముగ నిరపరచెను. అయినను, ఇందలి ప్రాముఖ్యముచు కనుగొనక, రెండు మాసము లయినను దానిని నిర్వహింపక ముందే కొందరు స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు అసంతృప్తి చెలువసాగిరి. ఇరుపక్షములమధ్య సఖ్యముగూర్చు నిమిత్తము, మహాత్ముడు బహిష్కారములను వదలుకొని ఆత్మార్పణ గావించిన విషయమును, విమర్శకులు గమనింపకబోయిరి. ఆర్థిక నేర్పు ప్రయోగము వంగదేశమునందు గలిగినపుడు, మహాత్ముడు నలిపిన అద్భుతసహాయమును వీరు గుర్తింప రయిరి. మహాత్ముడు గావించుటలో ప్రతిఫల మాసింప జనుట నిశ్చయమయినను, మహాత్ముడు కోరిన స్వల్పవిధిని నిరాకరించుటవలన, కాంగ్రెసు

ప్రతిష్ఠ తగ్గుటయ గాక, నాయకులసంకల్పబలము గూర్చి సందేహములు ప్రబలకమానవు. ఏనిశ్చయ మయినను గావించినపిమ్మట, వెంటనే దానిని త్యజింపకుచో, ప్రతిపక్షుల కెంతచులుకన కలుగునో చెప్ప నక్కరలేదు.

మహాత్ముడు తననిశ్చయమును కొనసాగించు కొనుటకు వెనుక నెట్టిపట్టుదల జూపెనో గ్రహించి నవారు, నేడు లొంగిపోవుటలోగూడ నట్టి అద్భుత శక్తినే జూపుచున్నాడని గ్రహింపగలరు. నూలు చందాను సయితము దొలగించుటకు మహాత్ము డెంతమాత్రము జంకుట లేదు. కాని, నిర్మాణ కార్యక్రమమునకు బాత్తుగ చోటులేకుండు పద్ధతి మీద, కాంగ్రెసును నడుపుటకు మాత్రము మహాత్ముడు సమ్మతించుట లేదు. రాజకీయ వ్యవహారములలో స్వరాజ్యపక్షమువా రెటుల దారి తీసిన నటుల బోవుటకు మహాత్ముడు సంసిద్ధుడుగ నున్నాడు. కాంగ్రెసును రాజకీయవిషయములలో నడుపుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారికి సంపూర్ణావకాశ మిచ్చెద నని, మహాత్ముడు చెలిపెను. అట్టి తరి స్వరాజ్యపక్షమునకు ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వముదొలగి, కౌన్సిలు కార్యక్రమమును కాంగ్రెసుసభయే నిర్వహించుటకు వీలగును. కాంగ్రెసు పేరనే అన్ని రాజకీయవ్యవహారములు జరుగుచుండును. నూలుచందాను దొలగించుటకును, కౌన్సిలు కార్యక్రమమును కాంగ్రెసు చేపట్టుటకును, ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభ జరుగుట యవసరమని తోపక మానదు. అయినను, అఖిలభారత కాంగ్రెసుసభ కే యాయధికారము గలదని మహాత్ముడు దలంచి నటుల చెలియుచున్నది. కాంగ్రెసు అధ్యక్షుని యభిప్రాయమును కాంగ్రెసుసభ్యు లెవరును ఆక్షేపించెదరని తలంపము. మహాత్ముని యందు పరిపూర్ణ విశ్వాసము గలవారు, ప్రస్తుతసందర్భస్థితిలో వివాదమున కెడమీయ బోరు.

వివాదములతో ప్రొద్దుబుచ్చుటచేతనే దేశ మిదివరకు తీరని నష్టముల పాలయ్యెను. కాంగ్రెసు సంచలనము తీరించెను. ఈ సమయమున మరల నేమాత్రము వివాదము చెలరేగినను, అధికార వర్గమువారి విజృంభణ మధిక మగుననుటకు సందియము లేదు. అందుచే వివాదరంగమును మరల ప్రారంభింపకుండుట విధి యగుచున్నది. బహిష్కారము లంతరించి స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసు పేరున కౌన్సిలు కార్యక్రమమును నిర్వహించుచున్నపుడు, కాంగ్రెసు సభవారి కార్యమును నిర్వహించుట సమంజసము. ప్రస్తుతస్థితి స్వరాజ్యపక్షమునకు తగినబల మొనగుట లేదు. ఉభయపక్షములును తీణత జెందుటకన్న ఒక పక్షమయినను బలమును సంపాదించుట యుక్తముగద. స్వరాజ్యపక్షమువారు కాంగ్రెసులో బలమును సంపాదించినపుడు, వారు దూరమాలోచించుటయుక్తము. మహాత్ముని ప్రోత్సాహమే ఇట్టి యనుకూలస్థితికి కారణ మయ్యె నని తలంపవలయును. స్వరాజ్యపక్షమున కన్ని విధములను తోడ్పడుటకు మహాత్ముడు సంసిద్ధుడుగ నున్నట్లు, స్పష్టమగుచునే యున్నది. మహాత్ముడే సంవత్సరాంతమువరకు, కాంగ్రెసు సభ కధ్యక్షులుగ నుండవలయు ననిన, గాంధీ-దాసు ఒడంబడికను అంతవరకయినను నిలిపియుంచి నూలుచు

దాను శ్రద్ధతో కొనసాగించుట స్వరాజ్యపక్షము వారి పరమధర్మ మని చెలువనక్కరలేదు.

కలకత్తాలో నూలుచందాను గూర్చి జరిగిన చర్చలో, మహారాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు తప్ప తదితరులు నూలుచందాను తొలగింపవలయు నని కోరలేదు. వంగదేశ స్వరాజ్యపక్షమువారు నూలుచందాను నిరసించుట లేదు. స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు పలువురు, కద్దరునిర్మాణమునకు మిగుల తోడ్పడుచున్నటులగూడ చెలియుచున్నది. కౌన్సిలు కార్యక్రమ మొక్కటియు స్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడజాలదని నిశ్చయమయినది. బర్మేశాహ్లాద ప్రభువు ప్రసంగమే యందుకు నిదర్శనము. ఇందుకు తగినరీతిని జవాబుచెప్పటకయినను ప్రజలకు శక్తి చాలకున్నది. ప్రజాశక్తి బలముగనున్నచో, ఇండియా మంత్రిప్రసంగము వేరొకరీతిని నుండెడిది. దాసుగారి యూహా సఫలమయ్యెడిది. కాని దేశ మింకను అట్టిసోము నోచికొనలేదు. శాసనసభ లలో సప్లయితను నిరాకరించుటతో, స్వరాజ్య పక్షసభ్యుల ధర్మము పూర్తిగాలేదు. సప్లయిల నిరాకరణము శాసనసభలకు వెలుపలగూడ జరిగినగాని, ఆత్మీయానమునకు విలువ యుండదు. శాసనోల్లంఘనాదిప్రయత్నములకు నిర్మాణకార్యక్రమ నిర్వహణ మత్యవసర మని, దాసు ప్రభృతులు గ్రహించుటచేతనే, దాని వంకకు తమ దృష్టిని తిప్పిరి. ఇక్కార్యమును, నిర్మాణకార్యక్రమమునం దధికవిశ్వాసముగల గాంధీమహాత్ముడే నిర్వహింపగల సమర్థు లనుటకు సందియము లేదు. బహిష్కారముల నన్నిటిని వదలుకొనిన మీదట, నూలుచందా యొక్కటియే నిర్మాణకార్యక్రమము నకును, స్వశక్తిప్రవర్ధనమునకును, కార్యదీక్షకును చిహ్నమై దారి జూపుచున్నది.

దానినిగూడ రద్దు జేయుచో, పరాధీనదృష్టి దేశమునందు మరల ప్రబలుట సహజము. అట్టి స్థితి గలుగకుండ జేయవలయు ననిన కౌన్సిలు కార్యక్రమముతోబాటు, నూలుచందాను నిర్వహించుచు నిర్మాణకార్యక్రమమును శ్రద్ధతో కొనసాగించుట యవసర మని స్వరాజ్యపక్షమువారు గ్రహింపవలయును. శాసనసభలకు వెలుపల జేయుపని మహాత్మునికన్న నెక్కుడుశ్రద్ధతో నిర్వహించువారు మరియొకరు గనుపింపరు. ఇట్టిస్థితిలో నూలుచందాను తొలగించి మహాత్మునినాయకత్వమును కోల్పోవుట వివేకమా? వివేక మని దూరదృష్టిగలవారెంచజాలరు. నూలుచందాను తొలగించునెడల, మహాత్ముడు నూలువడుకు సంఘమును ప్రత్యేకముగ సాపించి, అందు స్వయముగ నూలువడుకువారి నే సభ్యులుగ జేయుటకు నిశ్చయించును. స్వరాజ్యపక్ష సంఘమువారు కాంగ్రెసులో నిదివర కెట్టిసానము నాక్రమించుచుండిరో, నూలు వడుకు సంఘమువారెట్టిసానము నికముం దాక్రమించెద రని ప్రతియుచున్నది. కాని, కాంగ్రెసుకు వెలుపల ప్రత్యేక సంఘముల నేర్పరచుటవలన, ఎట్టి చీకాకు గలిగినో స్వరాజ్యపక్ష చారిత్రము చెప్పకనే చెప్పచున్నది. అందుచే కాంగ్రెసునం దైకమత్యము జూపి, గాంధీ-దాసు ఒడంబడికను నిష్కర్షగ కొనసాగించుటయే మేలని దోచును. నూలు వడుకు విషయమై స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు తమ దృక్పథమును మార్చుకొని, మహాత్మునికి పూర్తిగా తోడ్ప

డుచో, విషమస్థితి దొల్లగిపోవును. అటుల గానిచో మహాత్ముడు నూలు వడుకు సంఘమును స్థాపించి, ఆ శాఖకొరకు తన శక్తిసంపత్తిని వివిధయోగించి, ప్రజలలో కార్యదీక్షను పురికొల్పగలడు. మహాత్ముని నాయకత్వము సంగీకరించుచో అతనికి తగిన యువకాశము సిద్ధపడును. లేనిచో కార్యదీక్షను పురికొల్పుట కతనికి ప్రత్యేకముగ వీలు గలిగింపవలెను. మహాత్ముడు కోరున దదియే, మహాత్ముడి సమయమున ఆత్మార్పణమహిమను కనుబటచి, దేశమునకు త్రోవజూపుచున్నాడు. దేశభక్తియే భారతీయుల ముఖ్యధర్మమని భావించుచున్నాడు. కలకత్తా సభలు బర్మోహెడ్డు ప్రభువుకు తగిన ప్రత్యుత్తర మొసగ లేదను సభిప్రాయము వ్యాపించియున్నను, కాంగ్రెసునందు చేకూరిన ఐకమత్యము అసహనవాదుల మూలమున చెడకుండుచో, త్వరలో తగిన ప్రత్యుత్తరము జేయవలెననుటకు సందియములేదు. ఉత్తరదేశింపులవలన, బ్రిటీషు అధికారులు భీతిజెందెదరని తలంచి ప్రయోజనములేదు. సత్య అహింసా సాధనములే భారతీయులకు ముఖ్యము. స్వరాజ్య పక్షసభలు అహింసాసంబంధమును బలపరచి, సుహృద్భావమును పెల్లడిజేసివి. ఇకనయినను బ్రిటీషు మంత్రులు సరియగుమార్గము చేపట్టుట ధర్మము. వారిరులు మెలగినను, భారతీయులు అంతఃసఖ్యమును బలపరచుకొని, ముందుకు నడుచుచో, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధి నేరును అడ్డగింపజాలరు.

గాంధీ-దాసు సమావేశము

ఛార్జిలింగులో గాంధీ-దాసుగార్ల కడపటి సమావేశపు వివరములు, ఈ వారము యంగు ఇండియా పత్రికలో గనుపించును. మహాత్ముని వ్యాసము జదువువా రెల్లరు కంట తడిబెట్టక మానరు. దాసు గారి అతిథిసత్కారమహిమను మహాత్ముడు చక్కగ వర్ణించెను. తమపై నారోపించిననిందలను పరిశీలించవచ్చు నని, దాసు గారు మహాత్మునికి స్పష్టముగ చెలిపిరి. రాటుమును గూర్చియు, కద్దరును గూర్చియు, దేశబంధు దాసు గారికి రానురాను ఎట్టి గాఢభక్తి గలుగుచున్నదో మహాత్ముని వ్యాసమునందు స్పష్టముగ గనుపించును. గ్రామ పునర్నిర్మాణముపై దాసుగారు తమ దృష్టిసంతకు నిగుడించిరి. భగవంతుడు మరి కొన్ని సంవత్సరము లాయువును ప్రసాదించి యున్నచో, గాంధీ-దాసు గార్లు పురుగుల సి స్వరాజ్యస్థాపన సచిరకాలములో గావించెడి వారనుటకు సందియములేదు. గ్రామములే స్వరాజ్యమునకు బునాదులు. గ్రామములే స్వరాజ్య నిలయములుగ జేయవలయునను నూహ, మహాత్ముని కార్యక్రమమును గమనించినవారందరకును గల్గును. దాసుగారి సంకల్పము గూడ నితీనల పెల్లడియైనది. బర్మోహెడ్డు ప్రభువులు సైతము గ్రామములపై తమదృష్టిని నిలిపిరి. నెనుకనె టుల జరిగినను, గ్రామములపట్ల నికమీద ఉపేక్ష నహించుట నేరమగును. బర్మోహెడ్డు ప్రభువు ప్రసంగము ఉదారభూయిష్టముగ నుండునని, దాసు గారు నమ్మిరి. సఖ్యమును సుహృద్భావమును నుండుగ గనుపించిరి. మహాత్మునకు ఆ శలేకున్నను,

తమకాశగలదని, దాసుగారు పలికిరి. కాని బర్మోహెడ్డు ప్రభువు గారు మాట దక్కించుకొనక బోయిరి. “బర్మోహెడ్డు ప్రభువు మనల నాశా భంగుల గావించుచో, శాసనసభలలో నేమిచేయ వలయునో నాకు దోచలేదు. కాని బక్కుసంగతి మాత్రము నాకు ధ్రువమయినది. మీరాటపు కార్యక్రమమును తప్పక కొనసాగించి, గ్రామములను పునర్నిర్మించవలయును. మరియొకమారు మనము కార్యశూరులము గావలయును. శాసనసభలలో మన శక్తిని ప్రవేశపెట్టవలయును. ప్రభుత్వమువారి సహాయముతోను, వీలు లేనియెడల వారి సహాయము లేకను దౌర్జన్యము లేకుండ స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు వీలుగలదని చూపవలయును. మీవలెనే నాకును దేశముక్తికి అహింసయే మత మయినది. అహింస లేకుండ శాసనోల్లంఘనము జరుగనేరదు. శాసనోల్లంఘనము నవలంబించుశక్తి లేకుండ, స్వరాజ్యము లభింపదు. శాసననిరోధమును జేయవలసిన యవసరము లేకున్నను, అందుకుదగిన సామర్థ్యము మన కుండవలయు”నని బేశబంధుదాసుగారు మహాత్మునికి విన్నవించిరి.

దాసుగారి అంత్యసందేశమును నిర్వహించుట ఎల్లరధర్మము గాదా?

అఖిలభారత దాసు స్మారకనిధి

దేశబంధు దాసుగారికి, పంగదేశము నెల కొల్పిన స్మారకనిధికి నాల్గులక్షలు ప్రోగయినవి. మహాత్ముని ప్రయత్నములవలనను, పంగదేశ ప్రజల తోడ్పాటువలనను మిగిలిన ఆరులక్షల మొత్తము త్వరలో ప్రోగగునని ఎంచెదము. బీదలు భాగ్యవంతులను భేదములేక, ఎల్లరును స్మారకనిధికి కాన్కల సమర్పించుచుండుట జూడ, దాసు గారిపై ప్రజల కెంతటిగాఢభక్తి గలదో విదితమగును. దాసుగారు పంగదేశీయుడయినను, వారు చేసిన యువకారములు అఖిల భారతవర్షమునకు మేలానగూర్చుచున్నవి. భారతవర్ష స్వరాజ్యసిద్ధికి దాసుగారు తమ సర్వస్వమును అర్పించిరి. అట్టి మహామహునికి భారతీయు లెల్లరు గలసి స్మారకనిధిని నెలకొల్పుట ధర్మముగద. పంగదేశమున దాసుగారు ముఖ్యముగ వాంఛించిన శ్రీల వైద్యాలయమును నిర్మించెదరు. దాసుగారి పేర అఖిలభారతవర్షమునకు, మహాత్ముడు నెల కొల్పెడి స్మారకనిధిని కద్దరుకును, గ్రామపునర్నిర్మాణమునకును వినియోగించుటకు నిశ్చయించిరి. స్వరాజ్యపక్షమువా రిందుకు సమ్మతించిరి. ఈ పై రెండుకార్యములును దేశబంధు దాసుగారి కత్యంత ప్రీయము లని తెలిసిన విషయమే. మహాత్ముడే యానిధిని వసూలుజేయుటకు నిశ్చయించినట్లు, ప్రత్యేకవిలేఖరి తెలిపెను. నిధిమొత్తమును, వసూలు జేయవలసినకాలమును ఇంకను నిర్ణయింపకున్నను, దాదాపు కోటి రూప్యములను వసూలు జేయవలయునను తలంపు మహాత్ముడు గనుపఱచెనట. ఈ మొత్తము నిర్మాణకార్యక్రమమునకు వినియోగమగుచో, అచిరకాలములో గ్రామపునర్నిర్మాణమును, స్వరాజ్యసందమును నెల్లివిరియ ననుటకు సందియము లేదు. అక్సోబరు నెలలో మహాత్ము డాంధ్రదేశమునకు విచ్చేయునని చెలియు

చున్నది. అప్పటికి ఆంధ్రదేశము గ్రామపునర్నిర్మాణముకొరకై చురుకుగ బనిచేసి, గాంధీ-దాసు గార్లపట్ల నిజభక్తిని జూపుగాక!

కలకత్తా కార్యరేషను అధ్యక్షపదవి

కలకత్తా కార్యరేషను కధ్యక్షునిగ స్వరాజ్య పక్షనాయకు నేల నియమింపవలయునో యూరపి యను సంఘమువారిలో చర్చించుటకు మహాత్ముడంగీకరించెను. అందుకు దగిన కారణములను మహాత్ముడు యంగుఇండియా పత్రికలో స్పష్టీకరించియున్నాడు. ప్రస్తుతపు అసాధారణపరిస్థితులలో రాజకీయాందోళనకును ముగిసిపోత ప్రచారమునకును సంబంధముండుట సహజమని మహాత్ముడు చెల్పుచున్నాడు. స్వతంత్రదేశములలో, స్థానిక వ్యవహారములను రాజకీయ సంబంధము నుండి కొంత వరకయినను తొలగింపవచ్చును. కాని ప్రస్తుతపరాధీనదశలో, స్వరాజ్యమును గాఢముగ వాంఛించువారే స్థానికసభలనుగూడ స్వాధీనపరచుకొనవలసివచ్చుచున్నది. కాంగ్రెసు పక్షమువారు స్థానికసంఘముల నుపయోగించునపుడు, నిర్మాణకార్యక్రమమునకు గల యడ్డములను తొలగించి, స్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడుచున్నారని గ్రహింపవలయును.

చి॥ లోకమాన్య తిలజ్జహారాజు

విగ్రహమును సరోజినీదేవిగారు కరాచీలో బహిరంగ మొనరింతురు

కలకత్తా, జూలై 18:— స్వరాజ్యపక్ష సభలకొరకు వచ్చిన కరాచీజిల్లా జాతీయ సంఘోపాధ్యక్షుడగు బి. కె. సిన్హా గారు జిల్లా జాతీయ సంఘముచే కరాచీ పట్టణమందు ఆగస్టు 1 వ తేదీని చిరస్మరణీయుడగు లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలజ్జ హారాజు విగ్రహమును బహిరంగ పఱచుటకు మహాత్ము నాయ్క నియంతుడై కొరగా తాను ఆగస్టు 15 వ తేదీ వరకు పంగరాష్ట్రముం దుండు అవసరమగుటచే వీలులేదని యాపనికై సరోజినీదేవిని నియమించిరి. సరోజినీదేవి యందుల కంగీ రించెను. జూలై 21 వ తేదీ కరాచీ చేరి సింధు ప్రాంతములం దొక వారము సంచారము నేయును. (ఆ. ప్రె.)

జయతో గంగసారు గురుద్వార

అఖండపాఠ సమన్వయ

సంజాబు శాసనసభ్యుల కోరిక

నాభా పరిపాలకుని సమాధానము

అమృతసరము, జూలై 18:— జయతోసంవత్సరం గంగ సారు గురుద్వారమునందు అఖండపాఠమును ప్రారంభింపనీయ వలసినదని పంజాబు శాసనసభ్యులు తంతిద్వార గోరగా, అఖండపాఠము ప్రారంభించుటకు పూర్వము కాండను సరించి శక్తుసభ్యులతో ముచ్చటించుటకు తాను వారిని 19 వ తేదీ యందు గలసికొనెదనని నాభా పరిపాలకుడు సమాధాన మిచ్చి నట్లు చెలియుచున్నది.

కవణానుండి వచ్చిన యేబదిమంది అకాలీలజతను నాభా నుండి విడుదల చేయబడిన వర్తమానము చెలియుచున్నది.

నాభానుండి అకాలీఖైదులు విడువబడుచున్నారు

అమృతసరము, జూలై 19:— నాభానుండి చాలా మంది అకాలీఖైదులు విడుదలమగుచున్నారని తెలియుచున్నది. కాని నిజవర్తమాన మింకను చెలియదు. (ఆ. ప్రె.)

మదరాసు వార్తలు

క్రాంతి హోద్యవర్తన:—ఈదినున హోద్యవర్తనం దు ఆక్రిం ప్రధానవ్యాయమాత్రి సెన్సరు, వ్యాయమాత్రి, విశ్వనాథశాస్త్రిగారు ఎ. వెంటటక్కన్, సభ్యుడు అద్వైత్ ఖాదరు సాహెబుగారును హోద్యవర్తనకు శేర్షుకొనిరి.

సారకాయ స్వాములవారి పూజ

శ్రీవత్సరమహంస శ్రీమాన్ సారకాయ రామస్వామి వారి పుత్తూరునకు సమీపమున నారాయణవరశ్రేణమున వారి సమాధియందు క్రోధననామ సం॥ క్రావా శుద్ధ పంచమి సరియ గు 1925-వ సం॥ జూలై నెల 26-వ తేది, ఆదివార ముదయము హస్తానక్షత్రంబున 28-వ వహాగురుపూజయను, వరుసటి రోజున చీదల కన్నదానంబును జరుపఁబడును.

సానుభూతి సభ:—రిక్తి ఆదియప్పనాయునిపీఠ మ

ద్రాసు వైశ్యభాలకృష్ణసంఘమువారు కడచిన వారము సాయం కాలము 4సంకలకు వారిహాలులో నాసంఘస్థాపకుల కురువడి అశ్వర్థయ్యగారును కార్యదర్శిగా నుండిన విస్సంసెట్టి బ్రహ్మయ్యగారును అకాలవృత్త్యువు వాతబడినందున నొకసభ జరిగెను. దేయ ప్రార్థననా జపుస్థాపకు లగు చేపూరు మునీశ్వరయ్య అభ్యక్షతవహించి వారి యాత్మకు కాంతి సౌఖ్యములకు దైవ పార్ధన గావించిరి.

రాకపోకలు:—టి. వి. శేషగిరి అయ్యగారు శని

వారమునాడు విచ్చేసిరి.

ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు కలకత్తానుండి నిన్న ఉదయ ము తిరిగివచ్చిరి. ఎ. రంగస్వామిఅయ్యగారు నేడువయము విచ్చేసిరి. డా॥ జీలానిగారు భా. కా. స. నేడువయము విచ్చేసిరి. గా॥ పానగలురాజుగారు నేడువిచ్చేసిరి. ప్రాశస్తరు కాండేరు గారు, నిన్న ఉదయం విచ్చేసిరి.

బెంగళూరులో నేడు జరుగనుండిన రైల్వేట్రాఫిక్ సంఘ సభకై దక్షిణభింజియారైల్వే ఏజంటుస్టాటుగారును; బెంగాలు నాగపూరురైల్వే మేనేజరు. ఎ ఈగిల్సనుగారును, నిన్నరాత్రి మదరాసునుండిబోయిరి. ఆలహాబాదునుండి నేడు విచ్చేసిన రైల్వేదైర్క్టరు ఎస్. హెచ్. రీడ్సగారు నేడురాత్రి బోవనున్నారు.

నర్ అన్నావలచెట్టిగారు మొన్నరాత్రి, టి. రాఘవయ్యగారు నిన్నరాత్రి మొట్టమొదటిసారి.

రాయలు ఆర్థిలికమాండెంటు కర్న. ఇ హార్టింజి న్యాయాచారు నేడువయము చెన్నపురివచ్చిరి. మేజర్ జనరలు విల్లిసుగారుకూడ వచ్చిరి.

అభివృద్ధికాఖి కార్యదర్శి జి. టి. హెచ్. బ్రాకనుగారు మలబారు సంచారము ముగించి, నేడువయము విచ్చేరి

గవర్న మెంటు ఉద్యోగుల సహకార సంఘము

సహకార సంఘము ఉద్యోగుల సహకారసంఘాధ్యక్షులగు డా. బి. ఎస్. గోపాలస్వామి అయ్యగారు పంచాయతీల ప్రెసిడెంట్లు జనరలు, నిన్నును సంఘముందిరమునందు ట్రైనింగ్ లో తర్జింపు సంఘాపకులగు ఎస్. కృష్ణమాచారిగారి చాయాపలము బహిర్గత మొక్క ఉత్సవమును వైభవముగ జరిపిరి. చాలమంది సభ్యులు విచ్చేరి సంఘ ఉపాధ్యక్షులగు రా. బి. ఎ. హనుమంతరావుగారు కృష్ణమాచారిగారిని గూర్చి ముచ్చటించిరి. క్రష్ణమాచారిగారు బోగ్గ అఫీసులో "సహకార సంఘ"ములగూర్చి ప్రాసెటింగ్ అ: టైంటుగా పనిజేసి సహకారోద్యమముయొక్క వంచి చెడ్డలను బాగుగ గుర్తించిరి. ఇట్టి సహకారసంఘములు కార్మికులకు రయిలకేగాక, ప్రభుత్వోద్యోగములందును అప్పటికాగడముగూడ అభ్యుదయము నుందు ననియెంచి, వారికి వివర్యయవిధానము నేర్పవలసనని జలంచి, అట్టి సంఘము నొకదానిని 1912 ఆగష్టులో స్థాపించి తగిన నిబంధనల నేర్పరచెన ఈరష్ట్రములో కల్ల ప్రగమమున నిట్టి సంఘమును స్థాపించుటయేగాక, మా జేండ్ల వరకు తానే కార్యదర్శిగనుండి చాల మేలొనగూర్చెను.

గోపాలస్వామి అయ్యగారు పటమును బహిర్గత మొనర్చునపుడు కృష్ణమాచారిగారి ఎక్కుడుగ ప్రశంసించిరి. ప్రభుత్వమువారు సహకార సంఘములను అనుమానముగ జూచుచున్న సమయమున యీ సంఘమును స్థాపించి ప్రభుత్వోద్యోగు

చీటీఫండు లాటరీయా?

(హోద్య)

ఈదినున హ్యాయమాత్రి సి. వి. విశ్వనాథశాస్త్రి గారు, ఒక సివిలసిటిషనునందు తీర్పుచెప్పుచుకొన్ని సంవత్సరములందు చేట్టెండు లాటరీగావనునట్లు తీర్పుచెప్పిరి

ఈకేసునందు ముద్దాయియగు మయామనిర్ కావరు అనునతడు పలనిగ్రామముందు (మధురజిల్లా) ఒక చీటీఫండును నిర్వహించుచుండెను ఆఫండునందు, ఫీర్యాదియగు వెల్లెంబి రాతరుగూడ నొకసభ్యుడు ఈనిధియందు 500 మంది సభ్యులు గలరు. నిధి నిబంధనలప్రకారము ప్రతిసభ్యుడును మొదటి వారము మూడుపైసలను తరువాతవారములందు ఆరుపైసలు చొప్పునను చెల్లించుచుండెనెను. లాటరీవేయగా మొదటి వాయిదామొత్తము వచ్చినవాడు తరువాత వాయిదాలకు చెల్లింప నక్కరలేదు ఈ చీటీఫండునకు 50 నెలలుమాత్రమే పరిమితి. ఎవరికైనను ఈలోగా, లాటరీ రానియెడల వారిచ్చినమొత్తము తిరిగి ఇచ్చివేయవలెను.

ఫీర్యాది తనకు లాటరీలో రాలేదనియు అందుచేత నొసగినమొత్తమును తిరిగి ఇయ్యవలసినదనియు దావాలేగా, ఇది లాటరీయనియు అందుచే మొదటనిచ్చినధనము తిరిగిఇయ్య నక్కరలేదనియు ప్రతివాదులరెండు వాదంబుడెను. జిల్లా మునసబు ప్రతివాదులవాదన నంగీకరించి కేసును కొట్టివేసెను.

హోద్యవర్తనము వాది అప్పలుజేసి, చీటుఫండునందు, చెల్లించిన ధనమును తిరిగి ఇచ్చివేసెద మను మరతుగలరు గాన నది కల్త్యాభ్యాసముక్రింద చెల్లనని వాదించెను. న్యాయ మూర్తిగా రా వాదనంగీకరించి డిక్రీనిచ్చెను వాదిరెప్పున కె. ఆరావచురు ఆయ్యగారును, ప్రతివాది తరపున కె. ఎస్. స్వామి నాధుగారును వాదించిరి.

సహకార సంఘములు

సెంట్రలు బ్యాంకుల ఆర్థికస్థితి

మార్చి 31 వ తే దీ తో అంత్యపర్యాయమునెలలో అన్ని సెంట్రలుబ్యాంకుల ఆర్థికస్థితినిగూర్చి ప్రభుత్వ కార్యదర్శి యిట్లు ప్రకటించెను—

మదరాసు సెంట్రలు అగ్నమబ్యాంకులో యీ మూడు నెలలయందు చెల్లింపబడిన వాళ్ళామొత్తము రూ 20,700 లు పాచ్చెను. ఇతర బ్యాంకులలో రు 144,076 పాచ్చెను.

చివర, రోజువారీ మదరాసు అగ్నమబ్యాంకులో ఋణము పుచ్చుకొను పరిమితి రు 11,09,926 వరకు మించిపోయెను. బ్యాంకుయొక్క ఆధరైజుడు కాపిటలు పాచ్చింపుటనగూర్చి సమిష్టికథలో విచారింప కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు నిశ్చయించిరి.

ఇతరబ్యాంకులలో గుంటూరుజిల్లా సహకారబ్యాంకింగ్ యూనియను, శ్రీనికృష్ణపురబ్యాంకు, రు 89,496, రు 5677 యొక్కవ ఋణముల కైకొనినవి ఋణముల నాధ్యమైంత త్వరలో తగ్గించవలసినదని గుంటూరుజిల్లా బ్యాంకునకు వ్రాసి యుంటిని.

అన్ని బ్యాంకులయందుగూడ ప్లాయిదు రిపోర్టులు సరిగనే యున్నవి.

ప్రభుత్వపు టు టిరుపు

ఇదివరకు రిపోర్టుపై ప్రభుత్వ ఉత్తరువులు ప్రకటించబడిననుగూడ మదరాసుబ్యాంకు యింకను ఋణములను వితి విారి కైకొనుచున్నది దీనిని తగ్గించుటకు రిక్రొచ్చిగారు తగిన చర్య దీసికొని, జూను లాఖరన ప్రత్యేకముగా రిపోర్టు జేయవలెను.

జి. టి. హెచ్. బ్రేకను.

ఒక కంపెనీని మోసగించుట

బొంబాయి, జూలై 18 — కలకత్తాలోని బాధియోదాను రామమోకంపెనీని కొన్ని నాటాల సంవత్సరమున జూను 26, 29 తేదీలలో రు 100, 800 వరకు మోసగించినాదని వినియం ఆరర్థహాలు అనే యూరపియ నొకడు నేకు నేడు మేజిస్ట్రేటు యెదుటికి తీసుకొని రాబాసెను పోలీసు వారి నిచ్చి ముద్దాయిని కలకత్తాకు తీసుకొనిపోవలసినదని మేజిస్ట్రేటు టుర్తరువు చేసెను.

లంచరి ఒక్కో శేర్షి మేలొనగూర్చిన ఆచార్యులనారికి తా మెంతయు కృతజ్ఞులమని చెప్పిరి. ఈ ఉత్సవము జరిగిననేటి దినము అతని 60 వ జన్మదినముగూ ధ్యవిభగముగా ప్రశంసార్జనని ఆయన సభించిండుచు తీర్మానించిరి. వారి కాటు రాశోగ్యముల గొరుచు సభను ముగించిరి.

ఆంధ్రనభ

ప్రతాపరుద్రయ, కన్యాశుల్కనాటకములు

తెనాలి నాట్యసభవారి సహాయముతో, ఆంధ్రనభవారు మైసూరుకుములను వెంటిని ప్రదర్శించి, చెన్నపురి పౌరులకు ముదము గొలిపిరి. నిన్నటిదినుము గావించిన ప్రతాపరుద్రయ ప్రదర్శనము పలు ఎగముల మెచ్చదగియున్నది. విద్యాధికులు ప్రధానపాత్రలను రించి, భాషప్రదర్శనము గావించుటవలన నాటకకళకు మిక్కిలి ప్రోత్సాహము గలుగును. యుగం పాత్రధారులగు గోవిందరాజు వెంకట సుబ్బారావుగారి క్కీ ఆంధ్ర దేశము నందిదివరకే వ్యాపించియుండుటచే, వారి నటనము నిట నర్జించుట యనవసరము. నారిక్కిరి దగినటుల, తమ పాత్రను సమర్థతతో నిర్వహించిరిని జెప్పిన జాలను. యుగంధరుడు రాజనీతిచతురుడు. ఢిల్లీకు ల్లానులను గజగజ హాకింఛిన మహాయోధుడు రాయబారపు సేవమున వచ్చి తమ రాజును కొంపోయిన వల్లిఖాను మాయోపాయములను భగ్గుము నేయుటకు తన శక్తివంతము వినియోగింప నిశ్చయించిన మహామంత్రి. అట్టి మహాపురుషుడు తనకులేని పిచ్చును దెచ్చిపెట్టుకొని యభినయించుచు, ఢిల్లీనగర మగ్ధమున "ధిల్లీ సుల్తాను పట్టుకపోతాకా" అని నిర్భయముగ కేక లిడుచు రక్షక భటులకు నైతిము విభ్రాంతిగలుగజేయునపు డెట్టి నటనా సామర్థ్యము జూపవలయునో యూహింపవచ్చును. ఒక వంక యుస్మావము, వేరొక వంక రాజనీతి కౌశల్యము చూపవలయును. శేషార్థమున తన పరివారమునకు కర్తవ్యమును జెలుపుచుండవలయును. ఇట్టి సందిగ్ధశత్రు ప్రదర్శించుటకు, అధిక నైపుణ్య మునగమని జెప్ప నక్కరలేదు. బూటక రాజును చాకలి శేరిగాని పాత్రను ధరించిన ముక్తేవి రామానుజా చార్యులుగారు ఆపాత్ర కెంతయు యొప్పియుంకిరి. సింహాసన మెక్కించినను, ఒక్క ఆరగంటనేపయినను తన ప్రాత్ర యలవాటులను వదలలేని పేరిగాని చేష్టలు, ప్రేక్షకులను కడుపుబ్బ ప్రియించెను. వల్లిఖాను పాత్రధారులగు నంబూరు శేషచార్యులుగారును, చెకుముకి, విద్యానాథ, కునూఖాన్, పాత్రధారులను, తక్కుంగల వారును తమ తమ ధర్మములను చక్కగ నిర్వర్తించి నాటక విజయమునకు తోడ్పడిరి

కన్యాశుల్క నాటకమునకు గీతమే ముఖ్యపాత్ర. మొన్నటిదినుము ప్రదర్శింపబడిన కన్యాశుల్క నాటకము ప్రేక్షకుల సధికముగ నాకర్షింపకబోయినను రానివారలకు ఆకాశంగ హేతువయ్యెను రామానుజాచార్యులుగారు గిరిశంపాత్రను జయప్రదముగ ప్రదర్శించిరి చెప్పగలము. గిరిశం ఈకాలపు హాకిలా. క్రాపు జట్టు, నోటిలో సిగరెట్టు, కాలికి బూట్లు మేజీళ్లు, మొడలో నెకాటై, మున్నగు నవనాగరిక లక్షణములన్నిటి గలిగి, లోతులేని ఆంగ్లవిద్య, పనిపాటులు లేని జీవనము డాబుదర్పములతో మోసబుచ్చు ప్రవర్తనము, నియమరహితమగు నవనడి ఎప్పటికయ్యది ప్రస్తుతమున పద్ధతి నవలంబించెడి గిరిశం, ఆంగ్ల విద్యరాని చాంచులల టోపిజెట్టుట వింతగాదు. అట్టి గిరిశం పాత్రను, క్రిక్కిళ్ళులగు గురూజుడ అప్పారావు పంతులుగారు కడుసవర్ధతతో పోషించి తమ ప్రతిభను లోకమునకు చాటిరి. కవివృద్ధయమును గ్రహించి రామానుజాచార్యులుగారు కడు నిపూతతో తమ ధర్మమును నిర్వహించిరి. నాటకమును అసంపూర్ణముగ వదిలివేయుటమాత్రము యశంతృప్తికి కారణవయ్యెను.

తెనాలిఁటులు చెన్నపురికి పరియోగమారు విచ్చేసిన తమ ప్రదర్శనా కౌశల్యమును గనుబడిచి చెన్ననగరాంధ్రుల కాహ్లాదము గలిగింప గోరెము.

ఆత్మ సమర్పణము

లాహోరు, జూలై 18:—నెం 2, ఎగువ కలకత్తావెయలు గాగ్లు స్నేహుగారు ఒక ప్రయాణికుని ప్రాణములను గాపాడుటకై తన ప్రాణములను గోల్పోయెనని రిక్షాశిలావార్తయొకటి దెల్పుచున్నది. ప్రయాణికుడు మ్రోందపును, ఇతడు బుధవారమునాడు రాత్రి రైలులో కెక్కి చెక్కుమాదినుండిజారిపట్టు ఖారమునకును రైలునకునుమగ్ధుడ పడెను. వెంటనే గార్డు వానిని రక్షించుటకు బోయి తానేబారి పట్టాలనివాడ పడి రెండుతునుకయ్యెను. రానల్పిండి ఆస్పత్రికి గార్డు శవమును దీసికొనిపోయి మిలిటరీ గౌరవముతో అంత్యక్రియలు జరిపిరి. రక్షించబడిన ప్రయాణికునకు మాత్రము స్వల్పమైన గాయము లుతగిలి అభివృద్ధి గాంచుచున్నాడు. (అ. ప్రె.)

స్వరాజ్యపక్షము లంచముల బెట్టెనా?

దేశబంధువై నింద!

మహాత్ముని ప్రత్యుత్తరము

గాంధీమహాత్ముడు యీవారపు యంగిడియాలో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు -

దేశబంధు స్వరాజ్య పక్షంలో నేను మాట్లాడుచు బామనీహాలు పద్ధతులగుర్చి సమర్థించుచు జెప్పినదానికి కొందరు తప్పుబట్ట కొనిరి స్వరాజ్యపక్షంలో అట్టి విషయమును గుర్చి చెప్పుట సరసముగ లేదని వారివాదము ఏదిమాట్లాడిన యుక్తమో ఆవి చక్షుణ నాకు గలదని నమ్మెదను. నేనేమిదేయించుంటినో నాకు తెలియును. నేను దేశబంధు జీవితమును గుర్చి కలకత్తా విద్యా గృహకు చెల్పుచుంటిని. బామనీహాలు పద్ధతులను దేశబంధు అనుస రించిన వివరమును గుగుసలు నామనస్సులో నుండెను నేను దేశబంధుతో ఆవిషయమై సంభాషించిన సంగతి మనస్సులో బాగా జ్ఞాపకముండుటచేత, ఆయభియోగము దాసుపై బడవే యుట కంతమాత్ర మాధారములేదని తెలుపకున్నయెడల తోటి మిత్రుల కకచారముజేసివాదనగుదనని తలంచితిని. సుప్రసిద్ధజే శభకులు చనిపోయిన పిదప వారిలోపనులను కప్పిపుచ్చి వారి స్మరణను పవిత్రము జేయజాలము వారిలో లోపములేమియు న్నవో వారి నొప్పుకొన్నపుడు మన నాయకులను స్మరణజేయ వచ్చును దొంగలననుగ గోపములను కప్పిపుచ్చి అహంకారంత వారలెరనుట సంగతాదు బామనీహాలు పద్ధతులను దేశబంధు అనుసరించునెడల మన మాబిషయమును ఒప్పుకొనవచ్చును ఆయ నలోనున్న సుగుణములన్నిటిని అచూర్ణములుగ వలంచి యేదైన ప్రత్యేకపద్ధతు లున్నయెడల జాగ్రత్తగ నుండవచ్చును కాని ఆయన ఆపద్ధతులందు అసల్యైనలేదని మాకు నమ్మకమేర్పడిన పుడు విశ్వవిద్యాలయపు విద్యార్థులయెదుట మాట్లాడుట కవకా శము గల్గినపుడు జైలు బెట్టుటకు దప్ప మరెప్పుడును మంచిసహ యమహారకదనుకొంటిని.

అయితే బామనీహాలు పద్ధతులేమిటి? నిజమునో కా దో నాకు తెలిసిన సత్యమేమగా అమెరికాలో ఒక కళా మను ష్యులున్నారు వారు కార్మికలనులలోను ఆఫీసులలోను త మ పనియేనైననున్న కెరవేర్చుకొనుటకై బహిరంగముగను ర హస్యముగను గూడ నానాపద్ధతులను మోసము లంచము మున్న గునాని నన్నిటిని దాచిపెట్టెనెన సంగోకములేకుండు సుపయో గించెదరు ఇట్టిని దేశబంధు యెప్పుడును అనుసరింపలేదని ఆ యన ముఖ్యులు కొందరును దాక్షిణ్యంలో దేశబంధువే యెప్పు యని చెప్పిరి ఈవిషయమై చర్చయును విచారించి యిట్టి లంచ గొండితన మేమియు లేద ప్రపంచమునకు దోషకేయవలసిన దిగ దేశబంధువే కోరుచు దాక్షిణ్యంకు నన్ను ఆహ్వానించెను. ప్రభుమున బామనీహాలు పద్ధతులను కనకాశములేదు. ఇకను దేశబంధుగాని ఆయన అనుచరుల న్యాయమునకై చేయవ లసిన పనులేమియు గాన్పించుటలేదు అట్టివాగు ఆయనతో చాలకాల ముండవలయు. కాబట్టి యెవరైనను మహాకారికి లంచ మానునది యిచ్చినయెడల స్వాధీనాంత ప్రయోగమునకై యుం డునలెను. కాని నానుట్లు నేను రెండు రోజు ము ల లంచములను భేదమేమియు దీయను దేశబంధువైనను అట్లు జేయలేదు ప్రభుత్వమువారు లంచములను, ఆవినితపనకులను చక్కనివాస్త్రము నేను పట్టినను ఆయన కావలెనన్న ను అవినీత పద్ధతులద్వారా దేశమునకు మోక్షము గలుగజాలదని ఆయన నా తోగట్టిగజెప్పెను సత్యమేమనగా యీకాలమునకు కాసంభ లంచును, అసెంబ్లీలోను మంచి కట్టుదిట్టములుగగి శిక్షణమునొం దని రాజకీయపక్షములకు కిదియే మొదటిసారి శపథమున గౌరవపరములకు ప్రభుత్వమువారు తాముయెగల పనుల-ల్ల జేసిరి. ఇంకను మిగిలిన రాజకీయపక్షములు లంచములనుగుర్చి నవదంతులుగాని మాటలుగాని వివరమునకు సిగ్గుగగుచున్న లేనసాగ్నిని కట్టుకొనినిచ్చి కాసంభలో ముఖ్యము సమయమున యితరల సహాయమును బొందుటకై దేశబంధు లంచముల బెట్టె నని కొందరు నమ్మువారుగలరు.

నాకు దీనినినంతవరకు యీయించవేయుటకు చూలము గాన్పించుటలేదు ఆయన అట్లుచేసెనని స్పష్టముగ నిరారణజేయ గల్గినను దేశబంధు చేరు యేమియు మొక్కబోదు. లోలోపల రహస్యముగ జెప్పుకొను రహస్యము జైటిలంబరకను దెలియుట మంచిది.ఈనిందయందెప్పుడు దేశబంధుమీదనేగాదు. ఆయన ఒ

దక్షిణ ఇండియా యందలి అస్పృశ్యులు

నైకంకత్యాగ్రహము - సత్యాగ్రహముల నీక్ష

(సి. యస్. ఆంధ్రమాను)

నిరియన్ ప్రాచీనయుగజనసంఘమువారిచే నిర్మింపబడు అనాధశిశులయమునకు శిక్షణుస్థాపనోత్సవమును సలుపవల యునని జనవరి నెలలో కొచ్చిను రాజ్యమందలి మన్నావకుళం నుండి నాకు ఆహ్వానమువచ్చెను 1924 సంవత్సరపు నరదలలో చావుతప్పించుకొని బ్రతికినకొరికొర కీశరజాలయము స్థాపించ బడినది. ఈ అనాధులలో అస్పృశ్యులనేకులున్నారు. అస్పృ శ్యులను పూర్వాచారపరాయణులగు హిందువులుతాకరు తాకి మైల తగలనను సాంప్రదాయ మున్నది

వీరిలో కడపటికొరికననారు నాయడీలు వీరుగ్రా మములవెలుపల ఆడవులలోనివాసముల సేర్పరచుకొనియుండురు. పూర్వాచారపరాయణులకు 200 గజముల సమీపమునకు నైన రారు ఎంతోదూరమున నిలిచి మాటచెప్పవలయును పూర్వా చారపరాయణులు వీరికేమైననుదానవిషయలదిన ఆపస్తవును చారిలో పడవైచి వెళ్లెదరు వారుకొంతదూరముపోవునంతకా లము వేచియుండి అస్పృశ్యులు ఆకస్తవును తీసికొనెదరు. సా నుధూతితో వీరివగ్గర చేర నే నెన్నియో మారులుప్రయత్నించి తినిగాని వారు నన్ను చక్కదూర నీయక పరిశ్రమిష్టావుమండెడి వారు.

అసహాయమును జాతీయోద్యమము ప్రారంభమైన న మొదలు మానవులకును మానవులకును ఇట్టి అసహాయ భేదము ల సేర్పరచు సాంప్రదాయములు ఒక్కొక్కటి అంతమొందు చుండును కడచిన సంవత్సరము ఎట్లు విలువచ్చినప్పుడు ఉన్న ర జాతులకుచేసినయనునకు లెందరో అస్పృశ్యతాదోషమును పాటించ క నాయడీలు వరసలవారీనుండి తప్పించిరి.

భారతదేశమున సాంఘికసంస్కారము చురుకుగ కొన సాగుచున్నదని రూఢిగ జెప్పనచ్చును 1921 సంవత్సరమున గాం ధీమహాత్ముని మాటలనుబట్టి అడ్డములేకుండును, దేశమునందు ఉ న్నతెనుగు భర్తృబుధితైత్తిస్తవ్య వ్యాపించియుండెను ఇప్పుడు ప్రజలయంద జట్టి భర్తృరూపులు లేకున్నను ఆనాటివహాప్రవాహా మింను అవిచ్ఛిన్నముగ పోగుచున్నది

దక్షిణ ఇండియాదేశమున, అస్పృశ్యతానివారమునకై గొప్పసంక్రామము జరుగమండ అసామునందు వరియొక సం స్కరణోద్యమము విజయముగార్చుచున్నది నల్లగుండు త్రా గు తిరుగు నిషేధించును ఉక్కు మొక్కటి అసాములో ప్రారం భమైనది అస్పృశ్యతాదోష మెట్లు అంతమొందవలయునో నల్ల మందు నుపయోగించు ధర్మభ్రాజనమునకూడ రూపుమాపవలసి యున్నది. 60 సంవత్సరములనుండి ప్రభుత్వమువారు ఎట్టిపనిచేయ జాలకుండిరి మహాత్ముడు ప్రదేశములందు పర్యటనమొనర్చిన ఒ కకాలదినములకే గొప్పభూమిలములు కనబడెను నల్లమందు ఖర్చు పగలు తొన్న. ఇంకనుకర్మచున్నది. ఈ అభ్యాసము మనన వాగు విరల ఈవ్యవహారమునకునగు చిహ్నములు కనుపడుట లేదు రాజకీయములను సంచంధించిన ఉక్రేకము నల్లారిసమస్తా టమాడ ఈజాతీయోద్యమమునల్ల కగిన సాంఘికసంస్కరణ లాభములు కాశ్యరకుగ నిలిచియుండగలవు.

నైకంకత్యాగ్రహము

అసహాయవాదుల ఆహ్వానముపై తిరునామ్మూరునందు నైకమునకు నేను వెళ్లెతిని అచ్చులు అస్పృశ్యతానివారసంరం భము తీవ్రముగనుండెను. గ్రామము గ్రామము దేవాలయమున్నది దేవాలయమునుబట్టుమున్న వీధులలోనిపూర్వాచారపరాయణు లు అస్పృశ్యులను నిర్వాహించిరి అసహాయముల బ్రాహ్మ ణులు కొందరు అస్పృశ్యులను ఆపీధులలోనికి తీసికొనవలస ప్ర యత్నించిరి ఎట్టి దోషస్వరూపమున ఎన్ని బాంబులైనను భ రింప సంధ్యైరి. పూర్వాచారపరాయణుల ఆగ్రహమునకు గరియైరి మరణమునకు కూడ వెనుదీయలేదు.

అప్పుడు పోలీసువారు అడ్డపడవలసివచ్చెను వీదేవాలయము ముట్టునున్న వీధులయందు అడ్డముగనిలిచి కాపలావేయుట అవసర మయ్యెను అసహాయవాదులు పోలీసువారు కాపలావేయుచున్న

కగ్గరిమీదగాక ఆయనవక్ష మంచితమీద గలదు. ఆయన యిప్పు డు సునమగ్నలేకున్నను ఆయనవక్ష మంచితమీదనున్నది. ఎనిరై చును ఆపక్షమిట్టి అవినీతపద్ధతులగుండెనా యని కాగడాలు బెట్టి కోధించు నెడల ఆయనకు తాళియుండ గల సావత్థ్యము గల్గియుండునని నాకు దీనియను

నిషేధించబడిన ప్రదేశమును దాట ప్రయత్నించుటయు పోలీసు వారిని నిర్బంధించి కారాగృహములను పంపుటయు సంభవించె ను. ఉత్సాహం రలు యునకులు ప్రతిక్రియించితలేక కాంత ముగ పోలీసువారిఎదుటనిలిచికారాగృహము నకుపోవ దృఢసంకల్పమును తెలుపుచుండిరి ఇట్లు కొంతకాలము జరిగెను. జైలరసంఖ్య అధికముగనుండెను. అప్పుడుపోలీసువారు సత్యాగ్రహములను నిర్బంధించుట మానివై చివీధులకు అడ్డముగ నిలిచి కాపలావేయు చు అస్పృశ్యులనెవ్వరిని లోనికి రానివ్వకుండోయమంకిరి. పరి శితు లొందుడనేను వైకంకెట్లెతిని. సత్యాగ్రహములలో ఒకబ్రా హ్మణుడు ఒక అస్పృశ్యుడు నిషేధించబడిన ప్రదేశమును దాట ప్రయత్నించుటయు, పోలీసువారిని నిర్బంధింప అడ్డపడుట యు జరుగుచుండును. ఏవగు మహారు ఎక్కువ ఓర్పుచూపుదు రో గ్రహించుట కిది యొకపరిక్షగయుండెను కాంతియుతముగ ఈ నిరోధము కొనసాగుచుండెను.

వైకంకలో నాలుగువీధులయందు నిలిచియున్న సత్యా గ్రహులను నేను మాచితిని. దేవాలయమునకు నాలుగురైపుల ద్వారములుండెను నాలుగురైపుల వీధు లుండెను. ఈ వీధులయందు అస్పృశ్యులు తిగగజూడెను. నాలుగువీధుల కొనలయందును ఒక బ్రాహ్మణుడు ఒక అస్పృ శ్యుడు ప్రక్కన నిలిచి జైధి ప్రవేశంప సుమధురై యుండెదరు. మరియొకసత్యాగ్రహి రాటుపై నొక బడ ము వారి ప్రక్క కూర్చొనియుండును. వారి ఎదుట ఇరువురు పోలీసువారు కాప లావేయుచుండిరి. ఆరగడలలో పర్యాయము పోలీసువారితో పాటు సత్యాగ్రహులుమాడ మా ముందురు. ఉదయమునుండి నిలిచియున్న వారు విశ్రాంతిపుచ్చుకొనరు క్రొత్తివారు ఆస్థాన మునందు నిలిచియుండెను. రాత్రియందు సత్యాగ్రహమును పోలీసుకాపలా రెండు నిషేధించుటకు శిక్షభయపక్షములవారు సమ్మతించిరి. ప్రతిదినము ఉదయము ముందు సాయంకాలము వరకు ఇట్లు జరుగుచుండెను

మొదటి పట్టుదల

వీధికొనముయందు సత్యాగ్రహులు చూడగనే పోలీసు వారి ముఖములయందే స్పష్టముగ భయముండెను ఒక సంవత్సరము వారు ముద్దిపెట్టుకలతో బోరాడుచుండిరి. అస్పృశ్యులు అంటువ్యాధుల్లే పీడింపబడిరి కాని సత్యాగ్రహ మును మాత్రము వారు వలలేదు వర్తకాలమున నరలు వచ్చి నపుడు గ్రామమునందలి వీధులన్నియు నీటిలో నునిగిపోయెను పోలీసువారు పడవలపై ముక్కుగోడ్లయందు గనీ వేయుచుండిరి. కాని అసహాయవాదులు వరదలను లక్ష్మివెచ్చిక రొమ్మువరకు పారుచున్న ప్రవాహములయందు ఈడుకొని వచ్చి ఆనీటియందే మూడుగంటకాలము నిలిచియుండెడివారు ఆకాలమున మూడు గంటల కొకపర్యాయము సత్యాగ్రహులు మాటుచుండెడివారు. ఇన్ని కష్టములతోవారు సత్యాగ్రహుల నివాసములు ఇరగల లల్ల కొట్టుకొనిపోబడెను కొన్ని దినములు నిర్వహించిని అన్న మునందుకొనుటకూడ వీలులేకపోయెను పలువురకు జ్వరము లొరెను అయినను వారు సత్యాగ్రహమును వడలలేదు

మహాత్ముని రాక

స్వచ్ఛందసేవకులు సత్యాగ్రహ ఆశ్రమమును ఏర్పరచిరి సత్యాగ్రహము అనుబంధములు తీర్చిదిద్దవలసిన మనస్ యుచి తముగ నుండును కాని ఆ అనుబంధమే అగ్రమునాడ ఇమిడి యున్నది ఈ సంబంధమునకు మొదటినుండి మరసంబంధముగు ఆధారమొకటి యుండెను భారతదేశమున తీవ్రశిలతో విక సింపు అన్ని ఉద్యమములకు మరసంబంధము తీర్చవలయుండును. గాంధీమహాత్ముడుమాడ వైకంకెట్లెతిని తిరునామ్మూరురా ణి ఉదారనంతురాలు. ఈసత్యాగ్రహము అంతమొందవలయున నియే ఆమె మనసునందున్దేలి చుండునని అన్ని జాతులవారు దేవాలయమునుబట్టుమున్న వీధులయందు తిగుటకు హక్కుగల వారయియుండినయనిననియే రాణిగారి ఇంటి కాని ప్రబాధి ప్రాయము అనుచులనుగ పాగనలెనదగు దిక్కునొందియుం డుట శ్రేష్ఠమని వారు తలచిరి వీలయిన ప్రబాధిప్రాయము మారిన సత్యాగ్రహుల విజయము కాశ్యరకుగన సంప్రాప్తముగ ను నిలిచియుండును.

మహాత్ముని వైకంకెట్లెతివలన సాత్వికనిరోధభావ మునందుమాడ ఒకమార్పుకెగెను ప్రబాధిప్రాయముమారి ప్రజలు నిగుపట్టరానుధూతిమాపునందునకు సత్యాగ్రహులు ఆపీ ధులయందు ప్రవేశింపవలసివచ్చుచుండిరి మహాత్ముడు హితమొస గెను. అదేమి, మన సత్యాగ్రహులు ప్రమాదము ల్గానర్చిరి పో లీసువారు కాపలా వహింపగలిగి వీధులయందు పోలీసువారులే రు కాని సత్యాగ్రహులుమాత్రము వేరుబుట్టుకొని దైవప్రాణ వదేయునాణితై తమకాదన లయగు నిలిచియున్నారు మహా త్ముడు మౌల ఉత్తరవిచ్చనంతవరకు వారావీధులయందు ప్రవేశింపరు. అన్ని కాలములందును ఎడయన వానయన కేకియ నక నాయన కాంతునో తమగర్భమును నిర్వహించుచున్న సత్యాగ్రహులు తప్పక విజయముగాంచగలరు.

(భూంభెట్ల, గార్డీయను)

రిపుల సంకులము

గొప్ప ఫ్రెంచి సేనలు సహాయము గావలెను

పరిసితులు అనుకూలబడుచున్నవి

పార్థివ, జూలై 18:—వాదిహరీమా సైన్యములు శత్రుల నోడించి గొప్పవర్ణములను గలుగజేసి కొండలు పట్టు నటుల జేసెనట బోబోసెను, తలప్రాంటు మధ్యనున్న ప్రదేశము లన్నిటిని రిపులు ఘట్టపించి దలచిరట. నేటి పరిసితులు అనుకూలముగ నున్నవట.

తండ్రిరు విప్లవకారులను తరుముట

పెర్గా, క్లౌడ్ స్టీసులగగర విప్లవకారులు అవార నప్ట ములవారై రని తలెవారలు చెబుచున్నవి.

రిపుల ఒత్తిడిని అహంబుకు 40 ఫ్రెంచి పటాలములు గావలె ననుచున్నారు.

దేశీయ సైన్యములు రిపులను గ్రామములపై బడి రనియు దేశీయ సైనికులే చనిపోయిరని తెలుపుచున్నారు

క్రొత్త ఫ్రెంచి సర్వసేనాధిపతి కాసాబ్బ్యాంకాకుబయలు దేశము.

రిపుల తీవ్రపోరాటము

ఆలికాంటి, జూలై 18:—జేయిను సేనాని వైమానిక మార్గమున రాబతుకు వచ్చిరి. ఫజారిపులు ఓడర్వయిన, అయిన్యటాపు ప్రదేశములగగర ఫ్రెంచిస్థానములను తీవ్రముగ ఘట్టపించిరి కాని అపారముగ నప్టముతో వెనుకకు మరల చలసి వచ్చెను

రిపు సంకులము

శత్రువుల ఒత్తిడి తగ్గుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూలై 19 —పార్థివ వార్త లిట్లు చెబుచున్నవి:—ఈ తర రంగమున మధ్యభాగమున శత్రువుల ఒత్తిడి తగ్గుచున్నది. ఎయినా స్టాపు, ఎయినానాస్థానములపై క్రొత్త తలబడుచున్నారు కాని శత్రువులు తరుమబడిరి గొప్ప సప్టము గల్గెను ఫ్రెంచివారికి నప్టము లేదు రంగమందంతటను పరిసితు లనుకూలముగ మారెను. సేనలు అనేక జిల్లాలందు నిరోధము నంతగ పెనుకొనినకుండగనే సాగుచున్నవి వైమానిక దళములు ఆహారపదార్థములను సప్లయచేయుటలో ఆప్రమత్తతలో మునిగియున్నవి శత్రువులను చింపరనందరగ పారిపోవు చుంటు జేయుచున్నవి మరొక పటాలము కైను ప్రదేశము నుండి కౌజవా చేరినది.

ఫ్రెంచి సప్టములు

ఫెజావార్త లిట్లు చెబుచున్నవి —బాబోసేను కెడ్జి చిరకొల దగ్గర రిపులు తీవ్రముగ ఘట్టపించిరి పరాసులు తమ స్థానములను గోల్పోయిరి రిపులు అపారవర్ణముపాలైరి. కైకెయిచునేనాని ఇటుట వచ్చెను అందరితోడను పనిచేయుటకు ప్రారంభించిరి

లిస్బన్ వార్తలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లిస్బన్ వార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి —జూలై 18 తేదీన కొందరు అధికారుల ప్రేరేపన తిరుగబడిన సైనికవర్గము ను అరెస్టుజేసిరి. వీరు సజాబారియోగుర్వముండి తప్పించుకొని తిరుగబడిరి. ప్రభుత్వమువారు ఈ చైరక్షణముందే తిరిగి వ్యవహరించినారి ఈవిప్లవనాయకుడు కప్రె బట్టిస్తా 4 గురు అధికారుల పుడెలోబడిరి. దేశపాలయందుండబడిరి. వాస్కోకి గామాగారు ప్రతిక్షణము లోబడు ననుచున్నారు ఇతిర విప్లవ కారులు దెలింగగర దిగిరి. కాని ఈవిప్లవముపుడే అణగిపోయిన ననుచున్నారు. నగరములో అంతయు శాంతముగ నున్నది.

రీడింగుప్రభు దంపతులు

లండన్, జూలై 18:—ఇండియాకు రీడింగుప్రభు దంపతులు లండనులో 28 తేదీన బయలుదెరచరు నేడు రీడింగు ప్రభువునండ్రిహాడను భారతమంటపము అంటును వీరికి జూచి ఆనందించుకొనియాడెను.

ప్రాసరు స్కాపుగారివెచ్చిని యభయోగము

లో సామ్యమును దీక్షకాత్మక న్యాయశాస్త్రములు సంబంధించిన విషయములమీద, మేములను జరిప కాలమును గుంపుచున్నారు. ప్రకృతి శాస్త్రవేత్తల సామ్యము నంగీరించరానని దైర్యగా ంక్షేపించిరి న్యాయమూర్తిగారి రిపుల సామ్యము గూర్చుచుచే అందరకు కోపముచచ్చెను.

రీడింగుప్రభు: ఆంతరంగిక, కార్యచర్యయను 45 జులై దీహంబుమారెన్సిగారికి నుపెనువ్యాపి గలుగుటచే జయప్రదము గ శత్రుచికిన్స నొనర్చిరి.

వాతావరణస్థితి

1925 సం॥ జూలై నెల 20-వ తేదీ సోమవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మున్సిపల్	మున్సిపల్	మున్సిపల్	మున్సిపల్	మున్సిపల్
గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో
గోపాలపురం	87.8	76.2	0.11	9.45	44.96
విశాఖపట్నము	86.7	78.1	1.11	3.84	37.09
కాకినాడ	87.4	75.6	1.27	11.38	39.09
మచిలీపట్నము	89.2	75.9	0.02	7.40	41.59
కర్నూలు	93.2	71.6	1.10	4.32	26.01
బళ్లారి	93.1	75.9	...	0.29	20.51
కడప	95.6	75.3	0.60	2.30	31.23
పెట్లూరు	94.9	77.9	...	3.20	37.98
మద్రాసు	92.0	75.6	0.11	1.33	50.74
కడలూరు	95.8	79.4	...	1.53	52.94
సేలము	88.9	78.9	...	4.42	39.30
కోయంబుత్తూరు	78.7	69.0	...	3.08	22.29
తిరుమనాపల్లి	97.6	77.0	...	3.66	33.18
నాగపట్నము	96.2	79.9	...	0.93	54.98
మధుర	97.1	79.7	...	2.52	33.58
పాంబన్	88.6	78.8	...	0.15	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.64	28.34
తిరువేండ్రము	80.3	72.7	...	11.03	64.51
కొచ్చిన్	81.6	71.9	0.49	36.09	114.51
కాలికట్టు	78.6	72.1	1.65	64.68	117.16
మంగళూరు	78.1	73.2	3.31	76.46	125.68
దెంగళూరు	78.9	66.5	1.58	4.51	35.37
మెర్కార	66.8	62.0	2.52	65.13	125.46
కొడైకానాల్	62.6	53.2	0.04	9.68	62.18

సర్కారులు — సర్పాటును సాధారణముగ నున్నది. కాకినాడలో 1.27 విశాఖపట్నములో 1.11 గోపాలపురంలో 0.11 వర్షించెను మచిలీపట్నములో చినుకులుండెను. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి గోపాలపురం కాకినాడలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ పగటి రాత్రివేడిమి 2½ నుండి 3 డిగ్రీలు తక్కువ. చిక్కె - కర్నూలులో 1.10, కడపలో 0.60 వర్షించెను మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి కడపలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ బళ్లారిలో పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ రాత్రివేడిమి ఇతర చోట్ల 2½ నుండి 3 డిగ్రీలు తక్కువ. కర్నూటకము — మేఘములు ఎక్కువగానే యున్నవి మద్రాసులో 0.11 వర్షించెను ఆర్ద్రత చాల ఎక్కువ మద్రాసులో పగటి రాత్రి వేడిమి 3 నుండి 3½ డిగ్రీలు తక్కువ. పడమటితీరమున చుప్రపాటు తగ్గించదు. ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

అస్సాము శాసనసభ

కార్యక్రమము పరిసమాప్త మయ్యెను
షిలంగు, జూలై 18 —నేటితో అస్సాము శాసనసభ కార్యక్రమము సంపూర్ణ అయ్యెను. (అ. ప్రె.)

భారత శాసనసభ

భీమాకంపెనీలకు కట్టుదిట్టముల నేర్పించుటకు మొహతాగారి తీర్మానము

బొంబాయి, జూలై 18 —బొంబాయిదేశముందు పనిచేయుచున్న భీమాకంపెనీలు మలేంత కట్టుదిట్టములలో నుండు నటులు చట్టముల నేర్పించుటకు జమ్నాదాసు మొహతాగారు తీర్మానమును బ్రతిపాదించురు దానికిగార ములుగా నిట్లునుడి విరి ప్రస్తుతమున్న రిగపెనీలలో చక్కిభయము, నీటిభయ ములకై చేయు భీమాదారులకు విశ్వాసము గురుగుటకు తగినంత హామీ కంపెనీలనుండి దేమియునులేదు జీవియుకొను భీమా యోజనాకి కంపెనీలందు 200,000 రూపాయిల ఖరీదుగల హామీలు కాయదారులపై చెల్లించుట కొంతహామీయైన నా కంపెనీలలో చాలవలకు విదేశీగురుతెను నాగపంతులయ విదేశ వ్యాపారమం దుసయోగింపబడుచున్న యాకంపెనీలందు భీమాచేయించుకొనువారికి నమ్మ్యము మదుగుంత హామీలేదు. ఒకానొకప్పుడున్న రవ్వంత హామీయొ వ్యాధాయగుట కవకాశములున్నవి కావున నీశాసన మనవరకు సూచింపబడినది. వైన వివరించిన దురభ్యులను దొలగించుటకై తీర్మానము ప్రయత్నించుచున్నది. కనడాలోనున్న శాసనములెనే యిచ్చుటను నేర్పబడుచును (అ. ప్రె.)

నేట్టుకొన్నిలు సభ

ప్రభుత్వముచే నడుపబడు రైల్వకు బోర్డుల నేర్పబడుచుటకు, క్రొత్త వాయుదళము లేర్పబడుటకు మొదలగు తీర్మానములు

సిన్హ, జూలై 18 —నేట్టుకొన్నిలు సభాభ్యుత్తుండు నధికారసభ్యుల తీర్మానములు నాలుగింటి నంగీకరించెను. మూడు సిద్ధారుజోగింద్రసింగుగారి పేరనుబడి కవర్గీగారి పేరనున్నవి సర్దారు జోగింద్రసింగుగారు, ప్రభుత్వముచే సాగింపబడు రైల్వయొక్క వ్యవహారములను చూచుటకుగాను నాయాసంస్థలయొక్క ప్రధానస్థానములందు ఎలుగురు సభ్యులు గల యొక డైరెక్టరుల బోర్డును నియమించువలెను, దానికా రైల్వే సంస్థయే జంటభ్యుత్తుండుగా నుండునటు లేర్పాటుచేయుటకు తీర్మానమును బ్రతిపాదించురు.

ఇతముందు ప్రభుత్వమేర్పాటు సంఘములందు వ్యవసాయదారులకు, సంస్థానాధీశులకుగూడ ప్రాతినిధ్య మీయవలెనని కోగోరు సర్దారుగారి ప్రతిపాదించురు.

పూర్తిగా భారతీయులే యుద్ధోగ్యులగు నుండినను తన వాయుదళము నేర్పబడుటకు సర్దారుగారు సూచించురు

కవర్గీ గారి తీర్మానము

1921 లో భారతప్రభుత్వమువారి ముద్రణాయంత్రములందు 70 లక్షలు తీసివేసి, కలెట్రాప్రవృత్తి నుండువలెను సంపర్కములేట్టువువో నిర్ణయించుట కధికారులు ననధికారులను గలనె యుపసంఘమును నిర్ణయించుటకు కవర్గీ గారు ప్రతిపాదించురు. (అ. ప్రె.)

భారతప్రతినిధులు ఉగు కార్యోక్తి

శితివర్ష సంపూర్ణత్యవము జయప్రదముగా కొనసాగింపవలయును

బొంబాయి, జూలై 17 — బి. యస్. బహదూరా క్లిష్ట ప్రాయమున్నారు

“భారతప్రతినిధులు” యు దాదాభాయి కార్గోజీగారి శిరస్సపంఖ్యాన్నినము రాబోవు పెట్టెంబరు నాల్గవతేదీన వచ్చును నాటికి నాన్నేహితుడగు రాజభరతుమంజలి కార్యదర్శి కై వాకియాగారు విప్రులప్రయత్నమును గావించుచున్నారు బొంబాయిలోని యన్ని సంఘములవారికి ను త్తిరములు ప్రాసీతి తేడ్పెయ్యమన చన్నిసంఘములును, వాడియాగారి కి యెయాలెనోసగి యుత్సవమును సునముగ జరిపింపకోరుచున్నాను. దాదాభాయి కార్గోజీ జీవితకాలమెల్లను శ్రమపడి పనిచేసి స్వదేశీయుద్వోధినికై చ్యవేశబారులను తేట్టింబుటకు వాడియాగారిని గోరుచున్నాను దేశమందుగల యన్నిసంఘములు నీయుత్సవమును జరుపుచుగాక యని కోరుచున్నాను. భారతమాతకొంత కరుణజేసిన సేవ పెంచు ముఖవంగలయోగ్యురాజ్యాశయమును దేశమందు నిలిపి, శక్తియుల హృదయముల కనిజే సర్వమునటలం జేసిన సహానుభావు నెవడు ముఖవంగలందు? (ఫ్రెప్రెస్స్ ఆఫ్-యిండియా)

టారిఫుబోర్డు విచారణ

తాతాకంపెనీసాక్షులు పునర్విచారించబడుట

కలకత్తా, జూలై 18— తాతాకంపెనీసాక్షుల ల. కె. పి. కె. పేటరుటన్ను, సాదీగాడ్గు నే.వి టారిఫుబోర్డు యొక్క పునర్విచారించబడిరి. భారత యనుము ఉక్కుకంపెనీ యంత్రికా ప నా నం తి ర ము పా త య ను ము ను వ్యయమునకంటె ఉత్పత్తి హెచ్చుగ జేయబడుచున్నదినియు, కంపెనీ సంవర్సరసునకు 1,80,000 టన్నుల ఖాతయమును నయారుచేయుచున్నదినియు, నికను విశేషముగ ఇనుము ఉత్పత్తిచేయుటకు అవకాశము గలదనియు సాక్షులు సుజిరి భారతదేశమందు సాలునకు 100,000 టన్నులంటె హెచ్చుగ పోతియినుము వ్యయము నిమిత్త మవసరములేదు. ఉత్పత్తిచేసిన సరకును అన్యదలయునన్నచో ఉత్పత్తిదారులు సరకును ఎగు మతిచేయాలి యున్నది మేమెప్పుడును ఏదేమందును బహుధరకు తక్కువగ బాధిప్రార్థకముగ సరకుఅమ్మలేదు అని సాక్షులు చెప్పిరి అవెరికాయందు మేము మా యినుమును ఏజెంట్లకు అప్పగించుచున్నాము సరియర మంచిధరలక వారు మా సరకు బహుధర కమ్ముచున్నారని జపాను దేశములోనివి దిగుమతియించునై యితరదేశముల యనుముచుట్టి ఆరుమాస ముల కొకసారి మా సరకుధర సిగలుచేయబడుచున్నది యఫ్ పి. బి. రూ 89 లకొప్పున కలకత్తాయందు మేము జపానున కమ్ము బడిన ధర ము ను గురించి బోర్డు విచారణ చేర్చిన దనిమీకు దిలియుచున్నది మా సమునకు 3000 టన్నులను అమ్ముటకు యాజేరను చేయబడెను కాని చాలకాలమునుండి మానగ గొనుచున్న జపానునకును ఎలకు 2000 టన్నులను రూ 75 లు చొప్పున గొనుమరతుమీద యా జేరము చేయబడెను చాట్టి యాసస్థయిలమీద సగటున బమ్మనకు రూ 84 లు మాకు గొల్తున్నది భారతదేశం దున్నతి చాల స్వల్పముగ నున్నందున విదేశపు బహుగలందు చాలకాలం హెచ్చులెరు యనుమును యాయబుచ్చ చెం గాలు యనుముకంటెనీ, భారతయనుము ఉక్కుకంపెనీ,తాతా యనుము ఉక్కుకంపెనీలు భారతదేశం దింతవరకును ఒం బడికపై కృషిచేయుచున్నవి ఆ ఒంబడికప్రకారము మే మందరమును ఒక్కచేధర కమ్ములసియున్నది ప్రపంచం దలి ధరలు పడిపోవుటచే యనుము ధరయును ఎరుగు బడి పోయెను భారతదేశమందు భారతయనుము మేమెన్న డును నాదించలేదు కాని అప్పుడప్పుడు సరియొకకంపెనీ చా రతదేశమందు ధరలు ద్విండుచాలయునని నూచించుచే మేనం దుల కంగీకరింపితిమి న్యాయముకంటె ఉత్పత్తి అధికము లులనను, నిల్వయున్నదలకు వివాదలచేయులని యుందుటచేసెను తక్కువచర కమ్ములనుచున్నందునగానీ, తాతా యనుము ఉక్కుకంపెనీకి రత్న మియములలరగాదు కమ్ముధరల క్కు బడుచున్నదని ఫిర్యాదుచేయుటలన, యివరలు ఒకకంపెనీ మూలమన నిశ్చయింపబడినదియు, అందులకు చెంబాలు యనుముకంటెనీ అంగీకరించెననియు సంఘమునకు మేము చెప్ప నలసియున్నది (అ.ప్రె.)

వర్షపాతము

హైదరాబాద్, జూలై 19 — నాయన్మహాలన, హైదరాబాద్ ది హుదును చరవామ బుగీనముగ నున్నది ఇతరప్రదేశ మలందు వాన చురుకుగ గరియున్నది మళయాళము, చిట్టగాంధీ తీరమలందు చర్షము విస్తారముగ గరినెను. బర్మా, ఈశాన్యము, నంగదేశము, హిందూ నాగపురం, హిందూ, తూర్పు మధ్యరాష్ట్రములు, కొంకణము, మళయాళము, ఉత్తరప్రదేశ్, రాజాదులందు సామాన్యము చర్షముగరినెను అస్సాము, ఉత్తరాఖండ్, సంధ్యంక్త పర్వతములు, తూర్పు పంజాబు, తూర్పు రాజపుత్రస్థానము, తూర్పునాగ్యయండియా పశ్చిమపర్వత గణాలయందు అచ్చటచ్చట న్నింపెను మహారాష్ట్ర కాశ్మీర హంబుగూడ స్వల్పముగ గరిగినెను. క్యాప్టర్ 2, అకరాబ్ 3, మిట్టినా 1½, బిల్కూరు, నిదిరాగరు 1, రిహాగ 2, ఛీరపంజి 4, కాచుబజారు 5, చిట్టగాంధీ 8, వారాయంగండి, బోగ్రా, ది నాజ్ పురం, హై హింగు 1, రాంచీ 2, నయదుంకా 1, రిహాగ 1½, మార్బుగ్వా 3, కాచూరు 2, మంగళూరు, కల్లింగం, మె ర్కాంలందు 2 అంగుళముల పర్షము గరినెను

నూచన.—విస్తారము మార్పు గనింగదు. (అ.ప్రె.)

సియాజత్ పత్రికా సంపాదకునిపై కోర్టు తీర్మానపు దావా

క్షమాణము చేసుకొన్నను శిక్ష విధింపబడెను 1 నెలవిడి తైదు రు 1000 జరిమానా రు 100 ల

భిర్సుల క్రిందను విధింపబడెను లాహోరు జూలై 18 — లాహోరు హైకోర్టునవ్యాయ మూర్తి జాఫరు అలీగారిని చెండుపన్యాసములలో ముషించినా డని లాహోలో సియాజత్ అనే పత్రికాసంపాదకుడగు సయ్య దు హబీబుపై లేబడిన కోర్టు తీర్మానపు దావాలలో నేడు లాహోరు హైకోర్టు స్పెషల్ తెంచినారు తీర్పుజెప్పిరి. ముద్దాయి మనఃప్రార్థకముగా క్షమాపణము చేడుకొని న్యాయమూర్తి ల కరుకు వాక్తులై నిలుచబడెనని యిదివరకే న్యాయమూర్తి బ్రాడ్వీగారు జూను 20 తేదీన ప్రకటించబడిన వ్యాసము బహు నింవ్యమైనవిని చెప్పి సయ్యదు హబీలకు 100 రూపాయలు భిర్సులక్రిందను 1 నెల విడితైదును 1000 రూపాయలు జరి మానాయము విధించి జరిమానా నిర్బునరకును ముద్దాయి జెయిల నందే యుండున డ్దేర్ఖాటు జెసెను

తీర్పు సియాజత్ కోర్టు తీర్మానపు కేసులో తీర్పుజెప్పుచు న్యాయమూర్తి యిట్లెను—జూను 30 వ తేది వ్యాసమును జూచివలయున కోర్టు కతి తీరముగా నూషించినట్లు బోధ పడును ఒకానొక కేసును పరిష్కారము జేయు టలో నీకోర్టు జడ్జిలలో కొకరు న్యాయమూర్తమును నచలి ఎవరి యనుగ్రహమునో సంపాదించుటకై అన్యాయమార్గము వలంబించెనని ఈ న్యాయము నిందించుచున్నది కాబట్టిపంజాబు కోర్టులలో (ఈ కోర్టుతో సహా) మహమ్మదీయులను న్యాయ ము జరుగదని చెప్పుచున్నది కోర్టును ప్రత్యేకముగా కోర్టుకు సంబంధించినారి నొకరి యా న్యాయము నిందించుచున్నదనుట నిర్వంశయును కోర్టును న్యాయమూర్తులను వివర్చకము పా త్రులను మాట నిజమే. ఏ న్యాయమూర్తియొక్క చర్యలలో గారి ఫలావిధి 'హా'కు విరుద్ధమనిగాని ప్రజా హితమునకు నిరో ధకమనిగాని చర్యచిన్నయును ననికోర్టుతీర్మానముగా భావించుటకు వీలులేదు దైన జెప్పినట్లు గారి దోషాచారముగా కావనిగాని, అదియొక బహిరంగవిచర మమనిగాని సాదీలు చెప్పుకొనలేదు న్యాయము నిష్పక్షపాతిముగా నుండుటయే గాక అట్టి నిష్పక్షపాతిబాధిని ప్రజలుగూడ గుర్తించుట యవ సరము న్యాయమూర్తులకి సంబంధములకు చెప్పడిన న్యాయ ధాన పరిష్కారములందే ప్రజలకు నమ్మకముపొవును ప్రజ లకు లాయంతుండెనునె ఛక్రికేవలనము కంగిరట్లయిన న్యాయ నకే యిబ్బంకిలరును ఈ యిబ్బందిని తొలగించుటకు చెం టచే యివర మార్గములను దిడువలెనెప్పుడు. ఏలయన న్యాయ స్థానముల ద్వారానే సార్వభౌముని న్యాయపరిపాలనము ప్ర జలకు తెలియజలయున్ను ఈ కారణములేన నీ న్యాయము దోషభూయిష్టమైనదినియు, దీనికి తప్పక తొన శిక్షనయొసంగ వలసినయు జేలవన్నది

హబీబుగా నొకర్చిన యీ తీర్మానమునకు విక్రీతి గొప్పకీడు నొంగుగలదియున్నదినియు క్షమాణము చేదు కొ న్నందుకై గ్రమున నాబీబు శిక్షకు అనర్హుడుకావనియు గవర్న మెంట్ ఆ డ్దెవ్వ కేటు చెప్పి యు న్నాడు సు చేం ప్ర నా గ జై న శ్చి కే సు లో సంప్రాక్షమై గురు పా చేదుకొన్నను బాన్దగారికి కారాగార శిక్ష నొసంగిరి. నాబీబు బాబుచేసిన అశిష్టిప్రకారము ఆనయమున నాబీబు లాహోరులో లేరు. హిందు మహమ్మదీ య సత్త్వము గట్టిగా నాపాదించెనని అతడు చెప్పియున్నా డు కాని వాప మాతలచీయులలో నొక శిక్షనగలిగి గ్రహింపర యాచును లాహోరులో లేనిదే సమగ్ర గానైగొని యావ్యాస మును ప్రపరించెయిన్నాడు ఇతడు నాబీబువగర నొక సంవర్షి రమునపైగా నుంబున్నట్లు తెలియమిచ్చుది. వరియు నావ్యా సమును ఖండింబుగాని, అట్టి వ్యాసము ప్రపరింపబడినందుకు విచారమును జేలపుటగాని జరుగలేదు ఈకారణములచేత నా వ్యాసము ప్రపరింపబడినప్పుడు నాబీబు లాహోరులో లేకపో యినందుకై ప్రమున సంబాధించుచు ప్రకాశకుడును అగుటచేత బాధ్యుల అతనికి శిక్షవలేదు. ఈకోర్టు తన యధికారమును చలాయించబలపెట్టుటకు కదియే మొపటిసారి యనియు అజీడవి ట్టులోనాబీబు క్షమాపణము చేడుకొనెననియు నేనరుంగుదును.

అయినప్పటికిని వాగ్ధి సము బ హు నిం ద శ్చ మై న దనుటచే నీ నేరస్థునికేగాక యితరులకుగూడ తెలిసినట్లుటకై హబీబుకు 1 నెల విడితైదును చేయిరూపాయల జరిమానాయు ను నూరు రూపాయల భిర్సులక్రిందను శిక్ష విధింపబడిన దని ఆజ్ఞాపించు చున్నాను. ఆ జరిమానాను భిర్సులను చెల్లించువరకు నతడు జెయిలునందే యుండవలెను (అ.ప్రె.)

జబల్పూరు మోసపు కేసు

నాగపూరు, జూలై 18— జబల్పూరు జిల్లాజడ్జియగు బారుగారివద్దనుండు యూసుఫ్ అనేబల్లరు జబల్పూరులోనే దివాన్ బహదూర్ శివన్ దాసనే బ్యాంకుదనుండి వచ్చి నట్లు నొకపోజ్జకి యుత్తరమును జూపి బారుగారివద్దనుండి 6000 రూపా యిల చపహరించిన కేసు సంవర్షమున యూసుఫు పెట్టుకున్న ప్రాప్త్యధరు చరఖాస్తుపై అశిష్టనలో జూడిషల్ కమిషనరు నైన కొత్తాబుగారు విచారించుచున్న మేజిస్ట్రేటు తొందరగా విచారణను ముగించి పోజ్జకి మోసముక్రింద రెండు కేసులను విచారా నిమిత్తమై జబల్పూరు సెషన్సుజడ్జికి పంపవలసినదని యుక్తపు జేసిరి.

బారుగా రిప్పుడు హిందూదేశమునకు తిరిగి వచ్చి సివిల్ జూడిషల్ కమిటి సంవర్షమున నాగపూరులో స్పెషల్ మ్యాజిస్ట్రేట్ మిషనున్నాడు (అ.ప్రె.)

నాగపూరు పురపాలక సంఘము

అస్యక్షుని ఎన్నికవిషయమై పెట్టిన తగాయిదా పిటీషను కొట్టివేయబడెను నాగపూరు, జూలై 18 — నాగపూరు పురపాలక సంఘమునకు నియోగిగారిని అస్యక్షునిగా నెన్నుకొనుటలో ఓట్లను తీసుకొనుట రహస్యముగా జరుగలేదనే కారణమున ఆ యెన్నిక చెల్లదని పురపాలక సభ్యుడొకడు తెచ్చిన అభ్యంతర ముం దర కు ను తెలిసి యే యు న్నది. నా గ పూ రు డి ప్లా యి క మిష న లై న బి నీ యి గారా పిటీషనును కొట్టివేయుచు ఎన్నికదారును ఓటిచ్చేటప్పు డు తా నెవరికొరకై జేర్చుచేయుచున్నాడో వాని పేరు తెలియ కూడదనే నిబంధన ఎచ్చటను లేదని తెలిపిరి (అ.ప్రె.)

మెయిలు స్టీమరు బొంబాయి, జూలై 18 — బొంబాయినుండి 4 వ తేదీన తహాలతో బయలుదేరిన "క్వెన్" యను పి అండు ఓ మెయిలు స్టీమరు 17 తేదీ యువయం 7-30 నిమిషములకు నూర్నెయిల్కు చేరెను. 2 అండు ఓ స్పెషలు ట్రెయినులో చెట్లప్రదాణికులు శరీరారము మగ్నాప్నామునకు లంపెను చేరు సురు తహాలు ఆది వారమునయం లంపెనులో బబ్బారా చేయబడును

లాముకు బ్రిటీష్ నో ష్టికరు "కాకోవియా" నేడు బొంబాయి చేరెను

నేడు బొంబాయినుండి బయలుదేరి మెయిలు స్టీమరు "రాన్సురా"లో పాటిగూలా వహారాజా మాహారాజీలును, గాల్ యస్ ఆర్. దాసు, బట్టిసుప్రొట్టు, రెఫ్ టెనెంటు కలనల్ ట్యోడీ, కలనల్ బిన్సీ, కలనల్ బెయిల్. టి. డి ఆస్కాల్టీ, రెఫ్ టెనెంటు కలనల్ విక్కుగాడ్లు ప్రదానముచేయుచున్నారు. (అ.ప్రె.)

సర్ విలియంషేరిసుగారి ఆగ్రాపయనము

అలహాబాదు, జూలై 18 — సంయుక్తరాష్ట్రముల గణ ర్నరగు సర్ విలియం షేరిసుగారు ఆగ్రా 2 వ తేదీకి అలహా బాదువచ్చి, 3 వ తేదీన బయలుదేరి ఆగ్రానెడలెరు. (అ.ప్రె.)

విశ్వాసహతమునకు శిక్ష

అలహాబాదు, జూలై 18 — భారతదేశపు దశమునందు దిగ్విగియు పోట్ల ఆర్థి సంకుల్లబ్బు కార్యదర్శియు నగు సార్జెంటు దుర్ పోట్లగారికి నన్యూహరామికి ఆరుమాసములు కరివరక మును, జేయిరూప్యములు జరిమానాయు అలహాబాదు జాయిం టు మేజిస్ట్రేటు విధించెను. జరిమానా చెల్లించనియెడల సరి మాడు మాసములు ఖయిదునం దుండవలయును. జరిమానా ననూలై నయెడల ద్దమునకు ముదరాగా క్లబ్బున కీయబడును. క్లబ్బు కార్యదర్శిగానున్న ముద్దాయిలెక్కల ప్రకారము నిల్వ యున్న సొమ్మును జూపబాలక పోయెను. రూ. 2098 లు ముద్దాయి అపహరించినట్లు కేసు చేయబడెను. (అ.ప్రె.)

కావేరి వటదలు

సురుంగుపేట మునిగినది
శ్రీరంగములోనికి నీరు వచ్చునేమో
యనుభయము గలుగుచున్నది

తిరుమనాపల్లి, జూలై 19:—కావేరివటదలు వృద్ధియగుచున్నవి. ప్రాతమునుగంటేట గ్రామమంతయు నీటిమయముగా నున్నది. గ్రామస్థులు రైల్వేమార్గమునకు దక్షిణముననున్న యిసుక భూములందు చిన్నగుడిసెలందు నివసించుచున్నారు. ఎంతవరకును కాలువయొగను వేయబడిన పెద్దతొలిగట్టుకూడ భగ్గుమయినది. కాని గట్టు జాగ్రత్తగ రక్షింపబడుచున్నది.

శ్రీరంగంపట్టణములోనికి నీరురాకుండ కాపాడుటకు పురపాలకాధ్యక్షుడు విపులప్రయత్నములు చేయుచున్నాడు. 500 గోసెనుచుల కొనుట కాజ్ఞానిచ్చెను. నీరు పదియడుగులయెత్తున పారుచున్నది. ఆనకట్ట తలుపులన్నియు నీ పొంగలందులకు తెరిచబడినవి. గండ్లు పడకుండ నుండుటకు, సెట్టి యప్రాయము రాకుండ నుండగలందులకు సర్వప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

వటదలనుండి డెల్టాను రక్షించు ప్రయత్నములు

కుంభకోణము, జూలై 19:—16 వ తేదీనుండి కావేరినదియు, దానియువనదులును వరదలయిపాటుచున్నవి. ఈరోజునుండినప్పు వార్తలనుబట్టి నీరు 20 1/2 అడుగులయెత్తున పాటుచున్నదని తెలియుచున్నది. కాలరూసుదామలగుండా చాలనీరు వదలివేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఎందకన నెట్టులై నను డెల్టానువటదలనుండి రక్షించుటకు ప్రబలప్రయత్నము జరుగుచున్నది. జిల్లాకలెక్టరు హెచ్. యం. రూడుగారిచేట రెండురోజులనుండి మకాముచేసిరి. వటదలనుండి రక్షించుటకై యేర్పడినయుద్ధోగలకు వారు ప్రయత్నింపవలసిన పద్ధతులను చాటిరి. చాలజాగ్రత్తగానుండుట కాజ్ఞాపించిరి. సబుడివిజనలు ఆసీనరగుజె. గ్రీనుగారుకూడ వలయు జాగ్రత్తను వహించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

రత్నములతో పరార్చినవాడు అరెస్టు చేయబడుట

మధుర, జూలై 19:—ఒక స్త్రీయొక్క రత్నములను బుచ్చుకొని గౌరవారమున పరార్చిన మోదారుబంజిని తుడుచువాడు రామస్వామిశెట్టి అరుపుకోట సాతూరుగోడ్డుమీద ఆతొ అరెస్టు చేయబడెను. ఆస్తి విలువ రూ 65,000 లు అని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

జాన్ నీలో డాముకు గండిపడుట

జాన్ నీ డివిజన్లో నూపర్నెంట్ టిట్లు తంతి చేయుచున్నాడు:— 17 తేదీ రాత్రి 8 గంటలకు వర్షములకు డాము పగిలి గండి యేర్పడెను. జాన్ నీమీద యూనిట్ కుంచీయ్యవచ్చు చిన్న చిన్న గండ్లైర్పడెను. కాన్పూరు - నెక్కును కొట్టుకొని పోయినది. 19 తేదీ వరకు ప్రయాణికులకు దాటించుట కైనను వీలులేదు. (అ. ప్రె.)

జెయిలునుండి తప్పించుకొని పోవుట

మరి యూరు నెలలు కరినశిక్ష

కొచ్చిన్, జూలై 19:— జెయిలు కిటికీయొక్క యి సవకడ్డి నొకదానిని తొలగించి మరియొక ఖైదీ తో కూడ జెయిలునుండి పారిపోయినందుకు ఎ. జె. అల్ఫ్రెడ్స్ అనువాడు 6 గోపాలన్ నాయరకు రెండవతరగతి మేజిస్ట్రేటు సెడుట గరువారమునాడు విచారణకు నిలువబెట్టబడెను. ముద్దాయిదోషినని ఒప్పుకొనెను. బొంబాయిపోలీసువా రీముద్దాయినిదివరకు కొచ్చిను తీసుకొనిపోవుచుండగా పోదనూరు రైల్వేస్టేషనువద్ద తిప్పించుకొని పోయినందుకు ముద్దాయికిదివరకే కోయంబత్తూరు మేజిస్ట్రేటు 6 నెలలకు కరినశిక్ష విధించియుండెను. ఈనేరమునకు ముద్దాయికి మరిగూరునెలలు కరినశిక్ష విధింపబడెను. అల్ఫ్రెడ్స్ నొసెందు కంపెనీ అనేకేటరు ముద్దాయి యివనలో ఉత్తరహిందూస్థానమున నెంతోమందిని వర్తకులను మనుష్యులకు మోసగించి యుండెను. ఇచ్చటి డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుయొడుట వీనిపై మోసపుకేసులుమాడు విచారణలో నున్నవి. (అ. ప్రె.)

ఆరోగ్యాధికారుల కాన్ఫరెన్సు

నవంబరునెలలో జపానునందు జరుగును

భారతదేశపు డెలిగేటులు

అలహాబాదు, జూలై 19:— రెప్రెసెంటు కర్నలు మేకే వి. యమ్. యన్ సంయుక్తపరగణాలందలి ఆరోగ్యశాఖ సహాయ డైరెక్టరు డా॥ ఎ. నూజా. యఫ్ ఆర్. సి యన్, గార్లను భారతదేశపు డెలిగేటుగా రాబోవు ఆరోగ్యాధికారుల కాన్ఫరెన్సునకు వెడలుటకు యిండియా దొరతనమువారు నియమించిరి కాన్ఫరెన్సు జపానునందు నవంబరునెలలో జరుగనున్నది. నానా జాతి ఆరోగ్యశాఖ యజమాన్యముక్రింద ఈ సమావేశము జరుగుచున్నది. మేజరు జోలీగారు బర్మాప్రతినిధులుగ బహుళవెడలెదరు. ప్రపంచమందలి ఎల్లదేశములందుండియు నిపుణులు సమావేశ మయ్యెదరు. ఆరోగ్య స్థితులను విచారించుటకు పర్యటనము జరుగును. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి రాష్ట్రీయ లిబరలు కాన్ఫరెన్సు

ఆగష్టు 29, 30 తేదీ లందు జరుగును

సి. వై. చింతామణిగా రధ్యక్షులుగ

నెన్నుకొనబడిరి

పునహా, జూలై 20:— ఆచార్య కేలుగారి అధ్యక్షత క్రింద నిన్న సాయంత్రమందు జరిగిన సమావేశమందు బి. యన్. కామత్తుగారి అధ్యక్షతక్రింద నొక సన్మానసంఘము దక్కను లిబరలు వారులు ఏర్పాటు గావించిరి అధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనబడిన సి. వై. చింతామణిగా రంగీకరించినచో రాబోవు బొంబాయిరాష్ట్రీయ లిబరలు కాన్ఫరెన్సు ఆగష్టు 29, 30 తేదీలందు జరుపుటకు నిశ్చయింపబడెను. సన్మాన సంఘసభ్యత్వమునకు రూ 5 లు చందాగా నియమింపబడెను. డెలిగేటుఫీరూ॥ రి. లు. రెండు రూపాయలు స్త్రీలు సన్మానసంఘసభ్యత్వమునకు కును ఒకరూపాయ డెలిగేటుఫీజుగాను చెల్లించవలయును. (అ. ప్రె.)

రైలు పట్టాలుదప్పి తలక్రిందగుట

సిద్ధా, జూలై 19:— అస్సాన్ సాల డివిజనలు నూపరింబెండెంటు యాదిగువ ప్రకటించిన తంతి సంపెను:— నేడు పండ్లెండు గంటలకు ఓల్ నీవద్ద వాలు సరకుల బండి పట్టాలుదప్పెను. కాబట్టి వాలు ఎదరమేలులు బోకుండ ఆటంకము గలిగెను. పదిహేడు వాగనులు రైలుపట్టా తప్పి తలక్రిందయ్యెను. బొంబాయి కలకత్తా మేలులు కాట్రద్వార బంపబడెను. ప్రయాణికులు వేరు రైలుబండిలో బంపబడుట ఆవశ్యకము. నేడు పందొమ్మిది గంటలకు సరాసరిగ రైల్లు నడచుటకు సన్నాహములు చేయబడుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

గ్వాలియరు మైనారిటీ పరిపాలన

సంఘము

అలహాబాదు, జూలై 18:— గ్వాలియరు మైనారిటీ పరిపాలన సంఘము యేర్పరచబడినదని గ్వాలియరుగ జెలు ప్రకటించుచున్నది. కీర్తిశేఖరు గ్వాలియరు మహారాజాగారి ఉత్తరువుప్రకార మిసంఘము గ్వాలియరుసంస్థానమునయిన రాజాగారి మైనారిటీ దాటువరకును బరిపాలన సల్పును. ఇందులకు యిండియా దొరతన మామోదించెను. (అ. ప్రె.)

సంయుక్తపరగణా

మునిసిపలు సంఘములు

డిశంబరు 1-వ తేదీ మొదలు 10-వ తేదీలోపున

నూతనయెన్నికలు జరుగును

అలహాబాదు, జూలై 18:— డిశంబరు 1-వ తేదీ మొదలు 10-వ తేదీ లోపున సంయుక్తపరగణాయందలి మునిసిపలు సంఘముల నూతన యెన్నికలు జరుపుటకు స్థానిక ప్రభుత్వము తరువు చేసెను. (అ. ప్రె.)

వేంకటేశ్వర ఆయుర్వేదపాఠశాల

బె బి వా డ

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్రదేశమునందు ఆయుర్వేదమునకు వన్నె తెచ్చినవారిలో పండిత గోపాలాచార్యులవారి పిమ్మట ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిలవారై యున్నారు. ప్రథమాంధ్రాయుర్వేద మహామండలిని సమావేశము చేసియు అనేక ఆయుర్వేద సభల కధ్యక్షతవహించియు ఆయుర్వేదాభివృద్ధికై పాడుపడి యున్నారు.

గోపాలాచార్యులవారు తమ యవసాన సమయమునందు రామశాస్త్రిలవారితో ఆయుర్వేద ప్రచారము చేయునటుల ఆజ్ఞాపించిరి ఈ గుర్వాజ్ఞను నెరవేర్చుటకై బెడవాడపురమున నొక ఆయుర్వేద పాఠశాలను మూడుసంవత్సరములక్రిందట స్థాపించి 2 యప్రదముగ సాగించుచున్నారు. వీరి కార్యదీక్షను వీరికిగల పాండిత్యమును తెలిసికొనినవారై శ్రీశ్రీశ్రీ ముక్త్యాల రాజాగారు గొప్ప విరాళము నొసంగుటయే గాక తమ సంస్థానమునుండి బడుగురు విద్యార్థులను పాఠశాలకుపంపియున్నారు. మరియు కాతా సుబ్బారావుగారు మున్నగు వారు విక్రీలి సహాయముచేయుచున్నారు. శ్రీ మాడపాటి వేంకటేశ్వరరావు పంతులు గారు ఆయుర్వేదాభివృద్ధికై తమ విల్లు నందు వ్రాసిన ఇరువది యొరువందల రూపాయల వారి కము నోరి రామశాస్త్రిలవారి అధీనముచేయబడినది. ప్రస్తుతము ముప్పదియెదుగురు విద్యార్థులు ఇచట విద్య నభ్యసించుచున్నారు. బ్రహ్మశ్రీ సంగమేశ్వరశాస్త్రిలుగారు ఆయుర్వేదమును బోధించుటయందును, శ్రీయుతులు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యం, డాక్టరు చలపతిరావునాయుడు, డాక్టరు హనుమంతరావు గారలు ఇంగ్లీషు వైద్యశాస్త్రమును బోధించుటయందును శ్రద్ధవహించి ఈపాఠశాలాభివృద్ధికై పాటుపడుచున్నారు.

ఈపాఠశాల ఇటుల యభివృద్ధియగుచుండగ, కొందరు రామశాస్త్రిలవారి పాఠశాల అభివృద్ధికి ఆటంకము కలిగించుటకై యత్నించుచున్నారు. రామశాస్త్రిలవారికి మ్యూనిసిపాలిటీ వారు గత సంవత్సరము నాలుగువందల విరాళమొసంగినారు. ఈసంవత్సరము తొమ్మిదివందల నిచ్చుటకు తీర్మానింపగా కొందరు ఈగ్రాంటును రాక్షండజేయుటకై విశ్వప్రయత్నము చేయుచున్నారు.

ఇట్టివారి ప్రవర్తననుగూర్చి విమర్శించుటకై కొలదిదినములలో నొక బహిరంగసభ జరుపుటకై కొందరు పెద్దమునుష్యులు ఆలోచించుచున్నారు.

నరసారావు వేట

(స్వకీయవిలేఖరి)

పట్టణ సమాకారసంఘము

12 వ తేదీని ఎన్నికలకొఱకై నాకోకో ఆపరేటవ్ బ్యాంకు సభ్యుల సాధారణ సమావేశము జరుపబడినది. డైరెక్టర్లపదవులకు పెక్కు రభ్యర్థులు నిలుచుటయు వారందరు తమలో తామలోచించి యొక తీర్మానమునకు వత్తునని తలలు గూడఁపొవుటచే కాలచారణము కాగా సభ వత్తిముక రోజునకు మార్చవలసి వచ్చుట తటస్థించినది.

నాటకములు

మాయూర దివ్యమగు నాటకమందెరము నిర్మించబడటం వలన నాటకసంఘము లన్నియు మాయూరికే వచ్చుచున్నవి. ప్రస్తుతము తెనాలి ఫస్టుకంపెనీవారు సతీతులసి ప్రదర్శించిరి. కనకతార ప్రదర్శింపబోవుచున్నారు. ప్రదర్శనములు నిరుపమానములు.

హత్యలు

మాయూరికి సమీపమున చిరుమామిళ్లలో నొక తల్లి తన తొమ్మిదేండ్లకుమారుని, యాతడు తన వ్యభిచారమును బయలుపెట్టెనని బెడరించుటచే, చంపి కుంహలో పెట్టెనట. భర్తవచ్చి బాలుడెక్కడనగా నేనెరుగననెనట. తుద కాయెడు మృతశువునుకనుగొని యాగ్రహముచే భార్యను కొట్టబోగా వలపుకాదు వచ్చి భార్యతోతేరి భర్తనుచంప బ్రయత్నించెరట. భర్త బలాధ్యుడగుట వలన వారిరువురిని గూడ జంపగలిగెనట. శవములు గొనిరాబడి పరీక్షింపబడి 5, 6 రోజులైనది.

సాతులూరను గ్రామ సమీపమున నొకడెవడో సొమ్ములయానచే యొక స్త్రీని జంపెనని తెలియుచున్నది. ఇది వారము రోజులక్రిందట జరిగినది.

గవర్నరుగారి పర్యటనము

చంద్రగిరి మహాలు

నవంబరు 18 — గవర్నరుదండవతులు జిల్లాకలెక్టరు 2 || బి || యు రామరావుగారితో సహా దిన్నెల్లావకశాలను జూరిపోయిరి. వారిచే ప్రధానాచార్యులు త్రిలోకేశ్వరుగారు వివరించు వారిని సత్కరించి భవనమంతయు జూపిరి.

పిమ్మట మేరీలాలు లిఫ్ట్ సౌకర్యమును దర్శించిరి. అచ్చట నూపరెంటురు డా॥ ఎల్. వార్డుగారు గవర్నరుగారిని వెంటగొని వైద్యశాలయంతయు జూపించిరి వైద్యశాల యేర్పాట్లను, ముఖ్యముగా అనాథ బాలురకు అతిశ్రద్ధగా చికిత్స చేయుచు గాంచి చాలసంతరించిరి ప్రేక్షకుల అభిప్రాయముల దెల్పు ప్రస్తకముగా, వైద్యశాలయేర్పాట్లను మెచ్చుకొనుచు వ్రాసిరి తరుపతి ఆర్కాటుమిషనుస్కూలు జూచి చంద్రగిరి కయి ప్రత్యేక వైలులో ప్రయాణమైరి.

చంద్రగిరి

గవర్నరుగారి భవనము 18 వ తేదీ మధ్యాహ్నము చంద్రగిరికిరెరి పురజనులందరు ముఖ్యమాన్యులను తోరణములతోను ఆహ్వానించు అలంకరించి సన్మానించిరి. చంద్రగిరికి చరిత్రాత్మక ప్రాముఖ్యమేగలదు విజయనగర సామ్రాజ్యాధీశులు తాళికోట సమయము పరాజితులయినపుడు యీ చంద్రగిరి కోటలోనుండి కొంతకాలమువరకు తిరుగొరవమును కాపాడుకొనిరి

తైలుదినతోడనే గవర్నరుగారు చంద్రగిరి మహాలునకు బోయిరి 6 వ రయిల్వేషనుకు రి మైల్లదూరమున 500 అడుగుల దూరమున కొండపై కట్టబడిన కోటకు దక్షిణము గవర్నరుగారు ది. పూర్వపు విజయనగరరాజుల కోటచిహ్నము లందు గా నిచ్చించును. ముఖ్య భవనము 150 అడుగులసాదృశ్య చూడంతస్తులుయెత్తుగ హిందూ దేవాలయ గోపురములనంటి గోపురములతో నిర్మింపబడినది. రాజులు చూచిపైనున్న గోపురము 20 చ. అడుగుల విస్తీర్ణము గలదు గోపురము వెంపండ్లలకు మీదుగాగలదు. భవన మంతయు నిరంధగము నల్ల రాతితోను పైన ఇటీకసున్నముతోను కట్టబడి యెచ్చటను కలప యుపయోగింపబడలేదు. ఈభవనము నందే ఆదిరి ఈస్టిండియా కంపెనీవారికి భార్యసెంటు జార్జి ఫలము వ్రాసి యియ్యబడినది ఈకోట యిప్పుడు పట్టణవర్సైనా కాఖివారికింద ప్రయాణికుల విశిష్టసౌకర్యముగ నుపయోగింపబడుచున్నది.

మహాలులో గవర్నరుగారిని కలెక్టరుగారిని పరివారమును, సముకలెక్టరు బోట్లనుగారు తా. బో. అధ్యక్షుడు రామకృష్ణ రెడ్డిగారు, ఆహ్వానసంఘసభ్యులు సన్మానించిరి. మహాలులో చేరినప్పుడు గవర్నరుగారు, టి.వాసినును నగ్రోరి. బాలభట్టుల ప్రచారము కి తిశామును జూచిన పిమ్మట భవనమంతయు జూచి తైలుద్రవనుకు బోయిరి త్రోవలో శివశరణాలయమును దర్శించిరి.

గవర్నరుగారు శేపు తిరుమలకుబోయి అటునుండి మోటారులో కావేరి పెట్టూరుప్రాజెక్టు స్థాపించుట కేగెదరు.

మనోహర తైలము

గౌరీశంకర్ సోప్ ఇండస్ట్రీయల్ వర్క్సువారి చేతయూరుచేయబడు నీతైలము పార్వపునోప్పులు, తలనోప్పులు, కండ్లుమంటలు, నీరుకారుట, పుసులు దుర్మాంసములు మొదలగు సర్వశిరోనేత్రవ్యాధులకు నిర్మాణముచేయుచు మంచి సువాసనగలిగి యుండును. మెదడును చల్లబరచి మెండ్రుకలను పెంచును. శరీరమునకు చరిమిన సకల చర్మవ్యాధులు నశించును.

(రిజిస్టరుచేయబడినది.)

గొల్లపూడి బదర్లు,

సోల్ ఏజంటు, ఒంగోలు.

వ్యాపారస్తులకు మంచి కమిషన్ యివ్వబడును.

బెంగుళూరు (స్వకీయవిలేఖరి)

డా॥ ఆర్. పి. పరంజీగారి రాక

బెంగుళూరు, జూలై 19:— షెడ్యూసు కాలేజీ ప్రిన్సిపాలుగారును పన్నుల విచారణ సంఘ సభ్యులును అరు డా॥ ఆర్. పి. పరంజీగారు బెంగుళూరు విశ్వవిద్యాలయములో విద్యార్థుల కుపన్యసించిరి. విద్యార్థులు శరీర సౌష్ఠ్యము మేధాశక్తియు అభివృద్ధిచేసికొనవలసిన దనియు స్త్రీల వెక్కుడు గౌరవముతో జూడవలెననియు సలహా జేసిరి.

డాక్టరు సాహెబుగారు నిన్న సాయంకాలము మిథికు సా స యి టీ 15 వ వార్షికోత్సవమునందన్యత వహించి ప్రాచీన పరిశోధన విషయమున ఉపన్యసించిరి. పరిశోధకు లెప్పుడును సర్వము తెలుసుకొనుటకే పాటుబడవలెను గాని జాతీయభావములచే మోసపోయి గోతులో బంధించుననిరి.

బెంగుళూరులో రోడ్లపై రవానా హెచ్చుగ నుండుటచే రెను, రోడ్లు ముఖ్యమైన స్థలములలో సన్నయగు నుండుటచేతను బండ్ల ప్రమాదములు తరచు జరుగుచున్నవి. మునిసిపలు అధ్యక్షుడు తగిన చర్య దీసికొనుచున్నందుకు అభినందనీయులు.

బంగారు పెండి వగైరా ఏలం నోటీసు.

తిరుమల తిరుపతివగయిరా దేవస్థానములలో 1925 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల మొదలు 1925 వ సం॥ జూన్ నెలవరకు వచ్చిన బంగారు వగయిరా వస్తువులు యాదిగవ కనువరచిన వాటిని 1925 వ సం॥ జూలై నెల 27 వ తేది సోమవారం వరకు 12 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం భానావద్ద ఆదినమున్న తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలంవేయబడును. యేలంలో సవాలు చేయకోరువారు దేవస్థానం కచ్చేరిలో ముందుగా రూ 100-0-0 యలు ధరావత్తు కట్టి యేలంలో సవాలు చేయవలసినది.

యేలములో సవాలు భాయవరచ బడివిషయమును గురించి శ్రీవిచారణకర్తలువారి మంజూరు పుత్రరపు సాదరైతేది లాగాయతు 30 దినములలోడల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోడల తీసుకొననియెడల వాయిదామీదిన తేదీలగాయతు 30 దినములవరకు స॥ లాట్లను, అమానస్తులొపుంచడమగును. అట్టిరోజులకు దినం 1-కి లాటు 1-కి రూ 2 యలు రెండురూపాయలు జరిమానా చెల్లించి లాట్లు పుచ్చుకోవలయును. అందుకు తప్పినయడల స॥ లాట్లను మరుయేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానములకు కలిగే నష్టమును క్రమ ప్రకారం అసల్ సవాలుదారువద్దనుంచి వసూలు చేయబడును.

(1) బంగారు ధపా 1-కి 30 తలములవంతున	రూ 2087
(2) బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు	8
(3) వెండి ధపాకు 1000 తలములువంతున	రూ 10584
(4) వెండినాణ్యములు లాటుగా రకములు	2
(5) హతీరూపాయలు	రూ 7868
(6) తేగడరూపాయలు ధపాకు 1000 వంతున	రూ 3797
(7) తేగడపైసాలు వకలాటుగా	రూ 666
(8) తాంబ్రము వకలాటుగా	శేర్ల 1607
(9) రాగివగైరా పాత్రలు వకలాటుగా	శేర్ల 405
(10) వస్త్రములు వగైరాలు	
(11) కర్పూరమువగైరా శినిశి చిల్లరసామానులు	

విచారణ కర్తలువారు.

దేవస్థానం ఆఫీసు, తిరుపతి. 18/7/25

కాంగ్రెసువారినే ఎన్నుకొనుడు

మదరాసు మునిసిపలు ఓటరులకు

శ్రీరెవా సమన్వయగారి విన్నపము

మదరాసు నగరమున నిగుడు ప్రారంభించిన కాంగ్రెసు వారి మునిసిపలు ఎన్నికలప్రచారము పురజనులు ఓటరుల సహాయమున గొప్ప విజయము గాంచెను. స్వరాజ్య దిక్కుములు గల ప్రజాపరిపాలనానువర్తుల పట్టుకల గల ప్రచారకులు యీ విజయమునుగాంచి కాంగ్రెసుకు న్యవహరములను కొంతవరకు మార్చుకొనిరి. కాంగ్రెసుపక్షమువారు చేరకపూర్వము కాంగ్రెసుకు పరిశీలన లెట్టుండెనో పురవాసులు జ్ఞప్తియుంచుకొనవలెను. ఈసంవత్సరముగూడ పది డివిజనులయందు కాంగ్రెసు సభ్యులు డిజయముగాంచి కాంగ్రెసు కాన్సిలరుల సంఖ్య అభివృద్ధిచేయనిచే ప్రతిపక్షమువారి బల మధికమై కార్యము న్యర్థమగును. పది డివిజనులలో మూల మూలము గూడ కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షమువారు జేయుచున్న విజ్ఞానచాయకముగ ప్రచారముయొక్క ప్రయోజనము ప్రజలు గుర్తించియుండురు. మదరాసు పురజనులును ముఖ్యముగా నేడు ఎన్నికలు జరుగుచున్న పది డివిజనులలో ఓటరులు ప్రతి వారూ కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు మనస్ఫూర్తిగ సహాయముజేయవలసిన విన్నవించుకొనుచున్నాను. ఈయెన్నికలలో విజయము గాంచుటకై ద్విరణీకృతోత్సాహముతో పనిజేయవలసినదని కాంగ్రెసు ప్రచారకులు ప్రతిపాదించి గోరుచున్నాను మదరాసులో మనము జయమొందిన యితర పట్టామలవారికి ప్రోత్సాహకరముగ నుండును మనయర్జునులను బెంగాలురాష్ట్ర ప్రజలు, ఇతర రాష్ట్రములవారు యెక్కువ శ్రద్ధగా సానుభూతితో గమనించుచున్నార. మన యర్జునులకు అనుదంతో వేచియున్నారని నేనెరుంగుదును దేశబంధువాసుగారు, వారి స్నేహితులు కలకత్తాలో జూపిన ఆదర్శమును తప్పకుండ అనువర్తించుట మదరాసువారికి విధియైయున్నది.

క్రిందిటివారము కలకత్తాలో జరిగిన రోల్స్ టుల ప్రకారము కాంగ్రెసుసభ యెక్కువ ఐకమత్యమును బలమును బడయగలదు ఇదివరకన్న యెక్కువ ఉత్సాహముతో సంకల్పై కరము గవని జేయగలదు బలెక్కును హెడ్లు ప్రభువు గారి ప్రకటనయు, ప్రభుత్వమువారు విధానమును పరిపాలనక్రమమును మార్చుకొని నిది తమవిధానమును మార్చుకొనవని స్వరాజ్యపక్షసభవారు గౌరవపూర్వకముగ దెప్పిన నిశ్చితాభిప్రాయమును ప్రత్యక్షతరమునుబట్టిజూడ మదరాసునగరము యెక్కువపట్టుబడతోను, ఉత్సాహముతో కట్టుదిట్టములతోను సమరసభావముతోను వివిధతరంగల పాటుబడి తనకుసకార్యమును సాధించుట విఫలైకృత ఫర్మమైయున్నది కాంగ్రెసుపక్షమువారి సెదుర్పుమన్న ప్రతిపక్షము వలెతి ఉద్యోగమునందున్న పానగలురాజగారి నాయకత్వముక్రిందనున్నది ఉద్యోగముల స్వీకరించుటయు, ప్రభుత్వమువారికి సహాయము జేయుటయు, సామకవిధేయములవలెనుండుటయు నుద్దేశింపబడినది. కాంగ్రెసువారు స్వరాజ్యయులుగల మాపక్షము, ఉద్యోగముల నిరాకరించి, నిరంకుశపాలనను స్థిరముగ నెదుర్కొనుటయు, జాతీయైక్యత సౌఖ్యము కాంతిని న్యాయము నెలకొల్పుటకు ద్వేషింపబడి, మహాత్మాగాంధీగారి చే నడపింపబడు కాంగ్రెసు స్వరాజ్య ప్రజాపాలనా సంస్థల యాధీనమునందున్నది. కాంగ్రెసు కాన్సిలరులు నగరాభివృద్ధికై పురజనులకు సంకల్పై కరముగ కష్టపడి పనిజేయగలరని పది డివిజనులలో నుండు ప్రతి ఓటరునకు నేను నమస్కరముగ జెప్పగలను గతరి, 9 నెలలో కాన్సిలరుగానుండిన కాంగ్రెసువారి చర్యయే వారి సామర్థ్యమును రుజువు జేయుచున్నది. మనము జ్ఞాపకముంచుకొనవలసిన దేమనగా కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు ఓటిచ్చుటనగా ప్రతిపక్షమువారిమునిసిపలు పరిపాలనకన్న మంచి పరిపాలనయు, ప్రజాపాలనయు, జాతీయైక్యతయు, కోరుట యగును. దేశాభిమానమును, ధైర్యమును త్యాగమును, స్వరాజ్యమును ప్రోత్సహించుటయగును, కావున పది డివిజనులలో ప్రతి ఓటరుగూడ ప్రతిపక్షమువారు వారి అనుచరులుజేయు విన్నపములను సరకుజేయక, స్వసంఘ జాతి అభిమానములను పెట్టుకొనక దాక్షిణ్యము, స్నేహములను లొంగిపోక తమ ఓట్లను కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే ఒసంగవలెనని నేను మనస్ఫూర్తిగా కోరుచున్నాను.

ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు.

కార్పరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసుపక్ష ప్రచారము

ప్రజాసౌఖ్యమే కాంగ్రెసువారి సౌఖ్యము.
ప్రజలకష్టమే కాంగ్రెసువారి కష్టము.

ఆగస్టు 8 వ తేదీని

6. ముత్యాలపేట

బుర్రా సత్యనారాయణగారు

11. సావకారుపేట

సామి వేంకటాచలం శెట్టిగారు

13. ట్రివెలిన్ బేసిన్

ఎం. సింగారపేలు శెట్టిగారు

30. మైలాపూరు

కె. భావ్యంగారు

ఆగస్టు 15 వ తేదీని

2. తండ్రియార్ పేట

సి. ఎం. ఆదికేశవులనాయకర్ గారు

8. కొత్తాల్ బజారు

కె. శ్రీరాములునాయుడుగారు

20. ఎగూరు

డా॥ ఏ. లక్ష్మీపతిగారు

ఆగస్టు 12 వ తేదీని

10. ఏడుబావులు

గడ్డే రంగయ్యనాయుడుగారు

14. ఎస్ప్లనేడ్

డా॥ బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు

21. కీల్ పాక్

ఇ. ఎల్. అయ్యర్ గారు

* * * * *

పుదువేట

పుదువేటలో డా॥ ఎ. లక్ష్మీపతి, గారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుటకై పోస్టాఫీసు ఎదురుగా నిన్నరాత్రి బహిరంగసభ జరిగినది. శ్రీ. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు అధ్యక్షత వహించిరి. చాలమంది వోటరులు విచ్చేసిరి.

శ్రీనివాసయ్యంగారు కలకత్తాలో స్వరాజ్యపక్ష సమావేశమునందు జరిగిన చర్యను వ్యవస్థగా జెప్పి గాంధీగారు నాలుగుచందా నిబంధనను తొలగించి యిరురులనుగూడ కాంగ్రెసులో చేర్చుకొనుటకు అవకాశమిచ్చుటను బట్టిను హెచ్చరించు ప్రభునికి తగిన ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటకు అంగీకరింపనున్నారని దెలిపెను. కలకత్తాలోను యితరచోట్లను రైల్వరు మహాశులో, మునిసిపలు ఎన్నికల ఫలితములకై యెదురు జూచుచున్నారని, గాంధీ మహాత్ముడా విషయమున తనతో మాట్లాడినపుడు యెక్కుడుత్సాహముతో పనిజేయుచుని హెచ్చరించెను. కావున ఓటరులందఱు ప్రత్యేకాభిమానములను యిరర మొగమాటములను విడచి కాంగ్రెసు ఆదర్శమును నెరవేర్చు వలసియుండును. ఇప్పటి ఎన్నికలపట్టి పిమ్మట జరుగనున్న శాసనసభ యెన్నికలకు ప్రోత్సాహము కలుగగలదు. కావున ఓటరులందఱు డా॥ లక్ష్మీపతిగారి నెన్నుకొని, గాంధీ మహాత్ముని, కాంగ్రెసును గౌరవించి యెక్కువ సోకర్యములను బడయవలెనని ఆయ్యంగారు హెచ్చరించిరి.

హోలాశ్వసయ్యంగారు (తిరుచనాపల్లి) పిమ్మట సుపర్యశించిరి. జస్తిసుపక్షమువారి ఆక్రమములను కేర్పొనుచు, కాంగ్రెసువారిని ప్రతిఘటించు నంపవలసినదని ప్రోత్సహించిరి.

దాల్చిన్సువిద్యాబోధనీయపద్ధతి

స్వయంకృషి

సర్వేశ్వరునిమహిమ యనంతము. అయ్యది మానవకోటి మనోభావము నతిక్రమించినది దానిరత్నమును మనుజులెప్పుడు నెఱుంగలేరు. బైవ్యత్వములు స్వాభావికములు, శాశ్వతములు. మానవకృత్యములు కృత్రిమములు, అస్థిరములు. కావుననే మానవకృత్యములలోని పూర్వపూర్వములను, తగు త్రోవ త్రోవములను గ్రహించి వేయుచుండును ఈవేళ మానవులచే గమనించబడిన సూతనాశంము రేపు కనుగొనబోవు సూతనతిరముచే వ్రాచినమై తుదకు నిస్సారమునహిత మగుచుండును ప్రపంచమందలి ప్రత్యేకమును కాలచక్రముచే నిల్పి పరివర్తిత మగుచుండును. ప్రస్తుతవిషయము విద్యనుగూర్చినదికావున నేరద్విషయమునుమాత్రమిటు ప్రసంగింతుము విద్యయననేమి? చదువుజ్ఞానమనియర్థము. ఈజ్ఞానము సంపాదించుట కనేకమార్గములు కలవు. గరుకుశ్రామ, ధనశ్రయము, విద్యచేత విద్య మున్నగునవి" యని కొందఱు. "మదిం దీర్ఘద్రోగినివారి కేరణిసేనిన్ విద్యరాకండునే" యని కొందఱు. సహజపండితు లీపద్ధతిను జేరినవారు. భరతఖండమున విద్యగడింప గురుకుశ్రామకంటే నుత్తమ సాధనాంతరము లేదనుట భారతీయధర్మవేత్తి లందఱు తెలిసినదియ. గురుకులవాసము చేసి యవిద్యమును విద్యాజ్ఞానమునుపడసి గురువక్షిణ లాంగి గుర్యుగ్రహమునొందిన విద్యార్థులయొక్క నిర్దుష్టములగు సరిత్రములను పురాణేతిహాసాదిసద్బుద్ధిములనుండి చదువునపుడు మనము స్మరింపరావలసివలెను మగుచుండుటయు సువిధము. పాశ్చాత్యనాగరకలలో మునిగి తేచుచుండు నీకాలమున నట్టిభారతీయ విద్యావిధాన మంతరించెననుట వింతకాదు ప్రస్తుత పాశ్చాత్యవిద్యను గడించుటకు ధనశ్రయముకంటే సుపాదాంతరము లేదు పాఠశాలలలోనిప్రస్తుతబోధనాపద్ధతి యిది. విద్యార్థులు తరగతులలో గూర్చుండియుండునపు డుపాధ్యాయులు తీవ్రస్వీకరములను పునీయగ్రంథములనుండి యుపన్యసించెదరు. బోధించిన విషయములు విద్యార్థులు గ్రహించిరా లేదా యని తరగతిలో ప్రశ్నలుచేచి తెలిసికొని వారికి దెలిపించెదరు. భాషాపఠనసమయమున విద్యార్థులను బిగ్గరగా జదివించి యర్థముల జెప్పటయుం గలదు.

ఈపద్ధతి యంతగా యుక్తమైనదికాదనియు నింతకంటే నుత్తమకృత్రిమ కనుగొనవలయుననియుం దలచికాబోలు- సర్వదా సూతనమాత్రాస్వేయ సహాయము లగు పాశ్చాత్యులలో గొందఱు విద్యార్థులు "కాల్చిన్సు లేబరరీ ప్లాన్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్" అను నొక సూతనపద్ధతిం గనుగొనియున్నారు. ఈపద్ధతియొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము విద్యార్థులు ప్రాయికముగా పఠనీయాంశములకై స్వయంకృషిపట్ల నే "నేర్చుకొవలయు" ననుటయు ఈపద్ధతి యాచరింపబడు బడులలో ప్రతివిద్యార్థియు పాఠ్యపుస్తకముల నన్నిటి నుంచుకొని యుండవలయును. ఒక్కొక్క పాఠమును బోధించుటకును ఒక యుపాధ్యాయుం దుండవలయును. ప్రతిపాఠమునకు నొక్కొక్కతరగతిగది నియమితమై యుండును. ఈగదులకు సబ్బురూముని అనికేరు అనగా పాఠ్యగృహము లనవచ్చును. ఆయాపాఠమునకని నియమితమైయుండు సుపాధ్యాయుండు తనగదిలో గూర్చుండియుండును. ఏకల జేదియెంతవఱకు పఠనీయమో తెలుపుచు నొకకాగితమున వ్రాసి ప్రకటనలకమున నతికించవలయును. ఇందు కని ఒక్కొక్క గతిని ఒక్కొక్క నోటీసుబోర్డు సిద్ధముగా నుండును. అంతేగాక పఠనీయాంశసారము సహితము విద్యార్థులు పాఠ్యపుస్తకములనుజూచి స్వతంత్రముగా జదువుకొనుక కనుగణముగా వివరించివ్రాసి నోటీసుబోర్డులో నతికించవలయును. ఇది యిందు

ఇద్దరు కార్మికులు జస్తిసు పక్షమువారికి ప్రభుత్వము వారితో గల సంబంధమునకు నిందించుచు, తమ యిబ్బందులను జస్తిసుపక్ష నాయకులకు విన్నవించుకొనగా మిన్నకుండిరియు ప్రభుత్వమువారితోనేకమై ధనాధిపతులనేమన జాలకుండిరియు దెలిపిరి. అనేక యిబ్బందులు బదులున్న సామాన్య ప్రజలయెడ నెట్టి సానుభూతిలేని జస్తిసుపక్షమువారితో తిరిగి యెన్నుకొనదరా యని ప్రశ్నించిరి.

కొమలేశ్వరం పేట దేవాలయమున కెదురుగ వేరొక సభ జరిగెను. గౌ॥ వి. రామదాసు పంతులుగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

ఎస్. హోలాశ్వసయ్యంగారు, టి. పి. మిశ్రాక్షి సుందరం పిల్లెగార్లు, యితరులు కొందరు, డా॥ లక్ష్మీపతిగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి.

మించుగా టిప్పూమువంటి దనవచ్చును. దీనికి "అస్సైన్మెంట్టు" అనికేరు. ఏతదనుసారముగా విద్యార్థులు తమతమపాఠములు స్వతంత్రముగా జదువుకొవలయును. ఏపాఠమును జదువునపుడు దానికిని నియమితమైనగదిలో గూర్చుండియే దానిని పఠింపవలయును. బిగ్గరగా జదువుటకుగాని మాట్లాడుటకుగాని యవకాశ ముండదు. ఇట్లు మానముగా పఠించుచు సందిగ్ధాంశముల సుపాధ్యాయులదగ్గర జెల్లి యడిగి తెలిసికొనవలయును. ఒక తరగతి బాలురందఱు కాలమున నొకేపాఠమును జదువవలయునను నిర్బంధములేదు. ఇచ్చునచ్చిన పాఠమును జదువవచ్చును. ఒక్కొక్క కాల చివరను విద్యార్థులు పఠించినరీతిని బరీక్షించి నెలమార్గు లియ్యబడును. ఇట్టిస్వతంత్రపఠనము ఉదయము పదిగంటలనుండి మధ్యాహ్నము ఒక గంటవఱకు మాత్రమే. తరువాత రెండుగంటలనుండి నాలుగు గంటలవఱకు పూర్వపు పద్ధతియే (అనగాడాల్చిన్సు పద్ధతి గాదు). కావున డాల్చిన్సు బోధనపద్ధతి కేవల సూతనమును గాక కేవలపురాతనమును గాక మనస్థిరమై యెయున్నది.

ఈ సూతనపద్ధతినిగూర్చి యిందుక విమర్శింతుము. మాతృభాషాపఠనమున కియ్యది యత్యంతానుకూలమై యున్నది. సాహిత్యజ్ఞాన మలనడచి చిన్నతరగతిబాలుర కీపద్ధతి పనికిరాదు ఉన్నతపాఠశాల విద్యార్థులకును కళాశాల విద్యార్థులకును సీపద్ధతి యుపకరించును. ప్రతివిషయమును ఉపాధ్యాయుని వలననే నేర్చుకొవలయునని కొందఱునెదరు కాని యది సరికాదు. మంచిభాషాజ్ఞాన మలనడియనంతరము ప్రాయికముగా విషయములను స్వతంత్రముగానే గ్రహింపవచ్చును. సందిగ్ధాంశముల మాత్రము విశేషజ్ఞులైన యెజ్జలనల దెలిసికొనవచ్చును. ఇంతవఱకే పాఠశాలవలనను ఉపాధ్యాయులవలనను విద్యార్థులకు ప్రయోజనము కలుగును. దీనికి స్వతంత్రపఠన మనికేరు. కాని ఉపాధ్యాయులె లేక పాఠశాలలే లేక గర్భవ్యుతిమాత్రము ననే యెవ్వరును ఛండితులు కానేరరు. స్వతంత్రజ్ఞానములేనిది యెందఱుపాధ్యాయులు బోధించిన, ఎన్ని పాఠశాలలకు వెళ్ళిన, అట్టివిద్యార్థికి ప్రయోజన మేదియు నుండదు. చూడుడు: శ్రీ శంకర భగవత్పాదులవారు వేదాంతజ్ఞానసంపాదనవిషయమున సహిత మేమని యున్నారు. వస్తుస్వరూపం స్ఫుట బోధచక్షుషా స్వేనైవ వేద్యం నతుపండితేన, చంద్రస్వరూపం నిజచక్షుషైవ జ్ఞాతమన్యై రనగమ్యతే కిమ్? (వివేక మాడామణి)

పాశ్చాత్య నాగరికత గాని యింగ్లీషు భాషాజ్ఞానమును గాని లేని మన విద్యాంసు లీ స్వతంత్ర పఠనము నంగీకరింపరు. ప్రత్యంశమును ఉపాధ్యాయుని నోటనుండియే గ్రహింపవలయును. అట్లుగాక గడించినది చదువే కాదని వీరి యభిప్రాయము. ప్రతి విషయమును ఉపాధ్యాయుని నెంబడి నిలుచుండి నేర్చుకొనుట విధియై యుండునపుడు వాఙ్మయములందలి వివిధగ్రంథరాశి నిరర్థకము గదా? చదువులేని స్త్రీలు నోటిపాటలు పఠస్వరము చెప్పించుకొను రీతిగా విద్యాజ్ఞానము సహితము సంపాదించవలసియున్నపుడు "భాషాభివృద్ధికావలయును! వేలకొలది వివిధగ్రంథములు వాఙ్మయమున నెలువడవలయు" ననుచు మేధావులు చేయుచుండు విశ్వప్రయత్నములనలన సుపయోగ మేమగును? నిజమైన భాషాభిమానులుగానుండినయెడల స్వతంత్రముగా విద్యగడించుటకు వాఙ్మయమున నెన్ని సదుపాయముల సమకూర్చవలయునో, అన్నిటిని సిద్ధపఱచవలయును. భారతీయవాఙ్మయముల సర్వవిధముల మహోన్నతపదవి నలంకరించుటకు అవి ఇంగ్లీషువాఙ్మయమువంటివి కావలయును.

మాతృభాషాజ్ఞానసంపాదనమునకు డాల్చిన్సు పద్ధతి యెంతయు సనుకూలమైయున్నదని నాయభిప్రాయము. విదేశ భాషలలో సహితము మంచి సాహిత్యజ్ఞానము కుదుర్చుకొని యీ పద్ధతి ననుసరించి చదువవచ్చును. కాని చిన్నతరగతి బాలుర కీపద్ధతి మాతృభాషలో నుపకరించునట్లు విదేశభాషలో నుపకరించు నని తోచదు.

మంకాల దొరసామయ్య,
తెనుగుపండితుడు.

ప్రకటన

"మాతాలాకు బెజవాడ అరంజిలోపేటలో మ్యునిసిపల్ ఆసుపత్రికి సమీపమునను యెలూరు రైవస్యకాల్యలమగ్గును వున్న ఘమారు చతురంగ 22000 లు యిరువై రెండువేల చతురపు గజముల నివేత్తస్థలమును అనుకూలమయిన ప్లాట్లుగా విభజించి విక్రయించ యేర్పాట్లు చేసినాము. సవరు స్థలము కావలసినవారు దానికి సంబంధించిన ప్లానులువగైరా వివరములు గార్నరుపేటలోని మా ఫ్యాక్టరీవద్దగాని లేక మహారాజశ్రీ బారిష్టరు తుర్లపాటి వెంకటేశ్వరావు పంతులుగారి ఆఫీసులో గాని చూచుకొనవలయును."

గుడివాడ, 17-7-25. అడ్డుమిల్లి గోపాలకృష్ణయ్య.

లోకల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ 16 సుంకురామచెట్టివీధి, మృదాసు.

కళింగోట, విశాఖపట్నం జిల్లా.

(పురవాసి)

కష్టను వాచికంపెనీ, తపాలుపెట్టె 265 మృదాను.

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	,,	4 12 0
వుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0
నూశ్ యేనుగ నెం 20	,,	9 8 0
జపాన్ నెం 20	,,	9 8 0
,, నెం 40 ఏ లేబిలు అయినను	,,	12 0 0
పద్మాక్ష నెం 24½	,,	10 0 0
14½ క్విలక్ పక్షి	,,	7 6 0
నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె	,,	10 8 0
నెం 22 ,, ,,	,,	10 12 0
నెం 12½ బెన్ని ఛర్మ దు	,,	8 0 0
నెం 14½ ,,	,,	8 12 0
నెం 12½ అలెస్సు	,,	7 4 0
నెం 12½ కొయిలుపట్టి	,,	7 4 0
నెం 22½ రంగవిలాస	,,	9 10 0
నెం 14½ రాదాకృష్ణుడు	,,	7 4 0

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

లోకమయహరకస్తూరిమాత్రలు

విజ్ఞాపన

వహాబాగా 25 సెల్లల నుండి ప్రతీ సెల్ల లోకమయహరకస్తూరి తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సెల్లరము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆవరించుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలోన్, పలయాస్టేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందును వారుగూడ నాతో స్నేహము చేయుచున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆవరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకమయహరకస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, పాలెంతలు, పడుచు వారి, మహావారు, వారు వీరసఖిల సమస్త మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తశిశువులు, సకలజ్వరములు, మాంద్యము, శీతవాతము, ప్రక్కలయిదన్ను, ఆకలిలేకుండుట, వలబద్ధము, జీర్ణించిన శ్లేషములు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు, శ్వాసకాశము, పల్లనోప్పి, నడుమనోప్పి, ఇకల్చూయెంజా, క్లేగు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపానపత్రికలో నన్ను ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గట్టిపని పండిన యోగ్యతాపత్రికలు వేసకువేలు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహము చేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

300 మార్లెలుగల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0. పొద్దుఖర్చు వేరు. 6 బుడ్ల వెల పొద్దుఖర్చుతో రు. 1-8-0. 12 బుడ్లు రు. 2-18-0. 25 బుడ్లు రు. 5-3-0 కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు: ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

కామినియా నూనె పెంట్రికలే అందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు

పెంట్రికలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వర పడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును అట్లుకాకుండా నేడే కామినియా నూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. పెంట్రికలకే జాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యోషధము వానిని మొత్తముగా పట్టవలె నెదుగునట్లు చేయును ఒక పరిశుభ్రమైన మిశ్రమితముగలదు. మిశ్రమితము నతి శుభ్రపరచును బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్ల ఖరీదు రూ. 2-10-0. విశిష్టాశీలు ప్రత్యేకము.

ఆటో దిల్ బహారు

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు. 1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 1/2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందుసరకులను ప్రతివోటును విక్రయించ బడును. లేకున్న సోల్ ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామఠీడు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బహుముఖము.

ప్రథమమున వ్రాయబడిన కాశ్మీర కొక్కోక శాస్త్రము

కాశ్మీర సంస్థానము మహారాజుగారు గు శేంభు సింగుగారి ప్రధానమంత్రి పండిత కొక్కోగారి చరిత్రముకూడ ఇందులోగలదు.

72 అధ్యాయములు, "9 + 6" పైకాది, 112 చిత్రపటములుగలవు కాశ్మీరీవైద్యులవి. ఇందులోగల విషయముల సారాంశము. పద్మినీ, చిత్రణి, శంఖిని, హస్తినీ అను నాలుగు స్త్రీజాతుల నాలుగు పురుషజాతుల సర్వన, స్త్రీపురుషులకు అవయవములు, ముఖలక్షణములందు గలభేదములు, చంద్రుడు, నక్షత్రములు యేయేరాత్రులందు; గంటలందు అనుకూలముగా నుండునది; ముట్ట, అందుకు సంబంధించిన వ్యాధులు, చికిత్సలు గర్భము, ఏయేమాసమునందు ఎట్లుండునది చిత్రపటములతో సహా వివరింపబడినది; గర్భిణీస్త్రీ అనుసరించవలసిన విధులు; ఎట్టివాడలేక ప్రసవముగలుగు కావలసినవిధులు; జీవితమును ఎంతకాలము వరకైన వృద్ధిచేసుకొనుటకు కావలసిన చికిత్సలు; ప్రజలకుగల నరుంబడి వారికిగల క్లితిగతులను బట్టి బిడ్డలు పుట్టుటకైగల సాధనములు; లలచినట్టి గుఱుములగు మొగలేక ఆపబిడ్డపుట్టుటకు గల విధులు, పుట్టుటకు మునుపే ఆపబిడ్డనా లేక మొగబిడ్డనాయని తెలుసుకొనుట, గర్భముగా నున్నప్పుడు ప్రసవమైనతరువాత స్త్రీకిగల సౌందర్యమును కాపాడుకొనుటకు కావలసిన విషయములు, బిడ్డలులేనివారికి బిడ్డలుగలుగుటకు అవలంబించవలసిన విధులు మొదలగునవి ఇందులోగలవు. ఇవిగాక ఆనందమును కలిగించు ఇతర విషయములు; దీర్ఘ వ్యాధులకు చికిత్సలు, యిచ్చట తెలుపుటకు వీలులేని కొన్ని విషయములు మొదలగునవి కూడగలవు ఈ గ్రంథము ఆంగ్ల, ఆంధ్ర భాషలలో నున్నది అన్ని విషయములు అతివిపులముగా అంచరికి విశేషముగ నట్లు చక్కగా వ్రాయబడినది. హిందూ కామశాస్త్రమునందు ఇది చాల ప్రాచీనమైనట్టియు అపరూపమైనట్టి గ్రంథము యిప్పటికి 56000 ప్రతులు ఖర్చయినవని పూచీగా వెప్పగలము పుస్తకము 1 కి చిత్రపటములతో సహా ధర రు 5-0-0

International Publishing Company, International Buildings, Ludhiana, (Punjab)

అందరిలోను శాంతముగా నుండిన మీరు తప్పక నివృళముగా నుండెదరు

అయితే నివృళమైననన్ను లేనప్పుడు శాంతముగా నుండుట అసాధ్యము. కలలుగల వనస్సు ఉండిన స్వేచ్ఛకూడ నుండదు.

శాంతమైన మనస్సు గోగియుండుటకు సుప్రసిద్ధమైన మా ఆతంకనిగ్రహపాత్రలను వాడుచు అది తప్పక గుణమిచ్చును. ఇంతేగాక నరములబలహీనత, మెదడు అలసిపోవుట, ఆశీర్వము మొదలగువ్యాధులు కూడ గుణముగను 32 మాత్రలుగల బుడ్డి ధర రు 1 మాత్రమే వ్రాసివివరములు గల మాకోశ్మీటలగునన వ్రాయుడు.

ఆతంక నిగ్రహ పాత్రస్థి,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.